

Plenum

Torsdag 22.9.2016 kl. 16.02—21.13

6. Regeringens proposition till riksdagen om statsbudgeten för 2017

Regeringens proposition RP 134/2016 rd

Remissdebatt

Andre vice talman Arto Satonen: Ärende 6 på dagordningen presenteras för remissdebatt.

Behandling av ärendet avbröts i plenum 21.9.2016. Debatten fortsätter som snabbdebatt. De anföranden som ledamöterna anmält sig för på förhand får vara högst 5 minuter långa. Talmanskonferensen rekommenderar att även de anföranden som hålls efter snabbdebatten är högst 5 minuter långa.

I anslutning till detta ärende tillåts även debatt om ärende 7—25 på dagordningen.

Debatten fortsätter. Minister Rehula, 5 minuter.

Debatt

17.07 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula: Arvoisa herra puhemies! 14,6 miljardia — 1,5 miljardia enemmän kuin tänä vuonna — johtuu siitä, että tehdään useampi rakenteellinen muutos siihen, mitä määrärahoja sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalailla on. Osaltaan kilpailukykysovimuksen vaikutukset näkyvät tuossa summassa. Ensi vuonnahan toimeentulotuen perusosa siirretään Kansaneläkelaitokselle, opiskelijoiden asumistuki siirtyy yleisen asumistuen piiriin, palkkatuen ja starttirahan rahoituksen osittainen siirto työ- ja elinkeinoministeriöstä sosiaali- ja terveysministeriöön tapahtuu. Osaltaan ministeri Mattila huomenna käy oman osansa näistä läpi.

Aivan luettelonomaisesti muutama määrärahamaininta asioista, jotka ovat suurempia tai pienempiä mutta kyseiselle ihmisryhmälle tai henkilöille isoja:

Ensinnäkin me olemme sitoutuneet Istanbulin sopimuksen ratifiointiin. Ensi vuodelle tulee tähän vuoteen nähden 2 miljoonaa euroa lisää rahaa siihen, että turvapaikkoja tulee lisää. Tähän on koko kehyskaudella sitouduttu kumuloituvasti eli 2+2+2.

Toinen asia: veteraanikuntoutukseen 20 miljoonaa euroa ensi vuodelle aivan uutta rahaa, ja olennaista on se, että avokuntoutuksen ja laituskuntoutuksen raja pyritään häivyttämään niin, että kukin veteraani, joka on oikeutettu veteraaneille kohdennettuihin palveluihin, saisi sen palvelun, joka hänen elämäntilanteessaan paras on. Muutama henkilö, mieshenkilö, on invaliditeetiltään ollut niin sanottu 15 prosentin haitta-asteen invalidi, ja nyt kun prosenttiraja muuttuu 15:stä 10:een, moni saa kotipalveluja, toisin kuin tänä vuonna. Tämä on pieni iso asia.

Terveysten edistämisen määrärahoissa on 28 miljoonaa kaikkiaan rokotusohjelmaan. 4,2 miljoonaa euroa tulee lisää sitä varten, että vesirokkorokote tulee mukaan rokotusohjelmaan.

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

Maatalouslomitukseen on yhteensä 11 miljoonaa, millä tähdätään erityisesti siihen, että viljelijät jaksaisivat paremmin.

Arvoisa puhemies! Hallituksen kärkihankkeilla on iso merkitys siinä, miten määrärahat saadaan jatkossa riittämään. Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma, ikäihmisten kotihoidon kehittäminen ja kaikenikäisten omaishoidon vahvistaminen sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen ovat tulevana vuonna jalkautus- ja kenttävaiheeseen menossa. Liiankin pitkään tässä talossa olleena sanon, että tässä salissa on useita kertoja puhuttu hyvistä käytännöistä ja niiden hyödyntämisestä ja nyt on tarkoitus etsiä uusia tapoja, uusia toimintamalleja, uudenkaltaista johtamista, eri asiantuntijoiden yhteistyötä. Tämän työn kenttävaihe niin lapsien ja perheiden kuin ikäihmistenkin kohdalla on ensi vuoden listalla. Uusia toimia, uusia palvelukonsepteja, asiakaslähtöisyyttä lisäten palvelusetelikokeilu lähtee liikkeelle.

Sitten, arvoisa puhemies, aihekokonaisuus, joka on paljon puhuttanut ja tulee puhuttamaan, on sosiaali- ja terveydenhuollon muutos. Aikataulun osalta tavoitteena on se, että vielä tämän vuoden aikana saadaan sosiaali- ja terveydenhuollon uusi järjestämisen lainsäädäntö eduskuntaan — sehän on parasta aikaa lausuntokierroksella — valinnanvapaus ja uuden rahoitusmallin pykälämuoto vielä tämän vuoden puolella lausuntokierrokselle ja ensi vuoden kevätpuolella eduskuntaan niin, että koko sote-kokonaisuus on yhtä aikaa eduskunnan käsittelyssä.

5 minuutin puitteissa vastaan kysymykseen 3 miljardista: On ollut mielenkiintoista seurattavaa se julkinen keskustelu ja väitteet salailusta aihepiirissä, jossa luulisi kaikilla puolueilla ja kansanedustajilla olevan yhteinen näkemys siitä, että nykymenoa jatkamalla homma ei onnistu. Me olemme tahtamassa 3 miljardin euron edestä kustannuskehitystä. Ne valmistelut, jotka hallituksella ovat olleet, ovat olleet poikkeuksellisenkin avoimia siihen nähden, mitä joskus aikaisemmin valmistelu on ollut — se on sitten eri asia, olisiko pitänyt käsiohjausta ja kotiopetusta antaa. Mutta palaan keskusteluvaiheessa tähän aihepiiriin syvemmin. Olennaista (Puhemies koputtaa) on se, että hyvin avoimesti on kerrottu, mistä 3 miljardissa on kysymys.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: No niin, nyt on mahdollisuus käydä aiheesta debattia, ja pyydän debattihalukkaita painamaan V-painiketta ja nousemaan seisomaan.

17.12 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyselytunnilla jo käytiin tätä vanhuspalvelukeskustelua, mutta palaan siihen vielä, koska tässä budjetissa nyt selvästi on otettu linjaksi, että leikataan vanhuspalveluiden hoitajamitoituksesta. Sinne on laskettu sisään 25 miljoonan euron vähennys kuntamenoihin, ja tämä tullaan tekemään niin, että näitä suosituksia heikennetään — suosituksia, jotka pari vuotta sitten yhdessä tehtiin, ja niiden mukaan on nyt sitten hoitajien mitoitusta vahvistettu. Minun huoleni liittyy siihen, että kun vanhustyön ja vanhuspalveluiden laatua pitäisi pystyä parantamaan ja myös houkuttelevuutta tulevana ammattina ja työpaikkana lisäämään, niin tämä ei välttämättä nyt kyllä sitä ainakaan vahvista.

Kun ministeri otti itse tämän 3 miljardin säästön nyt esille tässä, niin olisi tietysti ihan hyvä kuulla, miten tämä 3 miljardia tullaan nyt sitten tekemään. Julkisuudessa on yksityiskohtaiset listat täytetty siitä, mistä tullaan ottamaan ja säästämään, ja kun tämä sosiaali- ja terveydenhuolto on kuitenkin henkilöstövaltainen ala, (Puhemies koputtaa) niin tämä

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

herättää kysymyksiä, mihin nämä kohdennetaan. (Ben Zyskowiec: Teidän mukaanhan menot tulevat kasvamaan!)

17.13 Outi Alanko-Kahiluoto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tosiaan äsken suullisella kyselytunnilla jo aloitettiin tätä keskustelua vanhustenhoidon säästöistä, ja tämä yhtälö herättää kyllä levottomuutta, kun katsoo, kuinka paljon säästöjä on leivottu sisään tähän laatusuosituksen tarkastamiseen. Meille sosiaali- ja terveysvaliokunnassa annettiin STM:n virkamiesten puolelta semmoinen tieto, että kuntien menojen arvioidaan vähenevän yhteensä 52,4 miljoonaa euroa, kun tätä vanhuspalvelulakia tarkastetaan.

Olisin nyt kysynyt ministeriltä siitä, kun tuossa suullisella kyselytunnilla kovasti painoitte sitä, että siellä vanhustenhoidossa on ammattikoulutettua henkilöstöä ja sillä tavalla laatu varmistetaan: Pitääkö nyt paikkansa, ja aiotteko kuitenkin heikentää laatua myös sillä tavalla, että poistettaisiin laista henkilöstön osaamista koskevia seikkoja eli lakia väljennettäisiin sillä tavalla, (Puhemies koputtaa) että ei tarvittaisi nykyisenkaltaista koulutusta henkilöstölle ja sitäkin kautta tulisi säästöjä? Tähtäätekö siis laadun heikentämiseen (Puhemies koputtaa) ja säästöihin sitä kautta?

17.15 Sirkka-Liisa Anttila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla ollaan tekemässä vuosisadan uudistusta, ehkä vieläkin suurempaa.

Mieleen nousee kaksi kysymystä, ja ensimmäinen on tämä: nyt kun selkeästi yksityinen palvelutuotanto ja julkinen palvelutuotanto saatetaan kilpailemaan samoilla markkinoilla, niin miten te huolehditte nyt siitä, että julkisen sektorin kilpailukyky turvataan tilanteessa, jossa kunnallisen eläkelaitoksen maksut ovat 6 prosenttiyksikköä kalliimmat kuin yksityisen puolen terveydenhuollon työnantajamaksut eläkevakuutusten osalta?

Toinen kysymys liittyy näihin tiettyjen leikkausten keskittämiseen niihin sairaaloihin, jotka ovat 24/7 päivystysvuorossa. Siitä tulee heijastusvaikutuksia sitten muitten sairaaloiden toimintakykyyn. Toivon, että tätä vielä selvitätte, koska ei kai tämän uudistuksen tarkoituksena kuitenkaan ole tehdä niin, että suurin piirtein sairaanhoidon palvelut karsitaan pois niiltä alueilta, joilla ei ole sitä (Puhemies koputtaa) kahtatoista sairaalaa.

17.16 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minuakin hie-
man hämmästyttää, edustaja Alanko-Kahiluodon lailla, tämä hyvän ikääntymisen palvelu-
jen laatusuosituksen tarkistaminen. Nyt tämän tarkistamisen myötä todella hoitajia vähen-
netään eikä hoitajien koulutuksellakaan enää ole tulevaisuudessa väliä. Tämäkö todella on
sitä tarkistamista? Itse ajattelen, että jos laatusuosituksia lähdetään tarkistamaan, niin tulee
jotain parempaa, mutta sen sijaan näin ei näytä käyvän.

Te puhuitte, ministeri, myös kyselytunnilla tuosta hoitoisuudesta, mutta valitettavasti
minä pelkään, että se jää kyllä toissijaiseksi asiaksi: kun kuntien talous on tiukalla, niin sil-
loin kyllä lähdetään siitä, että hoitohenkilökuntaa vähennetään hoitoisuudesta huolimatta.

Kysyn vielä tähän loppuun, arvoisa ministeri, teiltä: Miten tätä kotihoitoa nyt sitten ke-
hitetään? Kun laitoshoidoa vähennetään systemaattisesti, hoitajamitoitusta heikennetään,
niin mitkä ovat ne kotihoidon kehittämiskohteet, painopisteet (Puhemies koputtaa) ja re-
surssit?

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

17.17 Sari Sarkomaa kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy tässä sanoa edelliselle edustajalle, joka puhui, että ei pidä paikkaansa, että hallitus olisi sanonut, että koulutuksella ei olisi väliä. Tällaista ei löydy mistään hallituksen linjauksista, ei myöskään hoitosuosituksen tarkistuksesta.

Mutta totean täällä vastaan, kun SDP kysyi, mistä tulee se pitkän tähtäimen kustannusten taitto: Tässähän ei ole tarkoitus, että leikataan sosiaali- ja terveydenhuollon menoja. Tämän on ministeri sanonut monta kertaa, me olemme monta kertaa sanoneet. Ihmettelen, miksi te aina vääristelette totuutta ja näin sanotte. Kyllä tässä on hyvä todeta, että tarkoitus on tehdä asioita kustannustehokkaammin.

Yksi asia on se, että valinnanvapauden kautta nyt jonossa olevat eläkeläiset, työttömät, lapsiperheet pääsevät ajoissa hoitoon. Ja kuten sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtaja Tuula Haatainen tietää, kun ajoissa saa hoitoa, se on vaikuttavampaa ja edullisempaa. Tämä on yksi konkreettinen esimerkki, millä me saamme sosiaali- ja terveydenhuollon kustannukset alemmaksi, kun ihmiset pääsevät tasa-arvoisesti hoitoon. Mutta teidän mallissanne (Puhemies koputtaa) ihmiset jäävät jonoon, mitään ratkaisua ei ole perusterveydenhuollon vahvistamiseen, ikävä kyllä.

17.18 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensinnäkin me kaikki kyllä tiedämme sen, että kyse on 3 miljardin euron kustannuskehityksen taittamisesta, mutta vääjäämättä kyllä näkyy tässä budjetissa se, että täällä sitten palveluita leikataan eikä välttämättä kehitetä.

Arvoisa puhemies! Meillä on vanhustenhoidosta kokemusta jo muutaman vuoden takaa, kun Valvira ja oikeusasiamies tekivät selvityksen vanhusten kaltoinkohtelusta, ja ministerikin varmaan muistaa sen, että ne selvitykset olivat todella karua kertomaa. Mutta yksi yhteinen piirre niissä oli: se oli riittämätön henkilöstö, osaamisen puute, henkilöstön uupuminen ja huono johtaminen. Ja ministeri Rehula, me tiedämme tällä hetkellä myös sen, että meidän Suomen hoitajamitoitus on selkeästi huonompi kuin muissa Pohjoismaissa, ja Suomessa ollaan nyt menossa huonompaan suuntaan kuin muissa Pohjoismaissa. Eikö meidän pitäisi pikemminkin suunnata toiseen suuntaan? Arvoisa ministeri, mitä te sanotte näille ihmisille, jotka nyt tällä hetkellä ovat hyvin ahdistuneita tässä tilanteessa siitä, mitä hallitus tekee? Mikä on heidän tulevaisuuden vanhustenhoitonsa? (Puhemies koputtaa) Voivatko he luottaa siihen, että he tulevat (Puhemies koputtaa) hoidetuksi myös tulevaisuudessa?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Pyydän noudattamaan tätä minuutin sääntöä.

17.19 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Muutama vuosi sitten kävimme Tanskassa tutustumassa vanhustenhoivaan, ja siellä kerrottiin, että juuri-kin näin ollaan saatu henkilökuntaa lisää, kun siellä on otettu toimintaan mukaan muun muassa työttömiä ja maahanmuuttajia elikkä ihmisille on annettu tekemistä. Mutta suinkaan koulutettua henkilökuntaa siellä ei ole lisätty.

Laatusuositus vuonna 2008 siis laadittiin, ja viime kaudella sitä heikennettiin 0,8:sta 0,5:een. Nyt on toivottavaa, että tulevaisuudessa hoitoisuuden mukaan se hoitaja sitten sinne hoivapaikkaan määritellään. Joulukuussa tulee 30 vuotta itselläni siitä, kun valmistuin apuhoitajaksi, olen ollut yli 20 vuotta työelämässä, ja välillä oli myös geronomin opinnot. Olen nähnyt sen, että välillä tuntuu, että kun sairaanhoitaja menee kylvettämään potilasta, niin onko siinä sitten osaaminen ja tehtäväkuva kohdallaan vai pitäisikö palauttaa näitä

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

vanhan ajan kylvettäjiä, kuntohoitajia avustamaan toimintaa sinne hoivakentälle. Mitä mieltä olette, ministeri, tästä ideasta? Meillä on paljon resursseja myös siihen antaa, (Puhemies koputtaa) että avustavia työntekijöitä palkataan.

17.21 Veronica Rehn-Kivi r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Sote-uudistus, Suomen suurin rakennemuutos vuosikymmeniin, on niin tärkeä, että on itsestäänselvää, että se tulee kunnolla sitouttaa kaikkiin muutoksen piirissä oleviin tahoihin. Oppositiopuolueet ovatkin esittäneet parlamentaarisen työryhmän perustamista, jotta kaikki eduskuntaryhmät voisivat olla mukana uudistuksessa ja jotta voidaan varmistaa, että lopputulos kestää vaalikausien yli.

Uudistuksessa on yhä hyvin monta kysymysmerkkiä. Miten käy ennakoivan terveydenhuollon, miten järjestetään tärkeät lähipalvelut, kuten äitiys- ja lastenneuvolat, ja tuleeko valinnanvapaus myös kouluterveydenhuollon piiriin? Näihin kysymyksiin voisi työryhmä löytää vastaukset.

Lisäksi perustuslain mukaan edellytettävät kielelliset vaikutusarvioinnit ovat yhä tekevä. Kysyn teiltä, arvoisa ministeri: saavatko kaikki eduskuntaryhmät olla mukana tässä tärkeässä valmistelussa, ja koska arvioinnit kielellisistä vaikutuksista tehdään?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Edustaja Östman, ja sen jälkeen ministerin vastauspuheenvuoro.

17.22 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Julkisuudessa on käyty vilkasta keskustelua keskussairaaloiden kohtalosta, ja yksi tunteita herättävä on muun muassa oman vaalipiirini Vaasan keskussairaalan status. Eilen pääministeri Sipilä sanoi, että Vaasan keskussairaala säilyy päivystys ja kymmenen erikoisalaa. Tällä hetkellä on tietääkseni yksitoista erikoisalaa. Eli yksi kysymys on: mikä erikoisala olisi mahdollisesti häviämässä, ja onko kenties synnytysosaston tulevaisuus uhattuna, niin kuin jotkut ovat spekuloineet julkisuudessa?

Toinen kysymys: millä pystytään parhaiten takaamaan, että Pohjanmaan ruotsinkielisille asukkailla turvataan erikoissairaanhoidon yhdenvertaisesti myös jatkossa?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Rehula, 3 minuuttia.

17.23 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula: Arvoisa herra puhemies! Pohjanmaan ruotsinkielisille erityisen vaativan hoidon turva on erä-alueella Turussa. Toisekseen ruotsinkielisille turva palveluihin on se, että Vaasan nykyinen sairaanhoitopiiri, Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, kykenee tekemään yhteistyötä erä-alueen sisällä ja muiden sairaanhoitopiirien kanssa. Mitkä ovat ne erityisalat, jotka jatkossa Vaasassa päivystävät, se ratkeaa ajallaan.

Synnytysten osalta: Vaasassa synnytetään jatkossakin, mikä tulee edellyttämään esimerkiksi tiettyjen kirurgipäivystyskokonaisuuksien ylläpidon. Täysin valheellisiakin väitteitä levitetään siitä, mikä on Vaasan sairaalan tulevaisuus. Minä ymmärrän statuskysymykset. Minä ymmärrän hyvin, että niin on, miltä näyttää. Mutta se tehtävä, jossa olen ja josta hallitus kantaa huolta, on se, että 5,5 miljoonalle suomalaiselle äidinkielestä riippumatta on palvelut silloin saatavilla, kun niitä tarvitaan. Näillä statuksilla ei siinä tilanteessa paljon

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

merkitystä ole, kun on hätä. Vaasassa synnytetään jatkossakin, mistä seuraa se, että siellä esimerkiksi kirurgipäivystys on olemassa. Se on aivan itsestään selvä asia.

Mitä tulee sitten näihin 3 miljardin euron säästöihin, tässä tehtävässä toimiminen on sillä lailla hankalaa — tämä on ollut minun ongelmani, niitten ongelma, jotka ovat tässä tehtävässä olleet, ja niitten ongelma, jotka tulevat olemaan — että 3 miljardin euron säästöjen ydin — lähdetään ensinnäkin siitä — on, että kustannuskehitys saadaan tahtumaan. Toisekseen, hallitus on lähtenyt hyvin avoimella linjalla liikkeelle. Edustaja Haatainen, satutte olemaan sen parlamentaarisen seurantaryhmän jäsen, jolle on useitakin kertoja kerrottu, mistä muodostuu tuo 3 miljardia. Se muodostuu järjestämisen integraatiosta, se muodostuu tiedon integraatiosta, se muodostuu valinnanvapaudesta, hoitojonojen lyhentämisestä valinnanvapauden kautta, perustason palvelujen parantamisesta. Se muodostuu siitä, että tieto on oikeaan aikaan oikeassa paikassa. Se muodostuu ammattilaisten työn hyödyntämisestä, osaamisen hyödyntämisestä tilanteessa, jossa tietojärjestelmät toimivat nykyistä paremmin, tehokkuudesta, taloudellisuudesta ja oikea-aikaisuudesta. Tästä muodostuu se 3 miljardia.

Paperit, jotka ovat olleet niin ikään täysin julkisia — se on sitten eri asia, jos ne eivät ole itse kunkin silmiin osuneet — kesäkuusta lähtien, niin sanottu NHG-selvitys, tuotantotaloudelliset selvitykset: Hieman kun perehtyy kyseiseen selvitykseen, niin näkee, että siellä on toimepiteitä, jotka on toteutettu jo. Toisekseen hyvän valmistelun periaatteisiin kuuluu, että tehdään erilaista valmistelua, mutta puurot ja vellit ovat tässäkin asiassa pahemman kerran sekaisin. (Puhemies koputtaa) — Vanhuspalveluun en nyt tässä kohtaa ehtinyt.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Tulee vielä tilaisuus.

17.26 Eeva-Johanna Eloranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voimassa olevan vanhuspalvelulain mukaan ikäihmisten hoivassa pitää tarjota monipuolista asiantuntemusta hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä, gerontologisessa hoito- ja sosiaalityössä, geriatriassa, turvallisessa lääkehoidossa, ravitsemuksessa, monialaisessa kuntoutuksessa sekä suun terveydenhuollon alalta. Nyt aiotte poistaa nämä määrittelyt vanhuslaista ja saada sillä tavalla aikaan säästöjä. Samaan aikaan kun laskette hoitohenkilöstön määrää, vähennätte myös henkilöstön monipuolista osaamista, vaikka juuri sen avulla voisimme parantaa ikäihmisten toimintakykyä, jolloinka sitä perushoivaa ei ehkä niin paljon tarvittaisi. Lain heikennys tuntuu ihan järjettömältä. Aiotteko tosiaan poistaa nämä määrittelyt laista? Tuohon hoitajamitoitukseen liittyen jopa Valviran mukaan oikeus hyvään hoitoon ei enää toteudu, jos nykyistä vähimmäismitoitusta aiotaan hallituksen aikomalla tavalla alentaa. Arvoisa ministeri Rehula, aiotteko kuunnella Valviraa ja jättää hoitajamitoituksen rauhaan?

17.27 Hannakaisa Heikkinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi kansakuntana ikääntyy, ja myös ikäihmisten tarpeet ja toimintakyky muuttuvat ja painottuvat eri tavalla tulevaisuudessa. Näiden seikkojen takia on välttämätöntä löytää uusia kestäviä ratkaisuja vanhuspalveluihin.

Olin eilen vastaanottamassa Eläkeläisliittojen etujärjestö Eetun viestin meille, ja he antoivat tällaisen kyselytuloksen, jossa on kysytty ikäihmisten omia kokemuksia siitä, mitä he näkevät suurimpina iäkkäiden ihmisten ongelmina tämän päivän Suomessa. Kolmen

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

kärki on: eläkkeiden pienuus, yksinäisyys ja sosiaali- ja terveyspalveluiden heikko saatavuus.

Eläkkeiden pienuuteen emme hyvin nopealla aikavälillä pysty puuttumaan. Se tavallaan korjaantuu sen myötä, kun tulevaisuudessa eläkkeet ovat suurempia. Mutta yksinäisyys on trendi, joka nousee. Sosiaali- ja terveyspalveluiden heikko saatavuus on se kolmas, joka heitä huolestuttaa. (Puhemies koputtaa) Arvoisa ministeri, mitenkä kärkihakkeitten ja sote-uudistuksen myötä pystymme vaikuttamaan näihin kahteen seikkaan?

17.28 Joakim Strand r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Arvoisa ministeri! Tässä selvitysosassa kuvataan hyvin toimintaympäristön osalta, kuinka hyvinvointiyhteiskuntamme rahoitus edellyttää talouskasvua. Todetaan myös, että sote-uudistuksen tavoitteena on julkisen talouden kestävyysvahvistaminen. Mielestäni tulisikin olla itsestäänselvää, että kaikkien isojen reformien taloudellisia ja dynaamisia vaikutuksia huolellisesti ja monipuolisesti arvioidaan. Suomen kaltaiselle pienelle maalle on tietenkin erityisen tärkeää pitää huolta niiden alojen ja vientiklustereiden toimintaedellytyksistä, joita meillä onneksi vielä on. Kysyisinkin ministeriltä: onko, ja millä tavalla on, hallituksessa eri uudistusten kokonaisvaikutuksia analysoitu suhteessa siihen kaikista tärkeimpään rahoituksen kannalta eli kasvaville markkinoille suuntautuvan korkean jalostusasteen vientiteollisuuden toimintaedellytyksiin?

17.29 Sanna Lauslahti kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksi inhimillisimmistä tavoista luoda säästöjä on tehdä terveyden edistämistä. Siltä osin ilahduttavasti voimme nähdä, kuinka terveyden ja toimintakyvyn edistämiseen varataan 34,5 miljoonaa ja siinä on lisäystä 9 miljoonaa. Tästä hyvänä esimerkkinä on se, että vesirokkorokote tulee meillä rokotusohjelmaan. Siitä iso kiitos. Tämä on hyvä esimerkki siitä, (Tuula Haatainen: Se on hyvä asia kyllä!) millä tavalla vaikutetaan terveydenhuollon palveluiden kysyntään.

Toinen kysymys liittyy siihen, kun puhuttiin 3 miljardin säästöistä. Nostaisin kyllä sen mahdollisuuden, millä tavalla me voimme kannustaa kuntia jatkossakin terveyttä edistäviin toimenpiteisiin, liikuttamaan lapsia, liikuttamaan senioreita, antamaan vaikka ilmaisen seniorikortin kaikille, jotta ikääntyneet pääsevät ilmaiseksi uimaan. Se on kuulkaa sellainen terveysteko, joka säästää erittäin paljon sote-kustannuksissa.

Kolmas näkökulma (Puhemies koputtaa) on se, millä tavalla verotusta voidaan käyttää. Kannattaisin sokeriveron käyttöönottoa poistuvan makeisveron tilalle.

17.30 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Rehula, puhutte paljon hoitoisuudesta tuossa kyselytunnilla, ja kysyisin hoitoisuuden, hoidon tarpeen ja henkilöstömitoituksen suhteesta. Tämä on meidän kaikkien allekirjoittama tavoite, että vanhusten toimintakyvyn salliessa heidän mahdollisuutensa asua kotona pitäisi mahdollisimman pitkälle turvata, mikä edellyttää tietysti mahdollisimman hyviä ja kattavia kotiin vietäviä palveluja. Mutta kun niitä parempitoimintakykyisiä vanhuksia siirretään sitten tavoitteittemme mukaisesti hyvien kotipalvelujen piiriin, niin se jäljelle jäävä joukko minun käsitykseni mukaan on entistä heikompikuntoisempaa ja hoitoisuuden tarve ja hoidon tarve heidän osaltaan on entistä vaativampaa. Miten siihen mitenkään mahtuu se, että samaan aikaan sitten henkilöstömitoitusta laitoksissa 7/24 heikennetään, kun jo tällä logikalla on selvää, että ne laitoksiin jäävät vanhukset ovat entistä heikompikuntoisia?

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

Ja lopuksi sitten ihan yksinkertainen kysymys: tulee ko pääkaupunkiseudulle (Puhemies koputtaa) sote-erillisratkaisu vai ei?

17.31 Anne Louhelainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen panostukset omaishoidon ja perhehoidon tukemiseen ovat vihdoin merkittäviä — suuri kiitos siitä. Kannan kuitenkin edellisvuosien tapaan suurta huolta siitä, miten nämä luvatut 90 miljoonaa euroa tulevat käytetyiksi omais- ja perhehoitajien aseman parantamiseen. Kuten tiedämme, tiukan kuntatalouden aikana valitettavasti on käynyt niin, että näihin omaishoitosopimuksen tehneiden omaishoitajien hyvinvointi- ja terveystarkastuksiin varatut rahat ovat voineet hukkaa kuntien muiden velvoitteiden hoitamiseen, ja koska nämä kyseessä olevat luvatut rahat eivät ole korvamerkittyjä, olisin halunnut ministeriltä kysyä: miten tarkasti kuntia ohjeistetaan, ja aiotaanko näiden rahojen käyttöä jotenkin valvoa?

17.32 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kaiken aikaa on ollut hyvin selvää, että pelkästään rakenteita uudistamalla ei saavuteta hallituksen tavoittelemaa 3 miljardin euron kustannuskehityssäästöä sote-uudistuksessa. Se, mitä rakenteita uudistamalla ei saada säästettyä, leikataan ihmisten peruspalveluista. Hallitus on valmistellut tämän kustannusleikkurin, ja sen kautta säästöt saadaan aikaan vaikka pakon kautta. Hämärän peittoon on jäänyt, mistä ihmisen peruspalveluista ja minkä verran ollaan valmiita leikkaamaan, ja julkisuuden kautta on noussut esiin tämä hallituksen tilaama sote-säästölista. Kysymys on nyt puhtaasti siitä, miltä osin hallitus on ottamassa tätä säästölistaa nimiinsä ja koska hallitus tuo tämän säästölistan eduskunnan käsittelyyn. Ei tarvita mitään kädestä pitäen ohjausta tai kotiopetusta. Tuokaa tämä eduskunnan käsittelyyn, sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, parlamentaariseen seurantaryhmään, sen sijaan että kaikessa hiljaisuudessa kesän pitkinä öinä se ladataan jonnekin nettiin.

17.33 Niilo Keränen kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Hyvin monissa kodeissa hoidetaan tänäkin päivänä ja on iät kaiket hoidettu vanhuksia ja sairaita ilman että olisi välttämättä minkäänlaista hoitokoulutusta, ja ihan tänäkin päivänä monissa laitoksissa ja palveluasumisissa nämä monet vanhukset eivät tarvitse suinkaan kokoaikaisia sairaanhoidon toimenpiteitä, vaan siellä tarvitaan tämmöistä tavallisen elämän tavallista perushoitoa. Kun edustaja Uotila otti esille äsken tämän mitoitustilan, niin minun käsittääkseni mitoituksella tarkoitetaan minimimitoitusta ja fiksu ja järkevä työnantaja kyllä perustaa niitä hoitajavakansseja sen mukaan, jos siellä tämä hoitoisuus on sitä huonompaa luokkaa. Mutta kysyisin, arvoisa ministeri, tässä kuitenkin asiaa, jota itse olen miettinyt: onko ehkä ajateltu, että kun tämä virallinen mitoitus ja koulutettu hoivahenkilökunta siellä on, niin vähemmän koulutettuja hoiva-apulaisia voitaisiin käyttää täydentämään heitä?

17.35 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Eläkkeiden pienuus, yksinäisyys ja sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuus — kun ei vain sairastuisi — olivat tosiaan eilisen eläkeläisten delegaation päähuolia.

Vuonna 2008 THL antoi hoitajasuosituksiksi 0,8, ja silloin hoitoisuus laitoksissa oli aivan toista luokkaa kuin nyt, eli jos sitä ajattelemme, niin 0,5:kin on siitä todella kaukana. Oletteko, arvon ministeri, kuinka paljon ajatelleet ja miettineet hoitajien jaksamista tässä työpaineessa?

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

Toinen kysymys, minkä haluaisin esittää: Vanhuspalvelulaista on täällä mainittu, ja se on hieno aikoinaan voimaan saatu laki, ja nyt kuitenkin ollaan miettimässä ikäihmisten hoidon erityisasiantuntemuksen ja vastuuhenkilöiden poistamista velvoitteista — ajatuksena on, että tällä saadaan säästöjä. Muualta maailmasta on viitteitä, että tällä tulee lisää kustannuksia. Onko tämä loppuun asti harkittu, ja kai tämä linjaus ollaan pois vetämässä?

17.36 Maria Guzenina sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä tämä 3 miljardin säästö on aika hurja, ja jos vaikkapa on kuunnellut, mitä selvitysryhmän puheenjohtaja Mats Brommels on todennut tästä säästötavoitteesta, niin hän on sanonut, että siihen tullaan pääsemään "rajoittamalla palvelukapasiteettia, jolloin asiakas voi joutua odottamaan palveluun pääsyä" — tämä ei liene kenenkään tässä salissa tarkoitus — ja hän toteaa, siis suora lainaus Helsingin Sanomista viime keväältä: "Niille, jotka eivät halua joutua, jää mahdollisuus mennä omalla rahalla yksityiseen hoitoon." Hän toteaa tässä samaisessa haastattelussa, että tämä teidän, hallituksen, sote-esityksenne on juuri se sama, jota hän oli valmistellut, eli ei varmaankaan tässä nyt mitään epäselvyyttä sitten ole siitä, millä tavalla tässä aiotaan edetä. Mutta se on tosi ikävää, että hallitus ei ole tuonut tätä rahoitusmallia ja tätä valinnanvapautta tähän kaikkien arvioitavaksi, koska se on hyvin olennainen osa tätä koko uudistusta, (Puhemies koputtaa) ja kunnissa tällä hetkellä kovasti ihmetellään, pystyykö tätä uudistusta laisinkaan toteuttamaan.

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Vielä edustaja Virolainen, ja sen jälkeen ministerin vastauspuheenvuoro.

17.37 Anne-Mari Virolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kun lääketiede kehittyi huimasti, niin myös tautimekanismien entistä syvällisempi ymmärtäminen kehittyi samalla tavalla, ja näin meillä on yhä tarkempia diagnooseja ja saamme yksilöllisempää ja aiempaa tuloksellisempaa hoitoa. Siksi on syytä kiittää ministeriä, että myös biopankkien toimintaa tehostetaan tämän budjetin avulla. Meillä Suomessa on erittäin tutkimusmyönteinen kansa, ja myös meidän tutkimukset ovat erittäin eettisiä. Kun tällä hetkellä kerätään näytteitä, siinä edellytetään laajaa tietoista suostumusta, ja meidän olemme täällä jossain vaiheessa hyväksyneet elin- ja kudosluovutuslain yhteydessä sen, että se on tällainen niin sanottu opt-out-menettely, eli jollei vainaja ole tietoisesti kieltänyt, niin voidaan käyttää. Miten, ministeri, ajattelette myös jatkossa näytteiden ottoa, voitaisiinko tätä soveltaa siihen?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Ministeri Rehula, 3 minuuttia.

17.38 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula: Arvoisa herra puhemies! Ensiksi, terveyden edistäminen: Se rahoitusratkaisu, joka on julkisten rahojen osalta nyt lausuntokierroksella, pitää sisällään sen, että kuntien valtionosuusjärjestelmään tulee yksi uusi elementti, ja se on terveyden edistämisen elementti. 60 miljoonaa euroa valtionosuuksista kohdennetaan toki yleiskatteisena mutta terveyden edistämiseen. Maakuntien rahoituksesta 1 prosentti tulee olemaan ennalta ehkäisevässä työssä terveyden edistämiseen, ei korvamerkittyä, mutta rahoitusmallissa on pohja. Tämä on monien toive ollut, ja tämä on pitkän vännön jälkeen tässä asennossa.

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

Toisekseen tästä vanhuspalvelulaista, laatusuosituksista. Ensinnäkin, nämä muutokset, jotka ollaan vanhuspalvelulakiin tekemässä asiantuntijuuden ja vastuuhenkilön osalta, eivät pudota tyhjän päälle. Sosiaalihuoltolaissa on vuodelta 2015 ikääntyviäkin ihmisiä koskeva asia vastuun kantamisesta, palvelusuunnitelmien laatimisesta. Toisekseen, täällä puhutaan kentän palautteesta ja palautteesta esimerkiksi eri ammattiryhmien osalta. Myös sellainen toive on tullut ja hyvin laajasti, että annettaisiin kentälle, kunnille vapauksia siinä, millä koulutuksella olevia henkilöitä, niin korkeakoulutuksen kuin amk-tasoisien ja opintotasoisienkin koulutuksen omaavia ihmisiä, olisi hoidossa ja hoivassa mukana. Tämä on ollut yksi toive.

Kolmas asia: Koko laatusuositus käydään läpi. Se, mikä on sitten se lopputulos, on tämän syksyn valmistelun savotta. Tämä on budjettikirjaan kirjoitettu asia, ja siellä käydään läpi niin ammattikuntakohtaiset kysymykset kuin sitten nämä mitoitusasiat.

Mitä ajattelee, jos tätä keskustelua kuuntelee tänäänkin, yksikin nuori, joka pohtii uravalintaansa vanhuspalveluihin, geriatriaan ja niin edelleen liittyen? Kyllä meidän kaikkien vastuulla, riippumatta siitä, olemmeko hallituksessa vai oppositiossa, on myös tämä näkökulma.

Sitten soteen. Ei tuo 3 miljardia ole uskon varassa. Se on laskettu niillä spekseillä, niistä pykälistä, jotka lausuntokierroksella olevassa paketissa ovat. Te toivotte täällä jonkun säästölistan tuomista eduskunnan käsittelyyn. Ei sellaista tule. On tehty tuotannollis-taloudellinen arviointi, annettu se arvio, mihin joudutaan, jos mitään ei tehdä. Tämä sote-järjestämislain kokonaisuus tulee tuomaan 3 miljardin euron säästöt (Puhemies koputtaa) — ja tarkkoja kun ollaan, niin ei edes säästöjä, vaan kustannusten tason taittumisen. Sitähän tässä haetaan.

17.41 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edelleen peräisin hallitukselta syitä tähän vanhuspalvelulain heikentämiseen. Viime kaudella saatiin historiallinen vanhuspalvelulaki, ja selvitin, mitä nämä mitoitus tällä hetkellä ovat: 2 200 toimintayksikössä keskiarvo oli 0,62-mitoitus, ja vain 160 yksikköä alitti tämän 0,5:n, eli mitoitus oli 0,4—0,5. Eli lähinnä peräisin syitä, minkä takia halutaan antaa signaali, että kokonaisuutta pitää laskea, eikä pitäisi ennemminkin puuttua näihin epäkohtiin ja nostaa sitä alarajaa?

Toinen liittyy näihin laatusuosituksiin. Meillä on pohjoismaisittain kaikista pätevin hoitohenkilöstö. Jos vertaillaan tätä, niin mielestäni tämäkin on signaalina huono. Kysymys, johon haluaisin yksinkertaisen ja selvän vastauksen: onko tämä vain säästölaki, ja onko selvitetty tämän lain vaikutuksia (Puhemies koputtaa) ikäihmisten perusoikeuksien toteutumiseen?

17.42 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Suomi täyttää ensi vuonna 100 vuotta, ja meidän on kyllä muistettava, minkä takia me saamme 100-vuotisjuhlia ensi vuonna viettää. Sen ratkaiseva tekijä on sotiemme veteraanit, ja pidän äärimmäisen tärkeänä, että hallitus nyt ohjaa veteraanikuntoutukseen lisää varoja. Invaliditeetti-prosentin laskeminen 15 prosentista 10 prosenttiin on hyvä asia, mutta kun katsotaan meidän koko veteraaniväestömme keski-ikä, joka alkaa olla 93 vuotta, niin ei siinä enää ihan hirveästi invaliditeettiprosenttillakaan sitä merkitystä ole. Kysyisinkin ministeriltä: kuinka suuret mahdollisuudet meillä olisi poistaa tulevana vuosina tuo invaliditeettiprosentti kokonaan ja antaa veteraaneille heidän ansaitsemansa kuntoutus?

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

17.44 **Krista Mikkonen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Lauslahti otti esille makeisveron poiston ja sen, että meidän pitäisi luoda sen tilalle sokerivero, ja olen tästä aivan samaa mieltä. Budjettikirjan ehkä yksi hämmästyttävimmistä kohdista oli se, että tämä makeisvero aiotaan poistaa, jo ihan sen takia, että kyse on yli 100 miljoonan euron verovähennyksestä, ja toisaalta siksi, että me tiedämme, että sillä on kansanterveydellisesti merkitystä ja lasten lihavuus on aikapommi, joka tulee olemaan käsissämme. On totta, että EU on kritisoinut tätä, mutta se voitaisiin toteuttaa terveysperustein — näin on tehty myös muissa EU-maissa, kuten Tanskassa, Ranskassa ja Unkarissa — ja nyt kun EU-pakkausedirektiivin mukaan sokerimäärät tulevat olemaan pakkauksissa, nyt ehdottomasti täytyisi siirtyä sokeriveroon, ja on hölmöyttä nyt välillä poistaa se makeisvero ja sitten kohta luoda uusi vero. Se ei ole myöskään hyvää veropolitiikkaa poukkoilevuutensa vuoksi.

17.45 **Toimi Kankaanniemi ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sote-menot ovat suuruusluokkaa 20 miljardia vuodessa, ja niiden kasvu esimerkiksi viime vaalikaudella oli noin 2,4 prosenttia per vuosi. Nyt tavoitteena on painaa se 2,4:stä 0,9:ään, eli 1,5 prosenttiyksikön taitto, ja se tarkoittaa 300:aa miljoonaa per vuosi — 10 vuodessa siis 3 miljardia. Tämä on ihan realistista, kun tämä hanke hyvin toteutetaan, ja luotan, että se näin toteutetaan. Se tulee integraation kautta, henkilöstön, kiinteistöjen, ICT:n ja laitteiden nykyistä paljon suuremman tehokkuuden ansiosta, mihin on varmasti mahdollisuuksia, hankintojen uudistamisella ja kehittämisellä, suuremmilla yksiköillä, viisaalla valinnanvapausmallilla ja hyvällä toteutuksella — eli ihan mahdollista. Mitä tästä seuraa tämän 3 miljardin lisäksi? Hoitoonpääsy nopeutuu, hoitoajat lyhenevät, sairauspoissaoloajat lyhenevät ja niin edelleen. Eli tämä on erinomainen, hyvä ja määrätietoinen tavoite. Kysyn vain: miten nämä hyvinvoinnin ja terveyden tuen kriteerit (Puhemies koputtaa) pystytään määrittelemään niin maakunnille kuin kunnillekin?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Muistutan vielä siitä, että pidetään kiinni tästä minuutin ajasta, niin että useampi ehtii puhumaan.

17.46 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensimmäisenä palautteena täytyy sanoa, että kyselytunnin vetäminen sujui mallikkaasti, kiitoksia siitä.

Haluan... (Välihuutoja) — Joo, täytyy sanoa, että en minä sitä kyllä epäillyt, vaikka hän on omassa persoonassaan kyllä ollutkin särkemässä meidän Satakuntaa, mutta se ei kuulu tähän. (Naurua) — Edustaja Savola otti hyvän asian esille. Se on tässä kokonaisuudessa pieni murunen, mutta on todella hyvä, että edustaja Savola otti sen esille, että voitaisiin poistaa koko käsite siitä, onko 15—10 prosenttia. Minä haluaisin muistuttaa tässä tilanteessa siitä, kuinka paljon meillä on veteraaneja, jotka eivät ole tämän arvioinnin piirissä ja jotka ovat mielenterveytensä menettäneet siellä rintamalla, kuinka paljon meillä on ihmisiä, jotka henkisen kärsimyksensä vuoksi eivät tule koskaan saamaan minkäänlaista rahallista korvausta, (Puhemies koputtaa) saatikka sitten, että sen mielenterveyden hoitoon olisivat saaneet apua.

17.47 **Markku Eestilä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tuota päivystysasetusta lukee, niin sieltä käy selville, että on esimerkiksi tiettyjä tapaturmia, joita ei Suomessa hoideta kuin yhdessä sairaalassa. Se osoittaa sen, että kun on näin pieni maa,

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

niin on pakko jollakin tavalla laadukkaita hoitoja keskittää. Mutta nyt, kun nämä kaksitoista jossain määrin laajan palvelun päivystyssairaalaan jäävät, niin kysynkin ministeriltä: onko nyt ihan oikeasti niin, että jos jollakin alueella pitkien matkojen takia halutaan kevyt päivystys — kansa kutsuu sitä päivystykseksi — säilyttää, se olisi ehdottomasti kiellettyä? Tuntuisi joskus järkevältä hoitaa siellä tiettyjä asioita, esimerkiksi jos ajatellaan, että poliisi ottaa kiinni jonkun rattijuopon ja otetaan verikoe, niin sitä pitää lähteä parisataa kilometriä kuljettamaan, tai jotakin muuta tällaista. Haluaisin tähän vastauksen, ovatko muut päivystykset, jos vaikka kuinka pienetkin, kiellettyjä.

17.48 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn täällä esitettyihin kiitoksiin muun muassa vesirokkorokotteesta, samalla myös toiveisiin: muun muassa edustajat Lauslahti ja Mikkonen toivoivat sokeriveroa tämän makeisveron tilalle terveyden edistämiseksi.

Mutta oman eduskuntaryhmäni suurin huoli tämän pääluokan kohdalla liittyy vanhuspalveluihin. Me kyllä ymmärrämme valtiontalouden vaikean tilanteen ja säästötarpeet ja senkin, että tarvitaan niitä hyviä käytänteitä, tarvitaan kuntouttavaa työtettä vanhuspalveluissa, mutta vanhustenhoidon tasoa on kyllä vaikea turvata, puhumattakaan parantamisesta, jos samalla henkilöstön määrää suhteessa hoidettaviin tosiasiallisesti lasketaan. Kysynkin teiltä, ministeri: miten suhtaudutte tähän tuoreeseen pohjoismaiseen tutkimukseen, (Puhemies koputtaa) joka kertoo, että meillä jo nyt hoivatyöntekijöiden asiakasmäärät ovat huomattavasti korkeammat Suomessa kuin muissa Pohjoismaissa?

17.50 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talousarvioesityksessä kiinnitetään huomiota myös lomitustoimintaan ja sijaisaputoimintaan. Tämä on erittäin tärkeä huomio, koska maanviljelijöiden tilanne on kaiken kaikkiaan tällä hetkellä hyvin haasteellinen ja tämän lomitustoiminnan kohteeseen tämä 11 miljoonan lisäys on tervetullut asia. Huolta aiheuttaa nuorten — tai yleensä viljelijöiden mutta erityisesti nuorten — viljelijöiden jaksaminen. Kysynkin ministeriltä siihen liittyen: onko siihen joitain erityistoiveita vielä kerrottavana meille kansalaisille?

Toinen asia: Täällä edustajat Savola ja Myllykoski ottivat tämän veteraanien asian esille. Kysyn siitä: kuinka voidaan varmistaa, että kunnat hoitavat heille kuuluvan velvollisuuden? Nyt valtio antaa rahat mutta itse toimenpidehän jää kuntien vastuulle aika pitkälti?

17.51 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kesällä meillä pohjoisessa nousi otsikoihin yksityinen vanhustenhoitokoti, jossa kaikki asiat eivät todellakaan olleet kunnossa. Puutteita ilmeni lääketurvallisuudessa, hygieniassa, henkilöstön määrässä, asiakasjärjestelmissä ja potilastiedoissa ja niin edelleen. Kysyisinkin: miten avin valvonnasta vastaavien yksiköiden resurssit turvataan? On totta, että suurimassa osassa hoitolaitoksista toimitaan moitteettomasti, mutta sitä valvontaa tarvitaan niiden osalta, joissa näin ei menetellä.

Sitten kysyisin vielä, jatkuvatko synnytykset Länsi-Pohjan sairaalassa. Voitteko antaa saman lupauksen kuin äskettäin annoitte edustaja Östmanille Vaasan osalta, koska Länsi-Pohja on Manner-Suomen toiseksi pienin synnytyssairaala mutta Lapin lapsista siellä syntyy suurin piirtein puolet?

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

17.52 **Lea Mäkipää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä pääluokka käsittelee ihmisen koko elämänsä ajan, ja täällä on leikkauksia mutta on myös myönteisiä asioita. Esimerkiksi opiskelijat tulevat yleisen asumistuen piiriin, ja täällä on myös puhuttu omais- ja perhehoitoon satsaamisesta.

Mutta eräs asia sitten. Täällä on puhuttu hoitajamitoituksista. Ajattelen, että maailma muuttuu ja että pitäisikö meillä jokaisella olla enempi vastuuta lähimmäisistä, juuri jos ajatellaan terveydenhuoltoa. Olenkin miettinyt, että mitenkäs, ministeri, on, voitaisiinko eri kunnissa järjestää semmoinen tilaisuus, että omaiset osallistuisivat syöttämiseen, ulos kuljetukseen ja samoin olisi ystäväreinkaita ja tällaista, niin että nyt jokainen meistä, joka on terve, ottaisi vastuun näistä henkilöistä. Eihän siellä sairaalassa tosiaan tarvitse... Kun itsekin olen ollut, niin se on hirveän tärkeää, ja tiedän, että esimerkiksi yhden vanhuksen syöttämisessä saattaa mennä puoli tuntia. Varmaan tällaisista halukkuutta löytyy, mutta jonkun pitäisi olla semmoinen yhdyshenkilö, (Puhemies koputtaa) joka tästä ottaa kopin. Mitä mieltä ministeri on tästä ajatuksesta?

17.53 **Matti Semi vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime kesän aikana kävin monessa erilaisessa vanhustenhoitopaikassa, kotipalvelussa ja tällaisissa, tutustumassa siihen toimintaan. Siellä keskustelin hoitajien kanssa ja hoidettavien kanssa, miltä se tilanne näyttää. Siinä yhteydessä tuli esille tämä 0,4-mitoitus, mitä se käytännössä tarkoittaa. Se tarkoittaa sitä, että vanhus saa vuoteen ja ruoan ja se loppu, normaali perushoito ja ulkoilu ja tällaiset viriketoiminnot, jää pois. Jäinkin miettimään sitä tilannetta, onko tämä sitten ministerin mielestä semmoista vanhustenhoivaa arvostavaa päätöksentekoa, tällainen, että ruvetaan kiristämään sillä mitoituksella ja viedään hoitajilta mahdollisuus tehdä kunnon hoivatyötä.

17.54 **Jaana Pelkonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jatkuvasti kasvanut nuorisotyöttömyys on lisännyt myös nuorten toimeentulotuen asiakkaiden määrää, ja samaan aikaan meitä huolestuttaa nuorten syrjäytyminen. Toimeentulotukeahan voi hakea tällä hetkellä jopa vuosia tapaamatta koskaan sosiaalityöntekijää tai -ohjaajaa kasvotusten, ja tämä omalta osaltaan sitten lisää syrjäytymisriskiä.

Perustoimeentulotuen laskennan ja maksatuksen siirtyessä ensi vuonna tosiaankin Kelalle täytyy varmistaa, että saumaton yhteistyö sosiaalityön ja Kelan välillä sujuu. Kysyisinkin ministeriltä: miten me varmistamme sen, ettei ainutkaan nuori jää tämän uudistuksen jalkoihin?

Toinen varapuhemies Arto Satonen: Myönnän vielä vastauspuheenvuorot seuraaville edustajille: Heikkinen ja Haatainen. Sen jälkeen on ministerin loppupuheenvuoro.

17.55 **Hannakaisa Heikkinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan ensimmäisenä kiittää edustaja Mäkipäätä aivan loistavasta näkökulmasta. Vapaaehtoiset ja omaiset ovat valtava voimavara, jota osataan eri tavoin käyttää hyödyksi eri puolilla vanhustenhoivaa. Näin on nyt, ja näin oli 20 vuotta sitten, kun itse vanhushoivassa aloitin, ja sitä kymmenisen vuotta eri puolilla Suomea olen saanut tehdä. Ensimmäinen kysymys ministerille olisikin se, miten me voimme tätä osiota viedä eteenpäin, että kunnissa ja hoitotyön johtamisessa nähtäisiin voimavarana vapaaehtoistyö ja omaiset.

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

Toinen kysymykseni liittyy tähän valtavan hienoon panostukseen perhehoitoon. Usein nähdään vanhustenhoiva vain kahtena ääripäänä: joko se on kotihoitoa tai sitten laitoshoidoa. Mutta tähän välille tarvitaan paljon uutta, koska vanhukset ovat erilaisia ja kullakin on eri tarpeet. Minkälaisia ajatuksia perhehoidon kehittämisestä on ja miten se on lähtenyt kärkihankkeena eteenpäin?

17.56 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Näistä 3 miljardin säästöistä: Ei näitä millään ole tällä tarkkuudella, mitä nyt julkisuudesta luetaan, siellä työryhmässä, parlamentaarisessa seurantaryhmässä, käyty läpi, ja toivon mukaan me saisimme nyt tiedon sitten siitä, ollaanko menossa näiden lukujen mukaan, niin kuin tässä kuvataan: muun muassa vammaispalveluista 210 miljoonaa ja niin edespäin. Nämä ovat lukuja, jotka merkitsevät myös palveluiden sisällössä paljon. Mutta varmaan saamme tästä selvityksen vielä sinne työryhmään.

Kysyisin kuitenkin ihan toisesta asiasta, nimittäin turvakotien rahoituksesta. Se lisääntyy 2 miljoonalla, se on hyvä asia, mutta siitä huolimatta, että sitä nyt lisätään, sen tarve on itse asiassa 4 miljoonaa. Viime vuonna jäi 2 000 turvakoteihin hakeutunutta perhettä ilman paikkaa, jouduttiin käännättämään pois. Kysyisin: olisiko sitä mahdollista mitenkään aikaistaa, kun sitä 2 miljoonalla tullaan nyt nostamaan, niin että laitettaisiin se kerralla kuntoon, ettei tässä paria vuotta tarvitse ovelta pois käännättää? Sen voisi (Puhemies koputtaa) sellaisella määrärahalla laittaa kuntoon, että pystytään sitten palveluntarjonnalla siihen vastaamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja ministeri Rehula, 5 minuuttia.

17.57 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula: Arvoisa puhemies! Nyt kysyn varmuuden vuoksi, tarkoittiko edustaja Haatainen päihdeäitien hoitoa vai näitä ensi- ja... (Tuula Haatainen: Turvakoteja!) — Turvakoteja. — Tämä turvakotiasia on tarkoitus hoitaa nyt vielä tämän syksyn aikana niin, että tämä homma tulee kuntoon, tämän määrärahan tarve, jota te olitte vailla, sikäli kuin me nyt olemme samalla kartalla. Tämä on tarkoitus hoitaa. Totean vielä: sikäli kuin olemme samalla kartalla.

Toisekseen näistä sote-säästöistä: Olen tottunut siihen, että Kuntaliiton kanssa on aika ajoin ongelmia, koska heillä on erilaiset laskelmat kuin esimerkiksi sosiaali- ja terveysministeriössä tai valtiovarainministeriön kuntaosastolla. Tämä 3 miljardia, tämä kokonaisuus — toistan sen nyt vielä kerran: myös parlamentaarisessa seurantaryhmässä ainakin kaksi kertaa on käsitelty, mistä se tulee.

Ja sitten tämä niin sanottu NHG:n paperi, johon nyt on viitattu: Se on tehty, se on totta. Täällä, edustaja Aalto, väristyksen kanssa vaaditte sitä eduskunnan käsittelyyn. Ei sitä tuoda eduskunnan käsittelyyn. Ensinnäkin siellä on asioita, jotka on toteutettu jo, ja toisekseen en vahingossa käytä termiä tuotannollis-taloudellinen laskelma, ja se on koeponnistettu osana hyvää valmistelua. Me olemme tehneet yli 20 erilaista selvitystä erilaisista aiheista, teetätetty ja tullaan teetättämään lisää. Ei tässäkään asiassa musta muutu valkoiseksi sillä, että te, arvoisa edustaja Aalto, esimerkiksi sanotte täällä, että tuokaa lista eduskunnan käsittelyyn. Sitä ei ole salattu. Tämä koko sote-valmistelu, valinnanvapaus — me olemme tuottaneet aineiston julkisuuteen heti kun se on mahdollista. On ollut tässä valmisteluvastuussa olevana minulle hieman hankalaa aika ajoin se, kun ei ole kaikkiin kysymyksiin vastauksia. Toinen vaihtoehto olisi ollut se, että me olisimme valmistelleet kabineteis-

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

sa asioita kuukausikaupalla ja tulleet sitten koko paketilla, kun se olisi ollut valmis. Meillä vieläkin työtä riittää. Esimerkiksi valinnanvapausmallin yksityiskohdat: se on tämän vuoden puolella, kun laki pykäliseen lähtee lausuntokierrokselle.

Sitten ihan ensimmäisestä sessiosta jäi vastaamatta yksi aivan olennainen asia, joka liittyy soteen. Perättiin parlamentaarista valmistelua, ja yksi perustelu oli se, että lähipalvelut määritellään. Eduskunnassa on kerran ollut laki, joka kaatui kunnalliseen itsehallintoon ja rahoitukseen — rahoitukseen ja kunnalliseen itsehallintoon. Tuossa lakiluonnoksessa, joka nyt on lausuntokierroksella, on 4 §, jossa puhutaan palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta. Tuon pykälän sisältö on jokseenkin yksi yhteen sen kanssa, joka oli kertaalleen eduskunnassa olleessa esityksessä. Tuon tarkemmalle tasolle siinä ei tulla pääsemään. Lähipalvelujen määrittely liittyy olennaisena osana maakunnalliseen valmisteluun, alueelliseen valmisteluun. Meillä on näyttöjä muutamalta alueelta, miten nuo lähipalvelut on maakunnallisesti määritelty.

Biopankit ja genomit: Ensinnäkin biopankkilainsäädäntö tullaan läpikäymään, uudistamaan, tuodaan se tänne. Meillä on tällä hetkellä seitsemän biopankkia, ja todennäköisesti meillä jatkossa on vähän vähemmän, mutta toivottavasti niiden hyödynnettävyys on parempi, ja myös itse olen hyvin avoimin mielin sen osalta, että tietosuojat ja muut tällaiset koetetaan purkaa, niin että hyödynnettävyys lisääntyy. Toinen niistä positiivisista asioista, jotka toivon mukaan luovat jatkossa Suomeen työtä ja työpaikkoja, on genomistrategia, ja se ei ole enää pelkkä strategia, vaan sen jalkauttaminen on jo menossa. Sitä vetää ministeri Rehn, ja siinä ovat meillä opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö mukana. Se tulee olemaan jotakin sellaista, jolla tehdään jotakin ihan oikeaa ja uutta.

Synnytysten osalta: Vaasassa synnytetään, Vaasassa on noin 1 400 synnytystä vuodessa. Länsi-Pohjalla on tilanne, jossa synnytyksien tulevaisuus on poikkeuslupan takana, ja niitten poikkeuslupien, jotka ovat tähän mennessä ministeriöön tulleet, käsittely on valmistelussa. Tulee päivä, jolloin niihin ilmestyy nimet alle, ja sitten katsotaan, mitkä ovat myönteisiä ja mitkä eivät. Yksi osa Länsi-Pohjan, koko Länskan, tulevaisuutta on se, millainen yhteistyö rakenne ja verkko kytetään Oulun erva-alueella rakentamaan.

Ja sitten näihin veteraanikuntoutuksiin. Vetoan jokaiseen kansanedustajaan, joka on kuntapäättäjä: huolehtikaa omissa kunnissanne, että tämä raha tulee käytettyä. Niin ei saa käydä, että vuoden päästä vastaavassa keskustelussa tai kyselytunnilla sanotaan, että joku veteraani on jäänyt ilman kuntoutusta. Nyt ollaan tilanteessa, jossa rahasta tämä ei ole enää kiinni. Nyt on kyse siitä, että yhteistyössä ministeriö, Kuntaliitto, kunnat, Valtiokonttori huolehtivat, että jokainen veteraani saa sen kuntoutuksen, joka veteraanille kuuluu. — Arvoisa puhemies, kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Keskustelu sosiaali- ja terveysministeriön pääluokasta päättyy. Siirrytään sisäasiainministeriön pääluokkaan.

18.03 Sisäministeri Paula Risikko: Arvoisa herra puhemies! Sisäministeriön hallinnonalalle ehdotetaan ensi vuoden talousarvioon määrärahoja yhteensä noin 1,5 miljardia euroa. Tämä on noin 200 miljoonaa euroa vähemmän kuin tämän vuoden varsinaisessa talousarviossa. Vähennys johtuu suurimmaksi osaksi turvapaikanhakijoiden määrän tasaantumista loppuvuoden 2015 ruuhkahuipun jälkeen.

Sisäisen turvallisuuden resursseja on kyetty lisäämään viime aikoina vaikeasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta. Sisäiseen turvallisuuteen ja oikeudenhoitoon on hallitus-

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

hjelman mukaisesti panostettu kohdistamalla vuodesta 2016 alkaen 28,5 miljoonan euron vuosittainen lisäys sisäministeriön hallinnonalalle. Toisaalta hallitusohjelman sisältämät toimintamenosäästöt ja muut tehdyt leikkauspäätökset pienentävät kaikkia toimintamomentteja myös meillä kumuloituvasti siten, että erityisesti vuoden 2017 jälkeen nämä säästöt tulevat asettamaan sisäisen turvallisuuden toimijat uusien haastavien ratkaisujen eteen.

Arvoisa puhemies! Haluan seuraavaksi nostaa lyhyesti esiin ensi vuoden budjetinäkymiä ja muita budjettiin liittyviä keskeisiä asioita sisäasiainhallinnossa.

Viime keväänä tehdyn kehyspäätöksen mukaisesti poliisille kohdennetaan vuodelle 2017 yhteensä 5 miljoonan euron lisämääräraha muun muassa automaattisen liikennevalvonnan lisäämiseen ja harmaan talouden torjuntaan. Määräraha nousee 10 miljoonaan euroon vuodesta 2018 alkaen. Poliisikoulutuksen aloituspaikkojen lisäämiseen ehdotetaan budjetissa 0,4 miljoonan euron määrärahaa ensi vuodelle.

Suojelupoliisin resurssien turvaamiseksi viime kevään kehyspäätökseen sisältyy 2 miljoonan euron tasokorotus ensi vuodesta alkaen. Jotta suojelupoliisi kykenee suoriutumaan tehtävistään ja ennalta ehkäisemään toimialaansa kuuluvia uhkia, tulee virastoresursseja pitkäaikaisesti parantaa — ja pitkäjänteisesti. Suojelupoliisin resurssit ovat ilman muuttunutta toimintaympäristöäkin niukat, saati nyt, kun toimintaympäristö muuttuu koko ajan.

Rajavartiolaitoksen toimintaan vaikuttaa merkittävimmin tilanne Venäjällä ja Itämeren alueella. Tavoitteena on vahvistaa sisäistä ja ulkoista turvallisuutta itärajalla ja pitää rajanylitysliikenne turvallisena. Rajavartiolaitos perustaa uuden, EU:n raja- ja merivartiojärjestelmän edellyttämän, nopean toiminnan rajavartijareservin. Tämä on yhdessä meillä EU-sopimuksessa sovittu. Tätä tarkoitusta varten Rajavartiolaitokselle on ehdotettu ensi vuoden talousarvioon 2 miljoonan euron lisämäärärahaa. On kuitenkin todettava se, että Rajavartiolaitoskin on erittäin vaikeiden sopeuttamistoimien kohteena ja tällä hetkellä käydään sitä keskustelua, mistä se raha otetaan, koska jokainen meistä ymmärtää, että rajavartiointi ja rajaturvallisuus ovat mitä suurimmassa määrin työvoimavaltainen ala ja siitä syystä me emme voi vähentää niitä henkilöitä sieltä kovin paljon.

Pelastustoimissa toteutetaan parhaillaan uudistusta osana maakuntauudistusta sekä samassa aikataulussa ja samalla aluejaolla sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen kanssa. Uudistuksella tavoitellaan tehokkaampaa ja taloudellisempaa järjestelmää, jossa nykyistä suuremmat alueet pystyvät varautumaan myös harvinaisiin suuronnettomuuksiin tai luonnonkatastrofeihin koko maassa. Näin varmistetaan pelastustoimen resurssien tehokas käyttö niin, että pelastustoimen toimintavalmius ei heikkene. Pelastustoimen palveluiden on pysyttävä jatkossakin lähipalveluina, ja siihen me satsaamme tuolla ministeriössä.

Hätäkeskuslaitoksille tehtiin kevään kehyspäätöksessä 2 miljoonan euron tasokorotus vuodesta 2017 alkaen. Tällä pyritään varmistamaan laitoksen häiriötön toiminta ja uuden, verkottuneen tietojärjestelmän Erican käyttöönotto vaihteittain.

Arvoisa herra puhemies! Hyvät kuulijat! Poikkeuksellinen turvapaikanhakijatilanne on asettanut viranomaisten toiminnan ja tuloksellisuuden vaatimukset uudelle tasolle. Suomeen tulevien turvapaikanhakijoiden määrän voidaan arvioida jäävän pysyvästi aiempaa korkeammalle tasolle. Tällä hetkellä noin 13 000 henkilöä odottaa ensimmäistä päätöstä turvapaikkahakemukseensa ja yli 23 000 henkilöä odottaa vastaanottojärjestelmän piirissä asiansa käsittelyä prosessin eri vaiheissa. Kuten tästä kaikki ymmärrämme, turvapaikkahakemusten mahdollisimman nopea käsittely on inhimillisin ja kustannustehokkain tapa hoi-

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

taa asiaa. Maahanmuuttovirasto on tehnyt viime vuoden lopusta lähtien merkittäviä lisäkrytointeja. Suuri asiakasmäärä on aiheuttanut prosessin kaikissa vaiheissa viiveitä, mikä on poikkeustilanteessa hyvin ymmärrettävää.

Vastaanottomenoja on erittäin vaikeaa, käytännössä mahdotonta, täsmällisesti arvioida etukäteen. Vastaanoton menoihin vaikuttavat hakijamäärän ja hakemusten käsittelyaikojen lisäksi monet muut seikat, kuten hallintotuomioistuinten kyky selviytyä kasvavasta määrästä valituksia, kielteisen päätöksen saaneiden maasta poistamisen nopeus ja tehokkuus, vapaaehtoisen paluun toimivuus sekä oleskeluluvan saaneiden kuntaan siirtymisen nopeus. Vastaanoton menoihin on vuoden 2017 budjetissa varattu yhteensä noin 274 miljoonaa euroa. (Puhemies koputtaa) — Toivotte, että lopetan tähän näin. Minulla olisi vielä vähän tästä esittelyä. (Naurua)

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Sopinee nyt niin, että ministeri esittelee loppuun asti tällä kertaa, jos sitä vähän vielä on.

Selvä, kiitos, arvoisa puhemies! — Vastaanottomenojen mitoittaminen vastaamaan hakijamäärää sekä lakkautettavien tai perustettavien vastaanottokeskusten tarvetta ajantasaisesti on erittäin haasteellista. Kapasiteettia pyritään mitoittamaan kulloistakin tilannetta vastaavaksi ja toiminnassa pyritään kustannustehokkuuteen.

Sitten hallitushan antoi myös rahapelitoimintojen yhdistämistä koskevan budjettiesityksen eduskunnalle viikko sitten. Nykyisten kolmen rahapeliyhteisön — Veikkaus, Raha-automaattiyhdistys ja Fintoto — rahapelitoiminnot on tarkoitus yhdistää ensi vuoden alusta alkaen uuteen, valtion kokonaan omistamaan rahapeliyhtiöön Veikkaus Oy:hyn. Hallituksen esitys on valmisteltu laajassa poikkihallinnollisessa yhteistyössä, ja tässä yhteydessä tämä esitellään, koska tämä on mitä suurimmassa määrin budjettilaki.

Lopuksi haluan tuoda myös tässä yhteydessä esiin huoleni parhaillaan käynnissä olevasta voimakkaasta toimintaympäristön muutoksesta, jossa sisäinen ja ulkoinen turvallisuus limittyvät vahvasti toisiinsa. Toisaalta samaan aikaan sisäisen turvallisuuden resurssit ovat pitkällä tähtäimellä supistumassa. Tämä kehitys on ristiriidassa viranomaisten lisääntyvien ja monimutkaistuvien tehtävien sekä toimintaympäristön muutoksen kanssa. Ja aivan lopuksi vain totean, että tästä syystä olisi välttämätöntä tarkastella vielä kertaalleen poliisin ja muiden sisäisen turvallisuuden toimijoiden resurssitasoa. Jotta valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteon linjausten toteuttaminen olisi mahdollista, tulisi ensi keväänä valmisteltavassa julkisen talouden suunnitelmassa, niin sanotussa kehysbudjetissa, tehdä varsinaiset korjausliikkeet viimeistään vuodesta 2018 eteenpäin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat käyttää puheenvuoron tässä debattiosassa, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta.

18.11 **Juho Eerola ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kokonaisuutenaan tämä talousarvioesitys vuodelle 2017 on noin 200 miljoonaa euroa pienempi kuin kuluvan vuoden talousarvio oli, kuten ministeri tuossa totesikin, ja suurimmat vähennykset kohdistuvat turvapaikanhakijoitten vastaanoton menoihin maahanmuuttohallinnossa, poliisissa ja Rajavartiolaitoksessakin, ja tämä vähennys johtuu nimenomaan siitä, että tämä turvapaikanhakijoitten määrä on tasaantunut — 200 miljoonaa euroa.

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

Täytyy kiittää tässä yhteydessä hallitusta niistä kaikista kiristyksistä, mitä on meidän turvapaikkapolitiikkaan tässä vuoden aikana tehty. Ja se näkemys minulla on, että näitä kiristyksiä on entisestään jatkettava, jotta Suomesta tulee mahdollisimman vähän houkuttava maa näitten turvapaikanhakijoitten silmissä.

Tämä budjettiesitys minun mielestäni on selkein todiste siitä, mistä on saatavissa mahdollisimman suuria säästöjä meidän talouteen. Tällä konstilla tuli nyt noin 200 miljoonaa. Jatketaan tätä hyvää työtä.

18.12 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vaikka hallintovaliokunnan puheenjohtaja tuossa sanoi, että säästöt tulevat turvapaikkakysymysten ratkaisun kautta, niin todellisuus taitaa olla kyllä samasta budjettikirjasta katsottuna vähän toisenlainenkin.

Rouva sisäministeri, lupasitte tuolla SuomiAreenalla kesällä, että poliisin määrärahoja tulee lisätä. Nyt kun katson poliisin hallinnonalaa, siellä on miinus 42 miljoonaa, luku on negatiivinen. Miten tässä näin kävi? Suunta on väärä. Meillä on 7 200 poliisimiestä ja -naisia kentällä, ja budjettikirjankin mukaan ja niiden tietojen mukaan, mitä tuolta sisäministeriön puolelta on hankittu, poliisien määrä uhkaa laskea tulevana vuonna alle 7 000:n. Todellakin alle 7 000:n, mikä on kipurajan alapuolella ja tuntuvasti.

Rikoksista ja rötöksistä 70 prosenttia tehdään päihtyneenä. Nyt alkoholilakia on muutettu liberaalimpaan suuntaan. Miten alkoholilaki ja poliisin alenevat kehykset (Puhemies koputtaa) ovat synkroniassa?

18.13 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sisäinen turvallisuus on meille erittäin tärkeä asia. Ja ymmärrän sen, että näin niukkoina aikoina, kun rahaa on aina liian vähän, näiden määrärahojen sijoittaminen oikeisiin kohteisiin tuottaa tuskaa. Kaksi kysymystä:

Toinen on Rajavartioston toiminta. Pystytäänkö nykyisillä niukoilla Rajavartioston määrärahoilla takaamaan, että esimerkiksi vihreän rajan valvonta toimii kaikissa tilanteissa kohtuullisen hyvin ja, sanotaan, aukottomasti, koska rajavartiointinissahan nollatoleranssi olla pitää?

Ja toinen asia on sitten tämä kansainvälisten rajanylityspaikkojen ympärivuorokautinen aukiolo. Rajavartiosto on suunnitellut muun muassa Niiralan rajanylityspaikan sulkemista öiseksi ajaksi. Minun mielestäni tällaiseen tehtävään ei pidä mennä, koska se johtaa siihen, että esimerkiksi rajaliikenne ja rajakauppa vaikeutuvat, koska yöllä tapahtuu paljon rahti-liikennettä ja sen ajoittaminen pelkkään päiväaikaan on lähes mahdotonta tai johtaa ylivoimaisiin tilanteisiin. Mikä on tilanne tässä rajanylityspaikkojen ympärivuorokautisessa aukiolotilanteessa?

18.14 Antti Häkkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy osoittaa hallitukselle kiitosta sisäministeriön asioiden hoidosta viime vuosina, ja ministeri Risikko on sitä ansiokkaasti jatkanut tiukalla ja jämäkällä linjallaan. Meillä on paljon taloudellista vaikeutta tällä hetkellä Suomessa ja on jouduttu tekemään leikkauksia useille sektoreille, mutta hallitus on nimenomaan sisäasiainministeriön ja sitten myös oikeudenhoidon alalle panostanut rahaa ja tehnyt myös monia uudistuksia, ja on varjeltu näitä aloja isoilta leikkauksilta juurikin sen takia, että sisäisen turvallisuuden pitäminen tärkeänä tässä yhteiskunnassa on näinä aikoina erityisesti ollut hallitukselle tärkeää.

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

Yleisestihän hallitus ja ministeriö reagoi valtavan hyvin viime vuonna tähän maahanmuuttopaineeseen. Kun katsotaan Euroopan muita maita, monet jäivät aivan jalkoihin tässä asiassa. Ja nyt minä luotankin siihen, että myös ensi vuonna, kun näitä laittomia maahanjääjiä tulee olemaan valtava määrä, (Puhemies koputtaa) myös tämä probleema pystytään hoitamaan samalla (Puhemies koputtaa) jämäkkyydellä sitten sisäministeriön sektorilla.

18.16 Olli-Poika Parviainen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiinnitän myös itse huoleni poliisin henkilöresurssien määrään. Nykykehityksellähän vuoteen 2020 mennessä poliisien henkilötövuodet vähenevät jopa yli 800:lla, ja tämä 7 000 poliisin kipuraja uhkaa jäädä kauas taakse. Tämä vaikuttaa tietenkin kaikkeen esitutkinnasta uuden teknologian käyttöönottamiseen tai vaikkapa some-näkyvyyteen, joka on olennaista ongelmien ennaltaehkäisemisen kannalta. Kysyisin sisäministeri Risikolta: miten te koette poliisin mahdollisuudet harjoittaa ennalta estävää ja ennalta ehkäisevää toimintaa myös niin sanotuilla pehmeillä keinoilla, nyt kun poliisi joutuu toimintaansa karsimaan?

18.16 Matti Semi vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeriltä tuli erittäin hyvä selvitys tuosta talousarviosta. Itse kannan huolta tuosta harmaan talouden tilasta, vaikka sinne oli kirjattu toiminnan turvaamiseen, nimenomaan harmaaseen talouteen ja liikenneturvallisuuteen, 5 miljoonaa euroa. Mutta sitten toisaalta kun sieltä harmaan talouden erillismäärärahoista otetaan 9,6 miljoonaa euroa pois, niin siitä tulee semmoinen matemaattinen negatiivinen ilmiö, että tämä toiminta on 4,6 miljoonaa tappiollinen. Voiko tätä aukaista vähäsen?

18.17 Lasse Hautala kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiinnitän myös huomiota tähän poliisien sektoriin tuleviin säästöihin, 42 miljoonaan euroon. Se merkitsee sitä, että noin 202 henkilötövuotta on poistumassa poliisien puolelta. Pohjanmaan osalta se merkitsee 16 poliisin vähentymistä. Eilen tulleen Poliisihallituksen kehystaulukon mukaan kuitenkin tämä määrä nousee, niin että koko maassa vähennetään vielä 13 henkilötövuotta, mutta Poliisihallituksen puolelle on tiettävästi tulossa 5 henkilötövuoden lisäys. Aikaisemmin puhuttiin siitä, että työntekijöitä enempi kentälle ja pois hallinnosta. Näyttää siltä, että ensi vuonna vielä kyetään poliisien henkilötövuosien määrässä yli 7 000:een, mutta vuonna 2018 se olisi alentumassa jo alle 7 000:n, mitä on pidetty hyvin kriittisenä linjana. Aiotteko ensi kevään kehyspäätöksessä tuoda lisää (Puhemies koputtaa) tai vaatia lisää rahoja, vai onko täydentävä talousarvio (Puhemies koputtaa) paikallaan tämän asian korjaamiseksi?

18.18 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman! Tässä mainitaan, että aiotaan lieventää EU-alueen ulkopuolisen työvoiman tarveharkintaa, ja sen perään listataan iso määrä tarveharkintoja, eli käytännössä tehdään tarveharkintaista tarveharkintaa eli ei millään tavalla helpoteta käytännössä EU:n ulkopuolista työperäistä maahanmuuttoa. Se on suomalaisten yritysten etujen vastaista, se on ulkomaisten yritysten etujen vastaista silloin kun ne haluavat etabloitua tänne. Siinä ei ole taloudellista tai elinkeinopoliittista järkeä, sen lisäksi että käsittääkseni se ei myöskään edistä norminpurkua, jota hallitus on sanonut ajavansa. Mikä ajatus on tämän takana, vai liittyykö se vain oleellisesti tähän maahanmuuttopolitiittiseen linjaan?

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

18.19 **Reijo Hongisto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sisäisen turvallisuuden taivaalle näyttää nousevan uusia uhkia. Viimeksi on uutisoitu erittäin valitettavasta ja surullisesta kuolemaan johtaneesta pahoinpitelystä Helsingin rautatieasemalla. Sitä ennen uutisoitiin kuolemaan johtaneesta ryöstöstä Kajaanissa. Kesällä radikaali eläinaktivistiryhmä EVR ilmoitti sytyttäneensä Vantaalla busseja tuleen: yhdeksän bussia paloi, ja vahingoiksi arvioitiin vähintään 1,5 miljoonaa euroa. (Eduskunnasta: Järkyttävää!)

Kun tällaiset uudet lieveilmiöt ja jopa uhkat näyttävät olevan jo arkipäivää, on poliisin syytä tehostaa toimintaansa ja nostaa valmiuttaan. Tällaiset toimet eivät kerta kaikkiaan onnistu enää nykyisellä henkilömäärällä. Meidän tulisi lisätä poliisinvirkoja, mutta nyt näyttää käyvän päinvastoin, sillä poliisilaitoksista tulee viestejä, että jos rahaa ei saada lisää, joudutaan vähentämään henkilöstöä ja tinkimään jopa niin sanotuista haittatöistä. Ministeri totesi tuossa omassa puheenvuorossaan, että hänellä on toive saada poliisille lisärahoitusta, ja näillä sanoilla minä kannustan ministeriä toimimaan erittäin pontevasti, jotta poliisin rahoitukseen saadaan helpotusta ja lisäystä.

18.20 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Viimeisin arvio tämän hetken poliisimäärästä on 7 230. Kun ensi vuonna poliisin määrärahataso laskee nykyvuoteen verrattuna 42 miljoonaa, me tiedämme, että se tarkoittaa merkittävää henkilöstövähennystä: Poliisihallitus on arvioinut vähenemäksi 250 henkilöä, jolloin mentäisiin jo tuon 7 000:n rajan alle, ja on ihan selvää, että kun tilanne on jo nyt poliisissa vaikea, niin poliisin toimintakyky kaikilla poliisisektoreilla uhkaa merkittävästi heikentyä. Poliisijohdossa on puhuttu jo anarkiasta.

Kun tuossa äsken kyselytunnilla te, ministeri, totesitte, että maanantaina kävisitte myös tätä resurssikeskustelua pääministerin johdolla, niin haluan nyt vielä kannustaa teitä tuohon keskusteluun ja varmistaa sen, että ollaanhan tuota määrärahatasoa lisäämässä niin, ettei tästä nykyisestä (Puhemies koputtaa) poliisimäärästä tarvitse mennä alaspäin.

18.22 **Sofia Vikman kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy lausua kiitos sisäministeriölle ja erityisesti sisäministerille linjakkaasta toiminnasta koskien väkivaltaisten äärijärjestöjen ja niiden tunnusten kieltämistä ja tähän väkivaltaisten äärijärjestöjen toimintaan puuttumista ja siihen erilaisten keinojen hakemista. Erinomaista on myös se, että poliisi valmistelee uusia tapoja puuttua vihapuheeseen. Kaiken kaikkiaan on hienoa, että ministeri on ottanut jämäkän otteen tähänkin asiaan. Toivon, että näissä konkreettisissa toimissa, niin väkivaltaisten äärijärjestöjen toimintaan puuttumisessa kuin vihapuheeseenkin puuttumisessa, (Puhemies koputtaa) päästään mahdollisimman pian konkretiaan.

18.23 **Sirpa Paatero sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Rajavalvonta on ollut tiukoilla, ja nyt näyttää siltä, että ainoa keino selvitä on aina siirtää rajamiehiä paikasta toiseen, milloin niitä siirretään etelämpään, milloin siirretään pohjoisempaan. Tarve kuitenkin, kun Euroopan unioninkin puolelta tulee lisäpainetta, olisi lisätä 60 rajavalvojaa, mutta sitä vastoin on uhka, että määrä vähenee.

Edustaja Hoskonen oli huolissaan Niiralan raja-asemasta, mutta kun niitä on kuitenkin useampi, mitkä meinataan sulkea, niin mainitsen kuitenkin tässä myöskin Imatran, joka on kuitenkin aika lailla meidän viennin osalta ja sieltä puun tuonnin osalta keskeisimpiä paikkoja koko metsäteollisuuden kannalta tähän liittyen.

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

Harmaan talouden osalta viime syksynä tässä salissa koko eduskunta oli vahvasti sitä mieltä, että pitää suunnata erillisrahoitus sekä Verohallintoon että sitten poliisien puolelle tähän talousrikosten tutkintaan. Silloin sinne luvattiin — muistan, että silloinen ministeri Orpo lupasi sinne — 5 miljoonaa lisää, ja nyt siellä ei ole sitä. Miksi? (Puhemies koputtaa)

18.24 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aivan kuten ministeri tuossa esittelypuheenvuorossaan totesi, sisäinen turvallisuus ja ulkoinen turvallisuus ovat entistä lähempänä toisiaan tällä hetkellä. Ainakin itse näkisin hyvin tärkeänä sen, että sisäministeri tulisi myös TP-UTVAan edustetuksi lähitulevaisuudessa, niin keskeisesti ovat sisäasiainministeriön kysymykset nyt maamme turvallisuudessa kiinni. Kysyisinkin ministeriltä tähän rajasopimukseen liittyen, kun nyt tiedot ovat niin, että tätä rajasopimusta Venäjän kanssa ei jatkettaisi: minkälaista keskustelua te käytte tällä hetkellä Venäjän viranomaisten tai Venäjän kollegan kanssa meidän itärajamme tulevaisuudesta ja valvonnan pitämisestä? Tähän liittyen toivoisin jämäköitä toimia sen eteen, että saamme tuon rajavalvonnan pidettyä.

18.25 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Menen vähän alueellisempaan näkökulmaan. Keski-Suomi on 275 000 asukkaan maakunta, ja meillä valtion aluehallinto sisäasiainministeriön osalta on jaettu niin, että hälytyskeskus on Vaasassa, poliisipiirin pääpaikka on nyt Tampereella ja nyt pelastuslaitoksen aluejakosuunnitelmien mukaan maakuntauudistuksen yhteydessä on suunnitelma, että pelastuslaitoksen pääpaikka olisi Kuopiossa. Näiden kuitenkin pitäisi toimia yhteistyössä, ja vielä yhteistyössä muun muassa ensihoidon ja sairaankuljetuksen ja sairaanhoidon kanssa. Kysyn, ministeri Risikko, teiltä: onko mahdollista, että tästä pelastuslaitoksen suuraluejaosta kuitenkin luovuttaisiin ja esimerkiksi Keski-Suomi säilytettäisiin järkevästi yhtenä omana pelastuslaitoksenaan? (Puhemies koputtaa) Tällä väestöpohjalla ja aluejaolla se olisi viisasta.

18.26 Jaana Pelkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kotoutumiskoulutus on keskeinen väline aikuisten maahanmuuttajien kotouttamisessa. Koulutukseen pääsyä joutuu kuitenkin useilla paikkakunnilla odottamaan hyvin pitkään. Erityisesti näinä taloudellisesti erittäin tiukkoina aikoina on erittäin hienoa ja tärkeää, että lukuisat vapaaehtoiset ympäri Suomea ovat ilmaisseet halunsa auttaa SPR:ää ja vastaanottokeskuksia sekä omalla toiminnallaan olla helpottamassa tulijoiden sopeutumista. Valitettavasti moni vapaaehtoistyöntekijä ei enää uskalla kiristyneessä ilmapiirissä, vihapuheen ja rasismin keskellä, osallistua auttamiseen. Lukuisat vapaaehtoistyöntekijät kertovat toistuvasta uhkailusta, väkivallan pelosta ja herjauksista, joiden kohteeksi sekä he että heidän perheensä joutuvat. Kysyisinkin ministeriltä: miten voisimme nostaa vapaaehtoistyön arvostusta ja taata sen, että jokainen, joka haluaa käyttää omaa arvokasta aikaansa tässä tärkeässä työssä, voisi tehdä (Puhemies koputtaa) sen turvallisesti ja turvassa?

18.27 Timo V. Korhonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jo sisäisen turvallisuuden selontekokin osoitti sen, että viranomaisten tehtävät lisääntyvät, monimutkaistuvat ja toimintaympäristö muuttuu monin tavoin. Nämä haasteet kaiken kaikkiaan tiedetään, mutta kuten ministerikin tuossa totesi, niin samaan aikaan kuitenkin sisäisen turvallisuuden resurssit aiemmin tehtyjen kehysten mukaisesti jatkavat kiristyvää linjaa. Me tietysti olemme sidoksissa tähän isoon talouden kuvaan, mutta itsekin sanoisin sillä taval-

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

la, että esimerkiksi kun hallintovaliokunta nyt ensi vuoden budjettia käsittelee, niin me joudumme jo arvioimaan nykyistä tilannetta siitä lähtökohdasta, että nuo budjetin numerot eivät kenties ensi vuodelle riitä. Minä pidän täysin välttämättömänä sitä, että siinä vaiheessa, kun kehyksiä vuodesta 2018 eteenpäin arvioidaan, tämä muuttunut tilanne pitää kyllä ehdottomasti huomioida.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä tässä debatin vaiheessa puheenvuorot edustajille Eloranta, Löfström, Tolvanen ja sen jälkeen ministerille, 5 minuuttia.

18.29 Eeva-Johanna Eloranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Rajavartiolaitoksen sopeuttamissuunnitelmiin sisältyy Turun helikopteritukikohdan huonon sään valmiuden laskeminen luopumalla lennonjohtopalveluista. Huonolla säällä yöaikaan Rajavartiolaitoksen meripelastushelikopterit operoisivat Helsinki-Vantaan lentokentältä Turun sijaan. Meripelastuskyky heikkenisi dramaattisesti, ja lisäksi tulee muita kerrannaisvaikutuksia. Pelastushelikopteritoiminta on saaristossa välttämätön toimivalle sairaankuljetukselle ja meripelastustyölle. Tämä muutos lisäisi lentoaikaa Turun saaristoon merkittävästi, 45 minuuttia, ja samalla Saaristomeren meri- ja potilasturvallisuus onnettomuuden tai sairauskohtauksen sattuessa huononee. Turun lennonjohdon yöllinen kiinniolo vaikeuttaa toimintaa etenkin ulkosaariston alueella. Ahvenanmaan länsipuolelle ja Suomen lounaisille merialueille ei tietyissä olosuhteissa voitaisi ollenkaan enää apua viedä. Arvoisa ministeri, mitä vastaatte tähän huoleen, ollaanko heikentämässä nyt saaristossa elävien ja kulkevien turvallisuutta (Puhemies koputtaa) tällä tavalla?

18.30 Mats Löfström r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Gränsbevakningsväsendet står inför stora inbesparingskrav efter att redan ha genomfört stora sparprogram. Man har enligt mig nu sparat så pass mycket att man kommit ner till en slimmad organisation, att det är svårt att spara mer utan att verksamhetens servicenivå sänks.

För sjöbevakningen föreslås i redogörelsen för den inre säkerheten att fyra sjöbevakningsstationer ska stängas. Sjöbevakningen gör ett enormt viktigt arbete i skärgården. På Åland har vi i dag kvar två stationer, Mariehamn och Kökar, efter att flera stationer tidigare har stängts. Kökars station är oerhört viktig för skärgården.

Osa Rajavartiolaitoksen ongelmista koskee kiinteistöjen kalliita vuokria, joita se maksaa Senaatti-kiinteistöille. Syrjäseudulla sijaitsevien kiinteistöjen vuokrat ovat markkinahintaa huomattavasti korkeammat. Kysymykseni kuuluu: kuka omistaa Senaatti-kiinteistöt, ja eikö valtio voi puuttua näihin asioihin niin, että Senaatti-kiinteistöjen tietyissä tapauksissa kohtuuttomat tuottovaatimukset eivät heikennä viranomaisten mahdollisuuksia tarjota peruslaatuista yhteiskuntapalvelujaan?

18.31 Kari Tolvanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Aluksi haluan kiittää ministeriä siitä, että hän loi tällaisen realistisen tilannekuvan sisäisen turvallisuuden toimijoista, myös siitä ulkoisen ja sisäisen turvallisuuden suhteesta ja toki myös siitä, kun arvoisa ministeri suoraan myönsi, että sisäisen turvallisuuden toimijat tarvitsevat lisärahoitusta.

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

Edellisellä kaudella oli parlamentaarinen työryhmä, jota sain kunnian johtaa, ja jo siinä peräänkuulutettiin tämmöistä jatkuvuutta. Nyt eletään kädestä suuhun. Oletteko te nyt ensimmäinen sisäministeri, mitä toivon, joka voi luoda jatkuvuuden tähän sisäisen turvallisuuden toimijoiden rahoitukseen, jotta johto tietää, kuinka paljon on varaa palkata henkilöstöä? Toki nämä, mitä nyt on annettu lisää rahaa, ovat ihan hienoja kädenojennuksia, mutta pikkasen tarvitaan vielä lisää, että saadaan tämä toimimaan.

Lopuksi kysyisin pelastusalueiden lukumäärästä. Koska niistä tehdään päätös, ja onhan se lukumäärä viisi, koska nyt jo huippuammattilaiset (Puhemies koputtaa) suunnittelevat toimintaa sen pohjalta?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä ennen ministerin puheenvuoroa puheenvuoron edustaja Karille.

18.32 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt täytyy tarkistaa, onko minulla sama budjettikirja kuin edustaja Tolvasella. Täällä on ollut hallituksen edustajien toimesta puhetta, että on lisätty rahaa. Kun katsotaan loppusummaa, niin sieltä puuttuu nyt 42 miljoonaa tämän vuoden rahoituksesta eli me menemme alaspäin niitten lukujen osalta. Jotta me saamme realistisen kuvan siitä, mihin edustaja Tolvanen hyvin viittasi omassa puheenvuorossaan, tästä sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden kokonaisuudesta — ymmärrettävä, hyvin hahmotettu ja ennen kaikkea hyvin organisoitu kokonaisuus — meidän pitää puhua samoista luvuista, olla rehellisiä ainakin toinen toisillemme. Nyt taso rahoituksen osalta on laskeva. Toivonkin ja odotan mielenkiinnolla ministerin näkemystä siitä, millä tavalla pääsisimme nouseviin lukuihin, vahvempaan poliisien määrään ja ennen kaikkea myös toiminnan vaikuttavuuteen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri — 5 minuuttia ja vain 5 minuuttia.

18.33 **Sisäministeri Paula Risikko:** Arvoisa herra puhemies! Kiitän näistä kannustavista sanoistanne ja myöskin tuestanne tälle sektorille. Otetaan näistä kaikista sektoreista, tämän hallinnonalan sektoreista, muutama sananen.

Kannatte huolta poliisien voimavaroista, niin minäkin. Olette aivan oikeassa siinä, että kun, ensiksikin, on tehty keväällä se selonteko, jossa todettiin, että meidän pitäisi säilyttää vähintään se 7 000 poliisihenkilöä, niin se kehyspäätos, mikä on viime keväänä tehty, ei riitä. Se riittää ensi vuonna, mutta ei sitten seuraaviksi vuosiksi näihin 7 000:een. Siitä syystä tuossa aloituspuheenvuorossani toin jo esille sen, että — ja olen tästä jo budjettiriihesäkin todennut — kyllä, aion ensi keväänä budjettiriihessä tuoda tämän asian esille, että rahat eivät riitä siihen 7 000:een.

Sen lisäksi, että täällä peräänkuulutettiin ennalta estävää työtä, alkoholilain tuomaa lisätarvetta poliiseihin, mikä on aivan totta, harmaa talous vaatii henkilöitä, ja sitten toivotaan nimenomaan sitä jatkuvuutta. Mehän teemme tällä hetkellä sisäisen turvallisuuden strategiaa ja monisektoraalista toimenpideohjelmaa, ja sieltä me saamme sitten myöskin tätä tietoa siitä, mihin kaikkeen tarvitaan resursseja.

Sitten totean vielä sen, että siis kehyspääöksessä ensi keväänä pitää saada korjaus tähän, mutta olen kyllä sitä mieltä, että me tarvitsemme jo keskustelun siitä, onko meillä mahdollisuus nyt jotenkin kohdentaa resursseja jo tässä ensi vuoden budjetissa. Se on nyt

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

meillä keskustelussa sitten, ja kuten tuossa kyselytunnilla sanoin, aion viedä sen siihen maanantain keskusteluun myöskin. Olemme nyt jo suuntaamassa hieman enemmän resursseja noihin nettipoliiseihin.

No sitten rajavartioasioista. Pystyykö toimimaan, kysyitte. Todellakin on niin, että sopeuttamisohjelmaa, joka on jouduttu tekemään tästä rahojen vähentämisestä johtuen, nyt juuri laaditaan, eli en pysty tässä vaiheessa ottamaan kantaa näihin, kun on mietitty, millä se sopeuttaminen tehdään, yön aikaisilla sulkemisilla raja-asemilla vai sitten vähennyksillä tästä lentotoiminnasta. Haluan kuitenkin vakuuttaa teille sen, että me teemme ihan varmasti kaikkemme, että turvallisuus ei heikkene. Mutta meidän pitää tätä katsoa, ja en pysty tässä vaiheessa siitä sanomaan, koska päätökset tehdään vasta sen jälkeen, kun meidän Rajavartiolaitos on tehnyt kaiken analyysin ja tuo minun pöydälleni sitten sen, mitä he ehdottavat.

Kysyitte, arvoisa edustaja, tuosta, pääsisinkö UTVAan mukaan, ja siellä nyt sitten olen. Elikä olen hyvin tyytyväinen, että sisäministeri voi olla UTVA:n kokouksessa.

Sitten tähän liittyy myöskin tämä rajasopimus, Raja-Jooseppi ja Salla. Senhän määräaika umpeutuu tuossa lokakuun alussa. Silloin aikoinansa, kun se tehtiin, se tehtiin siihen tilanteeseen, tarpeeseen mutta määräaikaisena ja kertaluontoisena, ja tällä hetkellä ei ole mitään tarvetta, että sitä tarvitsisi jatkaa.

Pelastustoimen uudistuksesta totean, että virkamiesesitys on nyt lausunnolla, ja toivonkin, että kaikki lausuvat siitä ahkerasti, ja varsinainen alueitten määrä katsotaan sitten. Mutta pyydän kiinnittämään huomiota, että tämä uudistus on paljon muutakin kuin alueitten määrä. Se on myöskin sisällöllistä kehittämistä ja koko järjestelmän kehittämistä siihen tulevaisuuteen.

Maahanmuutosta totesitte. Siinä nyt onneksi on käynyt niin, että meillä on vähemmän nyt niitä maahantulijoita, mutta ongelmaksi on muodostunut se, että nämä turvapaikanhakuprosessit ovat pitkittyneet. Eli meillä on vielä hyvin paljon sellaisia henkilöitä, jotka odottavat sitä ensimmäistäkin päätöstä, ja sitten on tietysti tämä valitusprosessi.

Työperäisestä maahanmuutosta totesitte, ja olen samaa mieltä kanssanne, että sitä meidän pitää edistää, laillista työperäistä maahanmuuttoa, myöskin opiskelun vuoksi maahanmuuttoa pitää edistää.

Sitten vapaaehtoisten merkitys on todella tärkeä, ja olen hyvin kiitollinen kaikille niille vapaaehtoisille, mutta olen myös sitä mieltä, että niin vastaanottokeskuksissa kuin myöskin kaikissa näissä toiminnoissa pitää se turvallisuus taata. Ja siinä meillä on nyt sitten onneksi poliisilla, muilla virkamiehillä ja vastaanottokeskusten välillä hyvä yhteistyö. Sitä pitää vielä vain kehittää ja tietojen kulkea.

Senaattikiinteistöt on minunkin mielestäni aikamoinen murheenkryyni tällä hetkellä, kun meillä menee hyvin paljon näihin erilaisiin toimipisteisiin rahaa eikä päästä sitten kuitenkaan niitä sopimuksia purkamaan kovin herkästi.

Varmasti vielä tässä (Puhemies koputtaa) sitten tulee lisää. — Kiitos.

18.39 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vuonna 2015 raiskausrikoksia tuli tietoon 1 052, mikä on 4,3 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Hyvä ministeri, mille näyttävät nämä raiskaustilastot tällä hetkellä?

Tampereella poliisi lehtitietojen mukaan oli 5 minuutissa paikalla, kun tällainen rikos tapahtui. Poliisia on kyllä arvostettava ja huolta kannettava riittävästä määrärahoista. Nii-

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

stäkin vähäisistä, mitä on tulossa, toki on kiitosta annettava, samoin myös koulutukselle tulevista.

Ikääntyneiden ihmisten kohtaama turvattomuus on hyvin tärkeä asia huomioida. Sukulaistätini joutui keskellä kirkasta päivää romanikerjäläisten ryöstämäksi silmänkääntötempulla. Olenkin tehnyt toimenpideoitteen, missä esitän, että tässä sisäisen turvallisuuden strategiassa huomioidaan myös ikäihmisten kohtaama turvattomuus ihan keskellä kirkasta päivää ja palvelutalotkin huomioon ottaen. Mitä sille aloitteelle mahdollisesti kuuluu?

18.40 Katri Kulmuni kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime vuoden budjetissa suojelupoliisin määrärahoja lisättiin, samoin kuin sitten kevään kehyksissä sitä tasoa lisättiin 2 miljoonalla eurolla. Nyt olemme tälläkin viikolla keskustelleet erittäin valitettavasta väkivallantapauksesta ja järjestäytyneestä rikollisuudesta, ääriliikkeistä. Nämä ovat myös pohjoismaisia ilmiöitä, ja tämä järjestö, joka on tämän keskustelun keskiössä, on pohjoismaisesti toimiva liike. Kuinka hyvin suojelupoliisia koskeva lainsäädäntö vastaa siihen, että me voimme pohjoismaisesti kitkeä tällaisia äärijärjestöjä, ja toisaalta kuinka hyvin se lainsäädäntö vastaa sitä, että suojelupoliisi pystyy myös kansainvälisen tiedustelun kautta saamaan kaiken sen tiedon? Valitettavasti me olemme vielä takana pohjoismaisessa vertailussa, kun verrataan suojelupoliisin määrärahoja. (Puhemies koputtaa) Mikä on teidän käsityksenne tästä pitkästä kaaresta niiden suhteen?

18.41 Jani Toivola vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Puhuimme tänään kyselytunnilla poliittisesta väkivallasta ja rasismista, ja haluan kiittää ministeriä suoraselkäisistä ja selkeästä toiminnasta kyselytunnilla. Hurjaa on huomata nyt se, kun katsoo tätä sisäministeriön hallinnonala ja lukee tätä tilannekuvaa, miten nopeasti tämä jo painettu kirja onkin monella tavalla vanhentunut, kun me mietimme, mikä on tällä hetkellä se turvallisuustilanne tai missä mennään ja minkälaisia asioita pitää ottaa huomioon. Toisaalta se keskustelu, mitä tänään käytiin, ei varmastikaan ole uutta, mutta se on vihdoinkin noussut uudella tavalla puheen kautta pintaan.

Kun me puhumme rasismista, silloin on tärkeää puhua rakenteista, koska lopulta rakenteet ovat niitä, mitkä luovat sitä rasismia tai pitävät sitä yllä. Täällä puhuttiin näistä houkuttelevuustekijöistä, ja se on nyt ollut meillä aika määräävä tekijä, kun me puhumme turvapaikanhakijoista ja maahanmuutosta. Mutta siinä kannattaisi olla varovainen, koska usein se houkuttelemattomuus tarkoittaa tiukennusta, ja yleensä tiukennuksella me luomme juuri niitä asetelmia, missä jollekin ryhmälle tuleekin hatarammat mahdollisuudet viedä sitä elämää eteenpäin, tai leimallisesti se vaikuttaa siihen ajattelukulttuuriin, ajatteluun tietyistä ihmisistä (Puhemies koputtaa) tai ryhmistä, ja myös tällä tavalla me voimme luoda asetelmia, jotka pitävät yllä rasismia.

18.42 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täytyy sanoa, että tätä tämänkertaista sisäministeriön budjettia leimaavat puute ja kurjuus, mutta siitä ministeriä pitää onnitella, että näin niukoista aineksista on saanut kuitenkin kasaan tasapainoisen ja toimivan kokonaisuuden.

Niin kuin esittelytekstissä on todettu ja täällä salissakin ääneen jo monta kertaa, tämä meidän turvallisuusympäristömme on muuttumassa. Sisäinen ja ulkoinen turvallisuus liittymät toisiinsa, ja minusta tuntuu, että täällä salissa ollaan varmaan varsin yksimielisiä siitä, että se ihanteellinen tavoite siitä 7 000 poliisista pitkällä tähtäimellä on ehkä hieman

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

naiivi ja liian matala. Oli ilahduttavaa kuulla, että ministeri on päättänyt ottaa kevään kehysriihineuvotteluissa tämän asian esiin, jotta tähän saadaan korjaava oikoliike. Minusta on aika kääntää suuntaa ja panostaa tähän turvallisuuteen enemmän. Kyllä nämä maailman tapahtumat tänä päivänä täällä Suomessakin ovat sitä luokkaa, että turvallisuus on syytä ottaa vakavasti.

18.43 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulakin on huoli Rajavartiolaitoksen resurssista. Niukkojen resurssien johdosta muutamaa kansainvälistä rajanylityspaikkaa uhkaa sulkeminen yöajaksi, niin kuin täällä on jo aiemmin ollut puhetta. Tällainen tilanne on muun muassa Pohjois-Karjalassa Niiralan raja-aseman kohdalla. Tämä on huolestuttava ehdotus monestakin syystä. Ensinnäkin se heikentäisi vakavasti liikenneturvallisuutta, kun raskas liikenne siirtyisi liikkumaan päiväaikaan kapealla ja huonokuntoisella tiellä, ja yöajan sulkeminen heikentäisi myös matkailu- ja vientielinkeinojen tilannetta koko maakunnassa ja Itä-Suomessa. Minä toivonkin, että hallitus päätöstä tehdessään huomioisi myös nämä laajemmat näkökulmat, ei ainoastaan Rajavartioston tilannetta, koska tällä on myöskin aluepoliittisia vaikutuksia.

Toiseksi pelastustoimen tilanteesta sen verran, että Pohjois-Karjalassa on ollut erittäin toimiva ja kustannustehokas pelastustoimi, ja me olemme olleet huolissamme, miten erinomaiselle toimintamallille käy, jos siirrymme viiden alueen malliin. (Puhemies koputtaa) Toivottavasti hallitus aidosti huomioi ja kuulee (Puhemies koputtaa) nämä maakunnasta annetut lausunnot.

18.44 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan nostaa poliisien resurssit vielä esille, vaikka niistä on paljon puhuttu. Se tulee monella tapaa hyvin lähelle.

Poliiseilla on palvelutehtävä olla kansaa ja kansalaisia varten, mutta mitä kentältä on kuulunut? Sen sijaan, että nyt ykkös-, kakkos-, kolmospaikalla on se palvelutehtävä, ensimmäisenä tehtävänä on miettiä, kuinka tehtävälialta saadaan jollain syyllä pois niitä tehtäviä ilman, että niihin tartutaan. Seuraavaksi tärkeimpänä on kentältä kuulunut, että hoidetaan tehtävät mahdollisimman nopeasti, jotta näyttäisi siltä, että homma toimii. Kolmanneksi on sanottu, että kiireellinen hälytys voi tulla mutta puhelimeen täytyy sanoa, että vastaavia kiireellisiä hälytyksiä on kaksi tai kolme jonossa, että täytyy vain odottaa. Tai että kun tarvittaisiin kaksi tai kolme partiota, niin käytettävissä on vain yksi — mitä tehdään? Myös poliisien oma turvallisuus on hyvin kyseenalainen ja on hyvin suuressa tirsityksessä. Ja kentältä on kuulunut, että hyvin monet miettivät (Puhemies koputtaa) alan vaihtoa. Tämä on hyvin huolestuttavaa. (Puhemies koputtaa) Toivon, että ministeri tarttuu tähän mitä pikaisimmin.

18.45 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on pidetty monia hyviä puheenvuoroja. Luin tässä tänään saapunutta Kelan tiedotetta Sosiaalivakuutus-lehdestä, jossa asiantuntijat toteavat, että yhteiskunnallinen eriarvoisuus ruokkii tyytymättömyyttä, ja mediasta onkin saatu nyt lukea, miten se on sitten yhteiskunnassa purkautunut. Tämä lehti on myös kartoittanut näitä tyytymättömyyden syitä, ja tässä on puhuttu myös siitä, että tyytymättömyys ei ole huono asia mutta se, miten se kanavoituu, on huono asia — jos se kanavoituu tällaisena tapahtumana, niin kuin olemme nyt saaneet nähdä.

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

Nyt minä oikeastaan myös haastan tätä keskustelua vähän sillä lailla, että kun me puhumme tästä oikeudenmukaisuudesta ja vastakkainasettelusta, niin esimerkiksi — mikä tähän sisäministeriön hallinnonalaan liittyy — viikonvaihteessa oli eräs paperiton henkilö, joka ilmoitti, että hän alkaa tehdä rikoksia, jos hän ei saa asuntoa pään päälle ja hän on sananut kielteisen turvapaikan. Elikkä miten me voisimme lisätä sitä suomalaisen ihmisen tunnetta veronmaksajana, niin että hän olisi lainkuuliainen? (Puhemies koputtaa) Voimmeko sallia tällaisen, että lehdessä ilmoitetaan, että aletaan tehdä rikoksia, (Puhemies koputtaa) ja me emme tee asialle mitään? Se lisää vastakkainasettelua.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Kiitoksia. — Edustaja Pakkanen.

Pyydän, että yritetään pysyä siinä 1 minuutissa. (Leena Meri: Kyllä!)

18.47 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse kannan huolta pelastustoimen uudistuksesta ja muistuttaisin, että suomalainen vapaapalokunta on sellainen vapaaehtoistyöhön perustuva järjestö, joka huolehtii noin 60—70 prosentista Suomen kansalaisten ensivastetoiminnasta ja turvallisuudesta. Vapaapalokunnat käsittävät noin 80 prosenttia Suomen pinta-alasta, missä ne ovat ensimmäinen turvallisuusviranomaisen, kun onnettomuus tai vahinko tapahtuu. Toivon, että tässä pelastustoimen uudistuksessa vapaapalokuntien toimintaedellytykset turvataan ja heille annetaan se heille kuuluva arvo ja mahdollisuus. Niin kuin tässä kuultiin, ministeri arvostaa vapaaehtoistyötä, ja tämä vpk-toiminta on yksi sellainen, ja se on myös nuorisolle erittäin hyvä koulutus- ja kasvun paikka.

18.48 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Itse sinänsä kannatan, että automaattisestikin liikenteen valvontaa kannattaa tehdä, mutta jonkin verran tuntuu siltä, että tämän toleranssin laskeminen näin alas, mihin se nyt on laitettu, lisää merkittävästi hallinnollista työtä mutta ei todennäköisesti paranna liikenneturvallisuutta alinopeuksien lisääntyessä ja niin poispäin. Toivoisin, että ministeri tätä pohtisi. Myös sakoituksen pistejärjestelmä on sellainen, mitä Suomessa on usein esitetty, ja se voisi olla varsin kannatettava käyttöön ottaa ja kohtuullinen näihin puuttumisiin.

Itse myös yhdyn näihin huoliin poliisin resursseista. Meillä tuntuu olevan tiettyjä paikkoja, Talvivaara ja muut, joihin aina rahaa löytyy, kun tarve on. Nyt on tarve, että poliisille pitää löytyä lisäresursseja, niin kuin ministerikin on puhunut, ja toivotaan, että löytyy.

Tuo sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden tietyllä tavalla lomittuminen ja ministerin mukantulo UTVAn pöytään on myös erittäin kannatettavaa.

18.49 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin minäkin haluan kiittää ministeri Risikkoa siitä vahvasta arvojohtajuudesta, jota osoititte kyselytunnilla.

Toiseksi haluan kiittää edustaja Mäkisalo-Ropposta, joka nosti nämä ympärivuorokautiset rajapaikat ja huolen niiden sulkemisesta, samoin kuin sen, että pelastuslaitosuudistuksessa ei hajotettaisi toimivia alueita, vaan tehtäisiin se niin, että nämä vahvuudet säilytetään.

Sitten olisin kysynyt tästä Migrin tilanteesta. Silloin pari viikkoa sittenhän tuli tietoa siitä, että työntekijät joutuvat siellä paineen alla toimimaan ja laadusta ehkä sen takia tinkimään, ja tässä tuli esille, että vaikka nyt turvapaikanhakijoiden määrä on vähentynyt, niin

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

on vielä iso joukko jonossa näitä hakemuksia, joita tulee käsitellä. Olisin kysynyt: miten on nyt huomioitu ja millä tavalla seurataan sitä, että Migrillä on riittävät resurssit, jotta saada-an laadukkaita päätöksiä ja myös prosesseja voidaan (Puhemies koputtaa) nopeuttaa?

18.50 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nostaisin myös esille tämän Venäjän ja Suomen välisen rajasopimuksen, joka päättyy nyt, taitaisi olla, lokakuun 6. päivänä. Sillähän on rajoitettu muunmaalaisten kuin suomalaisten, venäläisten ja valkovenäläisten ylitystä. Se toimi odotetulla tavalla, rauhoitti tuon tilanteen tuolla rajalla, mutta kun vierailimme, Lapin kansanedustajat, tuolla Raja-Joosepissa, niin kyllä siellä viranomaisten viesti oli se, että on puhtaasti kysymysmerkki, mitä tulee tapahtumaan, kun tämä väliaikainen sopimus päättyy. Toivon siinä tietenkin sitä, että jos tulee yllätyksiä, niin on sitten valmius reagoida nopeasti tähän tilanteeseen.

Toinen asia, minkä nostan esille, on tämä rajojen aukioloaikojen supistaminen. Täällä on nostettu esille jo Niirala ja Imatra, mutta nostan tähän kolmantena tuon Sallan rajanylityspaikan. Kyllä meillä huoli siitä on, jos sitä aikaa supistetaan, koska nyt on Venäjältä paljon matkailijoita, jotka käyvät ihan päiväselään Suomen puolella, ja kun tämä aukioloaika supistuu, niin silloin tämä ei mahdollistu enää siinä määrin kuin ennen, samoin kuin myös muun elinkeinopolitiikan kannalta se on huono asia. (Puhemies koputtaa) Toivon kyllä, että nämä säästöt löytyisivät jostakin muualta.

18.51 Lea Mäkipää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Saimme toukokuulla sisäisen turvallisuuden selonteon, ja siinähän hallitus lupaa turvata koko maahan turvallisuuden. Eli varmaan paineita riittää, kun ollaan kuultu, että esimerkiksi poliisien määrät vähentyvät.

Turvallisuushan on suomalaisen demokratian ja hyvinvoinnin kivijalka. Kun ministeri Risikko mainitsi, että nämä turvapaikkahakemukset eivät ole menneet niin joutuisasti, niin tietysti tämän odottavan kannalta olisi inhimillistä, että nämä päätökset saataisiin nopeasti käyntiin.

Sitten vielä poliisista. Kun me tiedämme, että poliisiin luotetaan, ja kun heitä näkyy ympärillä, on se turvallisuudentunne. Näitä peltipoliiseja nyt on entistä enemmän tullut maanteiden varsiin, mutta eivät ne näe esimerkiksi sitä, missä kunnossa siellä autoilija ajaa. Ja ainakin tutut poliisit ovat viestittäneet minulle, että minkä takia sinne hallintoon laitetaan niitä poliisivirkoja eikä kenttätööhön. Onko näin todellisuudessa? Tietysti se kenttätö on erittäin tärkeää.

18.52 Timo V. Korhonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime toukokuussa tosiaan eduskunnalle annettiin sisäisen turvallisuuden selonteko, jossa hallitus lupaa turvata sisäisen turvallisuuden resurssit koko maassa. Eduskunta antaa vastauksensa tähän selontekoon ensi kevään aikana, ja nyt tiedämme, että äärettömän tärkeää sisäisen turvallisuuden strategiatyötä tekee työryhmä, jonka toimikausi muistaakseni loppuu toukokuun aikana. Millä tavalla, arvoisa ministeri, nyt sitten on näillä aikatauluilla tarkoitus yhteensovittaa eduskunnan tahtotila sisäisestä turvallisuudesta tähän strategiatyöhön? Minäkäläistä vuorovaikutusta tässä strategiatyössä on tarkoitus eduskunnan kanssa käydä?

18.53 Anneli Kiljunen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tästä puheenvuorosta on hyvä jatkaa.

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

Sisäministeriö teki elämänkaariselvityksen vuonna 87 syntyneistä lapsista ja heidän elämästään aikuisuuteen asti. Nämä lapset ovat eläneet lapsuuden laman aikana, jolloinka sitten erilaisia palveluja supistettiin, minkä seurauksena voitiin todeta näitten lasten osalta, että he ovat eläneet kohtuullisen vaikeaa elämää. On ollut huostaanottoja, psyykenlääkkeitä, koulukeskeyttämisä ja niin edelleen. Nyt kun tätä sisäisen turvallisuuden selvitystä ja strategiaa tehdään, kysyisin ministeriltä: mitenkä te hyödynnätte, tai hyödynnättekö, sisäministeriön tekemää selvitystä sitten jatkotyöstämisen osalta?

Sitten toinen asia, johon myös haluan kiinnittää huomiota, on Rajavartiolaitoksen ja näitten Kaakkois-Suomen rajanylityspaikkojen aukioloajat. Toivoisin myös vastaavasti, kuten täällä on useissa puheenvuoroissa todettu, että nämä rajanylityspaikat Kaakkois-Suomessa turvataan. Kysyisinkin: mitä suunnitelmia teillä on niitten osalta?

18.55 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Toivolan ja monien muiden edustajien tavoin olisin halunnut kiittää ministeri Risikkoo erittäin linjakkaasta esiintymisestä kyselytunnilla.

Toivon, että hallituksen tarkastelussa maanantaina ja Poliisihallituksen ja syyttäjän välisissä keskusteluissa voitaisiin päätyä siihen, että lähdettäisiin ajamaan kannetta tämän uusnatsijärjestön kieltämiseksi. En kuvittele, että järjestön kieltäminen sinänsä välttämättä kovin paljon käytännössä vaikuttaa järjestön toimintaan verkostomuodossa, mutta kyllä se mielestäni olisi yhteiskunnalta erittäin tervetullut ja tarpeellinen signaali siitä, mitä tällaisesta järjestöstä ajatellaan. Edellytyksenähän on se, että järjestön toiminta on selvästi lainvastaista, ja kun ajatellaan, kuinka monta väkivallantekoa tuon järjestön historiaan nyt mahtuu, niin mielestäni edellytykset kanteen nostamiselle (Puhemies koputtaa) näyttäsivät olevan olemassa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä edustaja Tavio, ja sen jälkeen ministeri, 3 minuuttia.

18.56 Ville Tavio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ihmiset ovat tosiaan huolissaan maamme sisäisestä turvallisuudesta. Viime aikoina, viime päivinä, on ollut varsin kiristynyt ilmapiiri. Osa poliitikoista käyttää nyt vielä tätä tutkintavaiheessa olevaa henkirikosta politiikanteon välineenä. Minun mielestäni näiden tunnemyrskyjen vallassa ei kuitenkaan kannata valmistella mitään hätiköityä lainsäädäntöä. Ylläpidetään enemmän poliisin resursseja. Poliisin resurssien lisäämistä itsekin toivon, sekä suojelupoliisin että poliisin. Lisää poliisiresursseja kuitenkin tarvitaan, varsinkin koska laittomien siirtolaisten määrä on Suomessa kasvanut.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän äsken sanotusta poiketen vielä puheenvuoron suurimman oppositior ryhmän edustajalle tästä asianomaisesta valiokunnasta elikkä edustaja Karille, joka nousi tomerasti ylös, ja sitten ministerille se 3 minuuttia.

18.57 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Lämpimästi kiittän haluan samalla tavalla kuin tässä jo useamman ryhmän edustajat kiittää ministeriä linjakkaasta esiintymisestä. Juuri näin. Poliittisessa toiminnassa käytetään erilaisia asioita

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

esimerkkeinä. Jaan kyllä sen, että asioilla ei pidä elämöidä, mutta asioista pitää puhua, ja siitä iso kiitos ministerille. Juuri näin pitää toimia.

Haluan tässä yhteydessä myös sanoa, että SDP tarttuu tähän ministerin ehdotukseen myös siitä, että katsotaan poliisin määrärahat jo syksyn aikana ja rakennetaan keväälle sellaista kehystä, jota SDP on omassa vaihtoehdossaan tarjonnut jo 7 200 poliisimiehen tason säilyttämisestä tulevana vuosina. — Kiitoksia, herra puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja ministeri, 3 minuuttia.

18.58 Sisäministeri Paula Risikko: Arvoisa herra puhemies! Rajavartiolaitoksen sopeuttamistoimet siis arvioidaan monipuolisesti. Siinä katsotaan myös taloutta ja työssä kulkeamista mutta ennen kaikkea sitä turvallisuutta.

Kiitoksia, kun nostitte tämän ikääntyneiden ihmisten turvallisuuden. Se tulee olemaan varmasti siinä sisäisen turvallisuuden ohjelmassakin. Olette tehneet aloitteen eduskunnassa, ja täällä varmasti siihen sitten otetaan kantaa. Sen lisäksi, että tämä tulee sisäisen turvallisuuden ohjelmassa, olen käynnistämässä itsekin toimia ikääntyvien ihmisten turvallisuuteen liittyen sisäministeriössä.

Suojelupoliisista kysyitte, riittääkö lainsäädäntö. Tätä lainsäädännön tukeahan on lisätty, ja ainakin saamieni tietojen mukaan se on ollut kaikki tervetullutta. Mutta nyt kiinnitän huomiota siihen tiedustelulainsäädäntöön, jota varmasti myöskin ministeri Niinistö, joka täällä on paikalla, odottelee, elikkä kannustan teitä täällä parlamentaarisessa ryhmässä viemään sitä asiaa eteenpäin mahdollisimman nopeasti.

Poliisien määrärahoista kannatte kaikki huolta — niin minäkin ja itse kaiken kaikkiaan tästä turvallisuudesta. Meillä on turvallisuuden uhkia hyvin paljon, niin sisäisiä kuin ulkoisia, ja me tarvitsemme kaikkia näitä turvallisuusviranomaisia. Kun he eivät ole täysin millään koneilla korvattavissa eivätkä sähköisillä digitalisaation menetelmillä, se on työvoimavaltaista alaa, me tarvitsemme ihmisiä.

Mutta sanon kuitenkin poliisien määrärahaongelmista, että niitä ei pelkällä rahalla nyt ratkaista. Meidän pitää samanaikaisesti miettiä työnjakoa ja myöskin sitä, mihin keskitytään. Kyllä poliisilta menee hyvin paljon sellaisiin asioihin aikaa, jotka pitäisi jonkun muun hoitaa. Otetaanpa nyt ensiksikin esimerkiksi päihtyneiden kuljettaminen. Kuka on sanonut sen, että se on poliisin tehtävä? Sama juttu on päihtyneiden osalta eräällä lailla alueilla, joilla ei ole selviämisasemaa maakunnassa tai kunnassa, missä poliisit, joilla ei ole sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntemusta välttämättä, silti joutuvat vartioimaan henkilöä, joka saattaa sitten jopa menehtyä siellä putkassa. Toivon, että me saamme myöskin tähän työnjakoon sitten jonkinlaista rotia.

Sanoin, että palvelulupaustahan me olemme nyt tekemässä. Poliisit ovat toivoneet, että päättäjät sanovat, mihin keskitytään. Palvelulupaustoiminta on nyt käynnistynyt meidän kansliapäällikön johdolla.

Pelastustoimissa sopimus- ja vapaapalokunnat ovat erinomaisen tärkeä asia. Edustaja Pakkanen nosti ne esille. Samaa mieltä.

Sitten Migrin resursseja on lisätty. Kyllä minä uskon, että ne nyt selviävät siellä näitten asioitten kanssa. Sisäisen turvallisuuden ohjelmassa on totta kai keskustelu kansanedustajien kanssa tärkeää.

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

Sitten totean laittomasti maassa olevista, että sitä meidän ei tule sallia, kenenkään, että meillä laittomasti maassa olevien henkilöiden määrä (Puhemies koputtaa) tulisi kasvamaan. Tällaiseen vapaaehtoiseen palautukseen (Puhemies koputtaa) pitää satsata. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Keskustelu sisäasiainministeriön pääluokasta on päättynyt. Siirrymme puolustusministeriön pääluokkaan.

19.01 Puolustusministeri Jussi Niinistö: Arvoisa herra puhemies! Puolustusbudjettia laadittaessa on otettu huomioon hallitusohjelmassa mainittu parlamentaarisen selvitysryhmän vuonna 2014 esittämä määrärahalisäys, joka nousee kuluvalle vuodelle myönnetystä 50 miljoonasta eurosta 80 miljoonaan euroon vuonna 2017. Voimassa olevissa valtiontalouden kehyksissä tämä Puolustusvoimien materialististen suorituskykypuutteiden korjaamiseen tarkoitettu lisäys kasvaa asteittain vuositasolla 150 miljoonaan euroon vuoteen 2020 mennessä mukaan lukien indeksikorotukset. Puolustushallinnon näkökulmasta kyse ei ole puolustusmäärärahojen tasokorotuksesta vaan aiemmin tehtyjen mittavien leikkausten osittaisesta kompensoimisesta.

Uutena tilausvahvuutena alkaa Puolustusvoimien materiaalin kehittäminen vuonna 2017, jonka summa on ensi vuodelle 71 miljoonaa euroa ja kaikkiaan jatkuvuutena 519 miljoonaa euroa. Käynnistyvän kehittämisohjelman suurimmat hankkeet sisältävät muun muassa sotilastiedustelun tiedonhankinnan ja maalittamistuen sekä tutkavalvonnan kehittämissuunnitelmia, elektronisen vaikuttamisen kykyä kaikkien puolustushaarojen tarpeisiin sekä alueellisten joukkojen tulenkäytön, tulivoiman johtamisen, panssaritorjunnan ja liikkuvuuden kehittämistä. Voi sanoa, että tällä vaalikaudella on Maavoimien vuoro, kun 2020-luvulla ovat edessä Meri- ja Ilmavoimien suuret strategiset hankinnat.

Arvoisa puhemies! Hallitusohjelman mukaisten toimintamenojen säästöjen ja edellisellä vaalikaudella päätettyjen pysyvien toimintamenojen määrän on vastaavasti kasvamaan puolustusministeriön pääluokassa noin 12 miljoonalla eurolla vuoteen 2016 verrattuna. Tämä summa muodostuu muun muassa viranomaisten turvallisuusverkon käyttöönotosta, ostolaskujen viivästyskorkojen vähentämisestä, kirjanpidon keskittämisestä, palkkaliikuumien kasvusta sekä valtionhallinnon kiinteistömenojen säästöistä.

Kilpailukyky sopimus leikkaa kaikkiaan Puolustusvoimien toimintamenojen määrää noin 26 miljoonalla eurolla. Tästä osuudesta valtaosa koostuu lomarahojen alentamisesta sekä työnantajan sairausvakuutusmaksun ja eläkemaksun alentamisista, jotka vähentävät menoja lähes 19 miljoonalla eurolla. Tämä ei muodosta ongelmaa, koska kyse on niin sanotusti läpivirtaavasta rahasta. Ongelmana on kilpailukyky sopimuksessa sovittu työajan pidentäminen 6 minuutilla päivässä, jonka vaikutus Puolustusvoimissa on ensi vuonna yli 7 miljoonaa euroa. Se määrä on säästettävä henkilöstömenoista.

Kiistämätön tosiasia on, että useamman vuoden aikana tehty mittavat ja kumuloituvat Puolustusvoimien toimintamenojen määrärahojen leikkaukset ovat Puolustusvoimissa ongelma ja ne vaikeuttavat toiminnan tason ylläpitämistä Puolustusvoimien tehtävien ja sodanajan joukkojen koulutusvaatimusten mukaisella tasolla. Tähän ongelmaan tullaan pureutumaan parhaillaan tekeillä olevassa puolustusselonteossa.

Lievästi pienenevistä toimintamenoista huolimatta Puolustusvoimien toimintavalmiutta ollaan kehittämässä käytettävissä olevien resurssien puitteissa toimintaympäristön edellyttämällä tavalla: Yleisen asevelvollisuuden edellytykset turvataan. Koko palveluskelpoinen miespuolinen ikäluokka koulutetaan. Varusmiesten maastovuorokausien määrä ja re-

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

servin kertausharjoitusten määrä pyritään pitämään vuoden 2016 tasolla. Myös lentotuntien ja Merivoimien alusvuorokausien määrä säilyy lähtökohtaisesti kuluvan vuoden tasolla.

Kaikkiaan puolustusministeriön hallinnonalalle esitetään määrärahoja 2,824 miljardia euroa. Menojen yhteismäärä on 62 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden 2016 varsinaisessa talousarviossa. Voi sanoa, että tämä on laskennallista ja johtuu pääosin siitä, että vuoden 2016 talousarvio sisälsi huomattavan määrän materiaalihankintojen menoja, jotka myöhennettiin vuosilta 2013, 2014 ja 2015 vuodelle 2016, jotta rahoitus ja hankintojen toimitusajat vastaavat paremmin toisiaan. Tuo mainitsemani 62 miljoonaa ei siis ole varsinaisen leikkaus, vaan se aiheutuu materiaalihankintojen maksatusajankohdan muutoksesta.

Sotilaallisen maanpuolustuksen määrärahoista ilman arvonlisäveromenoja käytetään yhteensä noin 914 miljoonaa euroa materiaaliseen valmiuteen. Puolustusmateriaalihankintojen osuus on tästä 480 miljoonaa euroa. Puolustusvoimien toimintamenomäärärahoista on suunniteltu käytettävän lisäksi materiaalien kunnossapitoon ja joukkojen varustamiseen noin 434 miljoonaa euroa. Puolustusministeriön pääluokan menojen osuus vuodelle 2017 ennustetusta bruttokansantuotteen määrästä on 1,31 prosenttia. Kuluvana vuonna se on 1,37 prosenttia. Puolustusministeriön pääluokan määrärahojen osuus kaikista valtion budjettitalouden määrärahoista on vastaavasti 5,1 prosenttia, kun se kuluvana vuonna on 5,3 prosenttia.

Arvoisa puhemies! Kaikkiaan tässä Suomelle taloudellisesti vaikeassa tilanteessa, jossa (Puhemies koputtaa) parhaillaan olemme, hallitus esittää puolustusbudjettiin 30 miljoonan euron lisäystä materiaalihankintoihin, mikä on luonnollisesti hyvä asia. Tällä saamme osittain kurottua umpeen viime hallituskaudella virheellisen politiikan seurauksena syntyneitä (Puhemies koputtaa) aukkoja materiaalihankintoihin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat tähän debatin osaan osallistua, nousemaan ylös ja painamaan V-painiketta. (Eduskunnasta: V?) — V niin kuin Ville. (Naurua) — Edustaja Kanerva.

19.07 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Vielä aikataulun ulkopuolelta varmistan, onko 2 vai 3 minuutin puheenvuorosta kysymys.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nämä ovat minuutin puheenvuoroja, mutta jos sitten myöhemmin käyttää vielä toisen tai kolmannen puheenvuoron, parhaassa tapauksessa voi yhteensä saada 2 minuuttia.

Vanhan matematiikan mukaan näin. (Naurua) — No niin, arvoisa herra puhemies, tämä puolustusbudjetti on vähän niukkasbudjetti. Sille emme mitään näissä olosuhteissa näytä voivan. Tavoitteena tulisi olla paitsi tämä seurantaryhmämme suosituksen mukainen linjaus myöskin tavoitteen — 1,5 prosentin osuus bruttokansantuotteesta — kokoinen puolustusbudjetti, ymmärrettävistä syistä: tiedämme, että turvallisuustilanne meillä on entistä vaikeampana ja kireämpänä ympärillämme. Tulemme Ruotsista, jonka puolustusbudjetti on 1,8-kertainen Suomen puolustusbudjettiin verrattuna.

Eräs seikka, joka hieman tietysti helpottaisi tilannetta, on syventyvä kansainvälinen yhteistyö. Sekään ei ole ilmaista, mutta se on rakennettavissa tavalla, joka vahvistaa puolus-

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

tuskykyämme (Puhemies koputtaa), nostaa puolustuskynnystä ja sillä tavoin palvelee (Puhemies koputtaa) tavoitteitamme. — Kiitoksia.

19.09 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi on tehnyt puolustuksessa oikea ratkaisuja. Varsinkin puolustusratkaisu on ollut kestävä. Tietysti leikkaukset, joihin ministerikin tuossa viittasi, ovat erittäin valitettavia tällaisina aikoina, joita me elämme. Varsinkin yleisen asevelvollisuuden pohjaan perustuva järjestelmä kertausharjoituksineen kaikkineen on kyllä vahva sana tämän päivän maailmassa, olle-
tikin kun muualla sitä ajetaan alas — me olemme sen pitäneet ja koko ajan koettaneet kehittää eteenpäin.

Sodanajan joukkojen määrä on se 230 000. Sitä pudotettiin. Tähän liittyen ministeri Niinistö on esittänyt haastattelussa, ehkä ääneenajatteluna, että pitäisi nostaa tuota määrää ylöspäin. Sehän tarkoittaisi myös varustuksen lisäämistä ja vähän rahaa lisää. Ministeri Niinistö, aiotteko te esittää sodanajan joukkojen määrän lisäämistä nyt tulossa olevassa puolustuspoliittisessa selonteossa?

19.10 Satu Taavitsainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri, tuossa kyselytunnilla puhuimme hoitajamitoituksesta sosiaali- ja terveydenhuollossa, mutta aivan samoin Puolustusvoimissa on puolustusvoimauudistuksessa sovittu henkilöstön määrästä niin, että yhtä joukkuetta kohti olisi 2,5 kouluttajaa. Tämä ei kuitenkaan nyt ole toteutunut. Puolustusvoimilla on tällä hetkellä 550 kouluttajan virkaa auki, ja tätä on yritetty laastaroida lisäbudjetilla antamalla sopimussotilaiden palkkaamiseksi rahaa. Mutta nyt kun katson tätä budjettikirjaa, sivua 257, niin täällä kerrotaan, että palkattavan henkilöstön määrä vähenee 50 henkilötyövuotta vuoteen 16 verrattuna ja vähennys aiheutuu pääosin määräaikaisten sopimussotilaiden määrän vähentämisestä. (Puhemies koputtaa) Voisiko ministeri selittää tämän kuvion?

19.11 Jari Ronkainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitoksia puolustusministerille. Tällä niukalla budjetilla pyritään ylläpitämään koko Suomen alueellinen puolustus, jossa yleinen asevelvollisuus on edelleen kustannustehokkain ja uskottavin ratkaisu. Läntinen naapurimaamme Ruotsihan luopui tästä yleisestä asevelvollisuudesta viime vuosikymmenen lopulla ja nyt on sitten kaavaillemassa asevelvollisuuden takaisinottoa, muun muassa siitä syystä, ettei se ole saanut rekrytoitua tarpeeksi ammattisotilaita.

Suomen puolustus nyt ja tulevaisuudessa nojaa vahvaan reserviin. Tärkeänä osana vahvan reservin jatkokouluttamista ja maanpuolustukseen sitouttamista on vapaaehtoinen maanpuolustus. Kysyisin ministeri Niinistöltä: miten ministeri tulee jatkossa huomioimaan vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämisen tarpeet?

19.12 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Ronkainen kiinnitti tärkeään asiaan huomiota. Tuo vapaaehtoinen maanpuolustusjärjestö on jälleen kohteena, se, mistä leikataan, mutta uskoisin, että hallituspuolueet yhdessä rintamassa hoitavat tämän asian kuntoon niin kuin perinteisesti.

Toinen asia: Sotilaallinen kriisinhallinta on iso asia suomalaisille, ja viettäväthän suomalaiset rauhanturvaajat tänä vuonna 60-vuotisjuhlavuotta. Myönteisenä asiana onkin sinne tuo määrärahakorotus, lähes 30 prosenttia. Siitä ison osan vievät Libanoniin sijoittuvat joukkueet. Onko siellä kuitenkin joitain tällaisia sosiaalisia puutteita liittyen tähän YK:n

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

rauhanturvaajien tehtävään? Muistaakseni aikanaan veteraanikortti on sotilaille luvattu, mutta tätä muuta, tapaturman ja palvelussairauden korvaamista kriisinhallintatehtävissä, en ainakaan itse huomannut tuolla budjetin rahoitusosassa.

19.13 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yleisen asevelvollisuuden edellytykset turvataan, se on tärkeää. Varusmiesten maastovuorokausien ja reservin kertausharjoitusten määrä pidetään nykyisellään ja myös lento- ja alusvuorokausien määrä, ja myös kalustohankintoihin panostetaan. Tämä on tärkeää.

Mutta sitten meillä on yksi puolue, joka tässä muuttuvassa tilanteessa linjaa täysin toisella tavalla. Vihreät linjasivat, että asepalveluksesta tulisi tehdä täysin vapaaehtoista ja lupoa sen kautta kyllä — itse olen sitä mieltä — koko maan puolustamisesta. He ovat linjanneet, että 75 000 riittäisi reservin kooksi ja siitä siis puolet olisi miehiä ja puolet naisia. Kysyisin teiltä, arvoisa puolustusministeri: jos vihreät pääsisivät tekemään tämän tavoitteensa, niin mitä se tarkoittaisi maamme turvallisuuden ja koko maan puolustamisen näkökulmasta?

19.14 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ymmärtääkseni kysymys on nyt lähete keskustelusta ministerille, ja edustaja Heinonen tekee jonkinlaista omaa poliittista projektiaan tässä näin. (Välihuutoja) Mitä tulee itse kysymykseen, vihreät pyrkivät katsomaan kauas tulevaisuuteen ja miettimään erilaisia skenaarioita. Nyt kun puhe on ensi vuoden budjetista, siihen tämä edustaja Heinosen kysymys ei liity millään tapaa.

19.14 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ei ole kuin pieni hetki siitä, kun Ruotsi teki tällaisen muutoksen, mitä vihreät nyt Suomessa esittävät. Eli ei tässä kovin kauaskantoisista asioista puhuta, kun taaksepäin katsotaan. Ruotsissa muutamassa vuodessa todettiin, että muutos on ollut väärä. Kun kuitenkin puolue, joka on ainakin muutamassa kaupungissa aika merkittävä, linjaa tällä tavalla ja vielä heidän puheenjohtajansa linjaa, että heillä on maan johtavat ulkopoliittikan keskustelijat, Hautala, Haavisto ja hän itse (Seppo Kääriäinen: Ajattelijat!) — ajattelijat, anteeksi — niin kysyisin kyllä ja haluaisin puolustusministeriltä kuulla, mitä hän ajattelee tämän tyyppisestä linjauksesta, jossa reservin koko painettaisiin 75 000:een ja sekin yritettäisiin vielä rakentaa täysin vapaaehtoiselta pohjalta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministerille myönnetään puheenvuoro noin kymmenen käytettävän vastauspuheenvuoron jälkeen.

19.15 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Niin herkullinen aihe on tämä edustaja Heinosen esille nostama aihe, että tyydyn sitä lähinnä kommentoimaan, että lukekaa tiedotteeni. Tein tästä aiheesta myös oman tiedotteen ja tietenkin hämmästelін ihan samalla lailla kuin muut, parlamentaariset ryhmät, tätä esitystä.

Mutta ministeri sanoi, että viime kaudella tehtiin virheitä. Niin tehtiin, minä olen ihan samaa mieltä ministerin kanssa. Niin tunnutaan tekevän kyllä tälläkin kaudella. Meillä on edelleenkin laskeva kehys puolustusbudjetissa, ja vaikka eri toimintamomenteille lisätäänkin rahaa, niin samaan aikaan joltain toiselta momentilta otetaan pois. Näin se tässä budje-

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

tissa menee. Yhdyn kyllä edustaja Kanervan, valiokunnan puheenjohtajan, näkemykseen siinä, että kyllä meillä on tällainen niukkasbudjetti käsitteillä nyt tälläkin hetkellä.

Sotilaat ja poliisithan tekevät säästöt. Ei voi kysyä, miten he pärjäävät. Aina voi kysyä, miten kansalaiset sitten pärjäävät näiden säästöjen jälkeen.

Kysynkin ministeriltä huoltovarmuudesta ja MPK:sta: Miten ministerin mielestä — meillä on Patria, meillä on monenlaista muuta teollisuutta — varmistetaan kotimainen huoltovarmuus? Miten me varmistamme (Puhemies koputtaa) Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle puuttuvat 400 000, kun se raha edelleenkin puuttuu?

19.17 Lea Mäkipää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin on todettava, että meillä on todella toimiva yleinen asevelvollisuus. Ja tiedämme yhtä hyvin, että meidän toimintaympäristömme muuttuu ja meidän puolustusvoimien on oltava ajan tasalla ja täytyy kehittää erilaista toimintavarmuutta. Nyt on paljon puhuttu kyberistä. Kyberpuolustuskyky vaatii sekä rahallista panostusta että riittävää osaamista. Digitalisaatio kehitty nopeasti, ja kyberpuolustuksen tärkeä kehittämisen kohde onkin osaaminen. Myös fyysisen laitteiston on oltava kunnossa.

Lopuksi vielä: Mehän asumme Venäjän naapurina, ja on toistatuhatta kilometriä yhteistä rajaa. Varmaan se tuo joitain haasteita, ja onkin tärkeää, että EU:n ja Venäjän yhteistyö parantuu entisestään. Tietysti se vahvistaa koko Euroopan turvallisuutta ja taloutta, ja tässä me olemme yhtenä osatekijänä ja teemme parhaamme, (Puhemies koputtaa) että näin tämä toiminta mahdollistuu.

19.18 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä silmiinpistävää oli edustaja Aallon kiemurtelu tähän edustaja Heinosen kysymykseen liittyen, (Hälinää) kun puolustusjärjestelmästä me kysyimme. Edustaja Aalto, kyllähän tämä nyt olennaisesti liittyy budjettikysymyksiin, resursseihin, siihen, kuinka aiotaan maanpuolustus hoitaa ja sen riittävä rahoitus turvata. Otetaan esimerkiksi naapurimaa Ruotsi, jolla on huomattavasti suurempi puolustusbudjetti mutta silti puolustuskyky erityisesti maavoimien osalta pienempi, mikä johtuu siitä, että yleisestä asevelvollisuudesta on luovuttu.

Mutta, herra ministeri, teitä arvostetaan valtavasti tuolla reserviläiskentällä. Te olette toiminut ministerinä hyvin: kertausharjoitusten määrä on saatu palautettua, ja te olette puolustanut reserviläisiä monessa tilanteessa. Mutta kyllä huolenaihe on tämä vapaaehtoisen maanpuolustuksen rahoitus. Kysyisinkin: minkälaiset keskustelut te hallituksessa, valtioneuvostossa, kävitte tästä vapaaehtoisen maanpuolustuksen rahoituksesta, koska taas joudutaan täällä odottamaan joulukuuhun (Puhemies koputtaa) eduskuntakäsittelyyn asti, ennen kuin järjestöjen rahoitus varmistuu?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja valiokunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. — Ensin valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kanerva.

19.19 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Aivan samaan aiheeseen haluan vielä puuttua ihan parlamentarismen pelisääntöjen kannalta. Tämä jojotus, jossa joka armias vuosi leikataan vapaaehtoisesta maanpuolustustyöstä, tarkoittaa sitä, että joutuvat siellä rakentamaan yt-neuvottelujen kautta omat ensi vuoden budjettiasetelmansa sen kaltaiseksi, että eduskunta kerta toisensa jälkeen on sanonut olevansa siitä selkeästi eri mieltä ja on palauttanut tämän puuttuvan osan. Tämä on parlamentin, tämä on eduskunnan

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

aseman halveeraamista, jota valtiovarainministeriö tässä harjoittaa, ja pidän tätä periaatteessa kyllä erittäin kyseenalaisena toimintalinjana. Kysyn: olisikos ministerinkin mielestä hyvä tähän asiaan hiukan toisesta näkökulmasta kuin pelkästään määrärahakysymyksenä puuttua, että tämä jokavuotinen pallottelu ja eduskunnan selkeän kannan väheksyminen saataisiin pikkuhiljaa ajettua toiseen asentoon?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Kääriäinen ja edustaja Mikkonen. — Edustaja Kääriäinen.

19.20 **Seppo Kääriäinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En ole varapuheenjohtaja, vaan edustaja Kari on varapuheenjohtaja, mutta puheenvuoron mielelläni kyllä käytän, arvoisa puhemies.

Minä yhdyin tähän edustaja Kanervan erittäin vakavaan puheenvuoroon vapaaehtoisen maanpuolustuksen määrärahoista, kun tämä on jokasyksyinen näytelmä. Tämä on vähän ilveilyä oikeastaan, ja kuitenkin suhteellisen pienestä rahasta puhutaan budjetin puitteissa. Se on millimetrin millimetriosia, mutta sitten kun se viedään sinne maanpuolustuskentälle, niin siellä se on erittäin suuri raha. Toisekseen on kysymys myös eduskunnan arvovallasta. Kyllä tämä on vähän arvoton näytelmä — toivottavasti tästä lähtee nyt vakava viesti valtiovarainministeriön suuntaan, että tämä tällainen peli kokonaan loppuisi.

Lopuksi kysyn, arvoisa ministeri, kun olemme tehneet näitä kahdenvälisiä yhteistyöasiakirjoja, Ison-Britannian kanssa ja niin edelleen: Minkä merkityksen te annatte näille yhteistyöasiakirjoille, kun ne ovat tavallaan koonnoksia jo tapahtuvasta yhteistyöstä? Mikä merkitys niillä on tulevaisuuteen päin katsoen?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Pyydän anteeksi edustaja Karilta ja myönnän samalla hänelle puheenvuoron. Hän on varapuheenjohtaja.

19.21 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, herra puhemies! Minä puutun samaan asiaan kuin valiokunnan puheenjohtaja ja entinen puolustusvaliokunnan varapuheenjohtaja, edustaja Kääriäinen, MPK:n rahoihin. MPK tarvitsee ne omaan toimintaansa, laajamittaiseen toimintaansa, niin kuin täällä eduskunnassa hyvin MPK:n toiminta tunnetaan. Mutta tämä pelaaminen varmasti kuluttaa hallinnon aikaa ja resursseja samoin kuin vie meiltä poliitikoilta fokuksen aivan väärään suuntaan, ja sen lisäksi MPK käy aivan turhat yt-neuvottelut parhaillaan, varsinkin silloin turhat, jos ja kun eduskunta päättää palauttaa rahat MPK:lle. Tämä ilveily saa luvan päättyä.

Puolustusministeriön hallinnonalasta on siirretty määrärahoja varaosien hankkimiseen ja kaluston puolelle toiminnan määrärahoista. Se myös kertoo siitä omasta kipuilusta, mikä budjetin sisällä parhaillaan puolustushallinnon sisällä käydään. Toivoisin ministeriltä vähän näköaloja tähän. Kertausharjoitusmäärärahathan on palautettu edustaja Kanervan johtaman työryhmän (Puhemies koputtaa) toimesta jo viime kauden puolella tällä esityksellä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Mikkonen ja sitten edustaja Blomqvist ja hänen jälkeensä ministeri Niinistö.

19.22 **Krista Mikkonen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Vihreiden tavoite vapaaehtoisesta asevelvollisuudesta on toki todella pitkän ajan tavoite eikä varmas-

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

ti juuri tähän aikaan nyt osu. Sen sijaan meillä on vahva reservi, ja sen takia meidän täytyy huolehtia, että se on hyvin varustettu, hyvin koulutettu ja se myös harjoittelee, ja on hyvä, että nyt tämä kertausharjoitusmäärä on pystytty nostamaan sellaiselle tasolle, että reservin kyky säilyy.

Mutta toki valikoivaan suuntaan asepalveluksessa voidaan mennä jo nyt, ja esimerkiksi kokemukset naisista, jotka ovat käyneet varusmiespalveluksen, ovat hyviä, ja he ovat hyvin motivoituneita. Tähän liittyen itse asiassa huomio kiinnittyi siihen, että sukupuolten välinen tasa-arvo oli nostettu tässä budjettikirjassa yhdeksi osaksi, ja siinä erot työtyytyväisyydessä miesten ja naisten välillä olivat aika suuret. Olisin kysynyt: onko tähän tehty minkäänlaisia toimenpiteitä, jotta (Puhemies koputtaa) ne parantuisivat?

19.23 Thomas Blomqvist r (vastauspuheenvuoro): Herr talman! Jag instämmer i den oro som flera ledamöter har uttryckt för de otillräckliga anslagen för det frivilliga försvarsarbetet och är också orolig över sättet på hur man respekterar riksdagens upprepade gånger visade vilja i den här frågan.

Jag vill passa på att tacka ministern för att han har fortsatt arbeta för ett fördjupat nordiskt samarbete. Det är ett bra jobb på det hållet, det kunde vi konstatera när vi besökte Sverige i går också.

Herra puhemies! Pohjoismaisen yhteistyön lisäksi olen iloinen myös siitä, että tämä kansainvälinen yhteistyö on laajentumassa, ja siitä kiitos ministerille. Tietysti olisi vähän aikaisemmin voinut kertoa eduskunnalle muutamista asioista, mutta kuitenkin.

Huolenaiheeni on puolustusmäärärahat, erityisesti toiminnan määrärahat. Tässä ministeri kyllä sanoi, että niitä mietitään puolustuspoliittisessa selonteossa, mutta kuulisin siitä mielelläni vielä vähän. Jos avaisitte sitä, miten tästä selvitään, koska siitä varmaan ollaan yhtä mieltä, että (Puhemies koputtaa) taso on liian alhainen.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt ministeri, puhujapöytästä 5 minuuttia.

19.25 Puolustusministeri Jussi Niinistö: Arvoisa puhemies! Edustaja Kanerva esitti varteenotettavan tavoitteen Suomen puolustusbudjetin koolle suhteessa bruttokansantuotteeseen, eli 1,5 prosenttia. Tämähän on meillä sellainen pitkän aikavälin keskiarvo ollut, ja tähän pitäisi tietenkin kulkea. Mutta jos otetaan huomioon sotilaseläkkeet, Rajavartiolaitoksen menot ja eräitä muita menoja, niin itse asiassa tämä Suomen käyttämän puolustusbudjetin osuus on hieman suurempi kuin tämä 1,3, mitä se tänä ja ensi vuonna suurin piirtein tulee olemaan.

Edustaja Kääriäinen totesi mielestäni aivan oikein, että Suomen puolustuksessa on tehty oikeita ratkaisuja. Yleinen asevelvollisuus on meidän maanpuolustuksemme peruskivi. Hän kysyi sodanajan joukkojen määrän nostosta, ja tämä on asia, johon tullaan palaamaan puolustusselonteon yhteydessä, mutta jo nyt julkisuudessa olleiden tietojen mukaan voin sanoa, että tämä määrä tulee nousemaan, jo pelkästään siitä syystä, että oikeuskanslerin tekemän tulkinnan perusteella voimme käyttää varusmiehiä tietyn koulutuksen saavuttamisen jälkeen vaarallisiinkin tehtäviin.

Edustaja Taavitsainen kiinnitti huomiota puolustusvoimauudistuksessa asetettuun tavoitteeseen, eli 2,5 kouluttajaa per varusmiesjoukkue on tavoite, joka pitää saavuttaa, ja

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

sopimussotilaat ovat osa ratkaisua. Valitettavasti rahaa ei ensi vuonna riitä aivan niin paljon kuin pitäisi. Toivoisin, että tähän asiaan voitaisiin lisäbudjetin kautta palata, koska kyseessä on verraten edullinen tapa kuitenkin saavuttaa tämä julkilausuttu, tärkeä tavoite.

Edustaja Ronkainen ja useat muut kansanedustajat, edustaja Pakkanen ja edustaja Kari ja edustaja Kääriäinen ja edustaja Kanerva ainakin muistaakseni, nostivat esille tämän vapaaehtoisen maanpuolustuksen ja erityisesti esitetyn määrärahalleikkauksen, 400 000 euroa. Olen aivan samaa mieltä kuin edustaja Kääriäinen, joka totesi, että tämä on arvoton näytelmä. Tämähän on toistunut eduskunnassa muistaakseni vuodesta 2011. Tämä summa on palautettu koko lailla täysimääräisenä joulun alla varsinaisessa budjetin hyväksymisessä, ja toivon todellakin, että näin tapahtuu tälläkin kertaa. Mutta kyllä tässä on kyse eduskunnan arvovallostasta, ja toivon, että uusi valtiovarainministeri Orpo pystyy tähän puuttumaan ja laittamaan valtiovarainministeriön virkamiehet kuriin. (Eduskunnasta: Hyvä!)

Edustaja Heinonen viittasi vihreiden turvallisuuspoliittisiin linjauksiin, ja edustaja Mikkonen totesi, että kyseessä on pidemmän tähtäimen linjauksia. Toivon todella, että ne ovat hyvinkin pitkän tähtäimen linjauksia, koska sen tyyppisellä määrällä kuin mitä on mainittu reservin koosta, muistaakseni 75 000—150 000, ei koko maata puolusteta, ja sitä paitsi tässä on vihreillä mennyt vielä puurot ja vellit sekaisin: reservi ei ole sama asia kuin sodanajan joukkojen määrä. Eli tästä, sanotaan nyt sitten, 75 000:sta pitäisi muodostaa sodanajan joukot, ja se on aivan lekeripeliä. Toivon, että tällaisia puheita kukaan vastuullinen poliitikko ei enää levitä.

Edustaja Kääriäinen kysyi, mitä merkitystä on näillä puolustuksen yhteistyöasiakirjoilla, mitä nyt viimeksi esimerkiksi Ison-Britannian kanssa on allekirjoitettu. Ne ovat enemmänkin olemassa olevan yhteistyön toteamista, eräällä tavalla poliittisia signaaleja. Ne eivät ole sopimuksia siinä mielessä, että niillä olisi juridista merkitystä, mutta ne kuitenkin antavat molempien maiden puolustushallintojen virkamiehille selkänokkaa tehdä yhteistyötä. Parhailleen meillä on tällainen yhteistyöasiakirja vireillä Yhdysvaltain kanssa, ja tässä pitkälti olemme seuranneet Ruotsin mallia, Ruotsihan on tämän tyyppiset yhteistyöasiakirjat tai aiejulistukset allekirjoittanut Yhdysvaltain ja Ison-Britannian kanssa.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Me jatkamme vielä tätä debattia.

19.30 Anne Louhelainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puolustusvoimien toimintavalmiutta ollaan kehittämässä käytettävissä olevien resurssien puitteissa toimintaympäristön edellyttämällä tavalla. Ja kuten, arvoisa ministeri, totesitte, Puolustusvoimat ylläpitää ja kehittää koko maan kattavaa alueellista puolustusjärjestelmää ja yleistä asevelvollisuutta puolustuksen perusratkaisuna.

Äärimmäisen hyvä asia on, että yleisen asevelvollisuuden edellytykset turvataan ja koko palveluskelpoinen miespuolinen ikäluokka koulutetaan. Täällä on ilmeisesti jo vähän sivuttu tätä naisten vapaaehtoisen asepalveluksen merkitystä, mutta olisin halunnut kysyä vielä: miten itse suhtaudutte siihen, ja voisiko sitä jotenkin kehittää?

19.31 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten puolustusministeri meille kertoi ja budjetista on todettavissa, on varusmiesten ja reserviläisten koulutus mahdollista tällä tiukallakin taloudenpidolla viedä läpi suunnitellusti ensi vuonna, ja hyvä niin. Mutta samoin, kuten täällä monissa muissakin puheenvuoroissa on todettu, minäkin olen erittäin huolissani budjettiehdotukseen sisältyvästä, vapaaehtoisen maan-

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

puolustustyön ja -koulutuksen määrärahoihin tehdystä 400 000 euron eli noin 20 prosentin leikkauksesta. Yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden kannalta vapaaehtoisilla maanpuolustusjärjestöillä on tärkeä rooli. Järjestöjen aktiivista toimintaa reserviläisten kenttäkelpoisuuden ylläpidossa ja erilaisiin häiriötilanteisiin varautumisessa ja maanpuolustustahdon ylläpidossa ei voi liiaksi korostaa, ja odotan ja tämän keskustelun perusteella toivon ja totean, että tämä määräraha tulee varmaan eduskuntakäsittelyssä palautumaan tämän vuoden tasolle.

19.32 Jaana Pelkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vihreiden mallista nopeasti vain sen verran, että oli se tarkoitettu lyhyelle tai pitkälle aikajänteelle, pidän sitä erittäin todellisuudesta vieraantuneena — erityisesti nyt, jolloin monessa muussa maassa on ymmärretty, että Suomen nykyinen malli on se, johon tulisi pyrkiä ja joka on toimiva malli.

Mutta varsinainen kysymys liittyy toimintameno- ja väkivälikäyttöihin. Samaan aikaan, kun toimintameno- ja väkivälikäyttöjä jatkuvasti vähentyvät, lisääntyy Suomelle erittäin tärkeä kansainvälinen yhteistyö. Kasvava kansainvälinen yhteistyö lisää koordinoimista ja suunnittelun tarvetta, mikä näkyy erityisesti puolustushallinnon erityisasiantuntijoiden ja asiantuntijoiden kasvavana työ määränä. Aihealueet ovat erittäin tarkkoja ja laajoja ja vaativat asiantuntemusta, mikä lisää asiantuntijoiden työaakkaa. Kysyisin ministeriltä: miten työssä jaksaminen ja työn laadun säilyminen aiotaan taata puolustushallinnossa tämän haastavan yhtälön aikana?

19.33 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä jatkovastauksena tähän leijuvaan keskusteluun: Ulko- ja turvallisuuspolitiikasta voidaan pitää erikseen seminaareja. Ne ovat varmasti tervetulleita meidän kaikkien mielestä. Nyt käsitellään ymmärtääkseni ensi vuoden budjettia. Puoluevaltuuskunta pohtii meillä erilaisia pitkän aikavälin skenaarioita, ja eduskuntaryhmä pohtii tässä ja nyt ensi vuoden budjettia — myös ne ovat kaksi eri asiaa. (Välihuutoja) Emme elä yhden totuuden maassa. Minne unohtuivat, muun muassa edustaja Heinonen, ne puheet moniarvoisen ja moninaisen keskustelukulttuurin arvostamisesta? (Ben Zyskowiec: Sitä just arvostetaan!)

19.33 Ben Zyskowiec kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Haluan arvostaa monipuolista keskustelua jatkamalla sitä. Eli vihreillä oli koolla jokin keskustelumuoto, (Naurua) ja siellä todellakin hyväksyttiin tällainen ulko- ja turvallisuuspoliittinen kannanotto. Ilmeisesti nämä ulko- ja turvallisuuspolitiikkamme johtavat ajattelijat, kuten Heidi Hautala, Pekka Haavisto ja Ville Niinistö — joka, viimeksi mainittu siis, ilmoitti nämä ja myös itsensä johtaviksi ajattelijoina — eivät olleet paikalla, kun tämä kannanotto hyväksyttiin, koska tämä tavoite siitä, että asepalvelus perustuisi täyteen vapaaehtoisuuteen, on esimerkki siitä, minkälaisessa unelmahöttömaailmassa vihreät elävät. Kun vihreät pitävät ymmärrettävästi paljon meteliä Fennovoiman ydinvoimalahankkeesta ja pitävät sitä riskinä Suomen turvallisuudelle, niin on pakko kysyä esimerkiksi edustaja Mikkoselta: kumpikohan on suurempi riski Suomen turvallisuudelle, Fennovoima vai se, että ajamme (Puhemies koputtaa) armeijamme alas?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Puolustusvaliokunnan varapuheenjohtaja, edustaja Kari.

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

19.35 **Mika Kari sd** (vastauspuheenvuoro): Herra eduskunnan puhemies! Laaja parlamentarismi on ollut suomalaisen puolustuksen, maanpuolustuksen, iso rikkomaton pohja. Me, kaikki eduskuntapuolueet, olemme sitoutuneet siihen, että Suomea puolustetaan ja rakennetaan siihen yhteinen puolustuksen malli.

Viime kauden lopulla tosiaan istui parlamentaarinen työryhmä, jossa linjattiin kertausharjoitusmäärän taso korkealle, joka nyt on onnistuttu pitämään, linjattiin budjettiin lisäyksiä, joita on pystytty tekemään, mutta ihan sinne asti, mitä työryhmä esitti, ei ole vielä päästy. Kysynkin ministeriltä: miten on vuosina 18—19, jolloin ollaan budjetin kehyksissä, pystymmekö me pitämään 18 000 reserviläisen kertausharjoituspäivät — kehyksissä, ei siis pelkästään ensi vuonna?

Ja vihreiden mallista sen verran, (Puhemies koputtaa) että siinä oli hyvää ainoastaan väri, maastoväri vihreä.

19.36 **Reijo Hongisto ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt on syytä ja paikallaan antaa reilu tunnustus ministeri Niinistölle. Ministerin puhetta kuunnellessa tuli mieleeni, että ministeri johtaa ministeriötään ja joukkojaan perinteiseen tapaan edestä. Usko yhteisen asiamme oikeutukseen näyttää olevan vahva — hyvä niin.

Arvoisa puhemies! Myös minä yhdyin niihin puheenvuoroihin, joissa kannetaan huolta vapaaehtoisen maanpuolustustyön toimintaedellytysten turvaamisesta. Vapaaehtoinen maanpuolustustyö on erittäin tärkeää, ja on tärkeää, että aktiivisilla reserviläisillä on mahdollisuus myös tulevaisuudessa pitää hallussaan toimintaansa soveltuvia ampuma-aseita.

Hyvä ministeri ja hyvä hallitus huolehtivat siitä, että niukkasbudjetin aikana meidän reserviläisten ei kuitenkaan tarvitse pukeutua malli Cajanderiin. — Kiitoksia.

19.37 **Katri Kulmuni kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtioneuvosto on tehnyt periaatepäätöksen julkisten elintarvike- ja ruokapalveluiden kriteereistä ja sitä kautta koettaa edistää kotimaisen ruoan kysyntää myös julkisissa hankinnoissa. Puolustusvoimat on iso elintarvikkeiden hankkija, ja nyt kun eduskunnassa käsitellään myös hankintalakia, olisin kysynyt puolustusministeriltä: kuinka te ja teidän hallinnonalanne olette ottaneet huomioon tämän valtioneuvoston periaatepäätöksen, koska valitettavasti Puolustusvoimistakin aina aika ajoin on tullut tietoa siitä, että enemmänkin olisi voinut kotimaisia elintarvikkeita hankinnoissa käyttää?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja valiokunnan puheenjohtaja Kanerva.

19.38 **Ilkka Kanerva kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä olen hyvin suopea vihreille ja pidän heitä fiksuna puolueena ja sen vuoksi uskon, että johtavat toimijat, kuten Pekka Haavisto ja Krista Mikkonen, ovat niitä, joita kannattaa kuunnella, kun tehdään puolustus- ja turvallisuuspoliittisia linjauksia jatkossa.

Arvoisa ministeri, kysymys teille: Meillä on poikkeuksellisen vaikea aika edessä. Laivue 2020 ja hävittäjähankinnat ovat jäävuoren kokoinen haaste edessämme. Onko suunnitelmia, miten nämä taklataan?

Toinen asia on kahdenväliset sopimukset, joita täällä käsitelti. Nyt pitäisin tarpeellisenä henkilökohtaisesti, että voitaisiin sisällyttää myös Saksa näiden kahdenvälisten sopi-

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

mustahojen joukkoon, joiden kanssa Suomella voisi olla tämänkaltaista verkostoa toteutettavana.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä puheenvuorot tässä debattivaiheessa edustajille Taavitsainen ja Kääriäinen ja sen jälkeen ministerille parin minuutin puheenvuoron. — Edustaja Taavitsainen.

19.39 Satu Taavitsainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri puheenvuorossaan lupasi lisäbudjettia, jolla sitten näitä sopimussotilaita saataisiin. Mutta kysyisin: eikö kuitenkin olisi parempi nyt budjetissa ihan sitten nämä tällaiset kiinteät vuosittaiset rahat laittaa, vai yritetäänkö tällä tavalla saada näyttämään budjetti paremmalta, vaikka tiedetään, että todellisuudessa sieltä puuttuu miljoonia?

Nämä sopimussotilaathan voidaan palkata vain vuodeksi, ja he ovat auttavissa tehtävissä. Todellisuudessa sinne tarvitaan kuitenkin se noin 500, kantahenkilökuntaan, vakituista työntekijää. Ei kai tässä nyt ole turhaan lakkautettu Savon Prikaatia, Pohjois-Karjalan Prikaatia säästöjen aikaansaamiseksi? Ja sitten tehtiin tämä Puolustusvoimien uudistus, jossa tämä 2,5 kouluttajaa per joukkue (Puhemies koputtaa) määriteltiin. Päästäänkö tähän nyt milloin?

19.40 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Edustaja Kanerva kertoi jo äsken, että Ruotsin määrärahat ovat 1,8-kertaiset Suomeen verrattuna. Se on juuri näin. Kun tämän ottaa huomioon, niin kyllähän Suomi on järjestänyt oman puolustuksensa erittäin tehokkaalla tavalla. Näillä rahoilla hoidetaan maan puolustus, voidaan antaa virka-apua ja sitten osallistutaan kriisinhallintatoimintaan ja huolehditaan koko maan puolustamisesta. Kyllä nämä rahat käytetään erittäin tehokkaalla tavalla, nämä vähät rahat.

Tähän periaatteelliseen puoleen. Kaikki budjettimäärärahat ovat erittäin tärkeitä. Niillä on kaikilla puolustajansa. Ne ovat tarpeellisia määrärahoja. Minä kyllä katson, että se raha, mikä pannaan maan puolustamiseen, on tavallaan ehto sille, että meillä on ylipäättään hyvinvointiyhteiskunta olemassa. Hyvä puolustus mahdollistaa sen, että meillä on hyvinvointiyhteiskunta ja sitten määrärahoja erinäisiin tarpeisiin, koulutukseen, päivähoitoon, eläkkeisiin ynnä muuhun sen sellaiseen. Minusta pitäisi tätä näkökulmaa kyllä korostaa, kun puhutaan Suomen puolustamisen tärkeydestä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä puheenvuoron edustaja Mikkoselle, ja sitten ministeri Niinistö. (Ben Zyskowicz: No niin, nyt saadaan vastaus!)

19.41 Krista Mikkonen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Kulmunille tästä huoltovarmuusnäkökulman ja kotimaisten hankintojen esiin ottamisesta. Sama asiahan on edessä, kun mietitään näitä tulevia materiaalihankintoja, meillä on edessä isoja hankintoja Puolustusvoimissa. Miten siinä varmistetaan se, että me saamme näiden hankintojen myötä myös työpaikkoja Suomeen eivätkä ne mene kaikki mahdollisesti rajojen ulkopuolelle?

Sitten yksi asia, minkä haluan nostaa: Silloin kun hallitus aloitti toimintansa, meilläkin oli huoli näistä kriisinhallinnan määrärahoista, koska ohjelmaan oli kirjoitettu, että kriisinhallintaa vähennetään. Mutta silloin luvattiin, että lisäbudjettien kautta rahoitus hoidetaan, ja näin on aika lailla tehty — kiitos siitä. Ja kiitos myös siitä, että tänne budjettikirjaan on

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

nostettu tämä YK:n 1325-lauselma "Naiset, rauha ja turvallisuus" ja siihen aiotaan (Puhemies koputtaa) kiinnittää huomiota myös suomalaisessa kriisinhallinnassa, miten naisten osuutta voidaan (Puhemies koputtaa) lisätä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Nyt ministeri Niinistö, jos 2 minuuttia sopii nyt, ja sitten vielä loppupuheenvuoro, 2 minuuttia, aikanaan.

19.42 Puolustusministeri Jussi Niinistö: Arvoisa puhemies! Edustaja Louhelainen kysyi naisten vapaaehtoisen varusmiespalveluksen merkityksestä. Sillä on kyllä merkitystä. Tarvitsemme naisia etenkin kansainvälisen kriisinhallinnan tehtäviin. Ilahduttavalla tavalla hakijamäärä on kasvanut kuluvanakin vuonna. Henkilökohtaisesti olen ja edustamani puolue on sitä mieltä, että voisimme harkita naisten ottamista kutsuntoihin mukaan, jotta voisimme levittää maanpuolustustietoutta, etenkin tätä mahdollisuutta vapaaehtoiseen varusmiespalvelukseen.

Edustaja Viljanen kantoi huolta vapaaehtoisen maanpuolustuksen määrärahoista. Pallo on todellakin eduskunnalla, ja toivon positiivista lopputulosta. Luotan tämän keskustelun jälkeen, että tämä asia ratkeaa suotuisalla tavalla.

Edustaja Pelkonen kysyi asiantuntijoiden työtaakasta puolustushallinnossa. Teemme luonnollisesti työtyytyväisyyskyselyitä ja seuraamme tilannetta, kuulostelemme kenttää. Mutta kieltämättä puolustusvoimauudistuksen jälkeen, kun henkilökuntaa vähennettiin Puolustusvoimissa yli 14 000:sta nykyiseen 12 000:een, on työtaakka huomattavasti kasvanut.

Edustaja Kari aivan oikein mielestäni viittasi laajaan parlamentarismiin. Se on tärkeä pohja. Kanervan ryhmä, joka 2014 sai valmiiksi mietintönsä, on loistoesimerkki tästä, ja toivon yhtä hyvää menestystä konsensuksen hakemisessa edustaja Kääriäisen johtamalle parlamentaariselle seurantaryhmälle. Konsensus on erinomaisen tärkeää maanpuolustussioissa. Maanpuolustus on yhteinen asiamme.

Edustaja Kulmuni kysyi Puolustusvoimista ja elintarvikkeista. Periaatteessa tämä kuuluu kyllä Leijona Cateringin hankintavastuulle. Myönnän kyllä, että kotimaista muonaa olisi hyvä olla enemmänkin, ja varmasti tähän asiaan on Leijona Cateringin syytä kiinnittää huomiota.

Edustaja Kanerva kysyi näistä suurista strategisista hankkeista. Ne ovat Laivue 2020 ja HX-hanke. Ne on tarkoitus erillisrahoituksella hoitaa, niitä ei voi puolustusbudjetista tehdä. Olen samaa mieltä, että Saksa on syytä ottaa tähän yhteistyösopimusverkostoon, jossa sitä paitsi — jäi mainitsematta — ovat parhaillaan myös Viro ja Puola eli on näitä meille keskeisiä kumppaneita (Puhemies koputtaa) Itämeren alueella.

19.45 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kutsuntatarkastuksessa tavataan lähes koko ikäluokka nuorista. Me tiedämme, että syrjäytymisvaarassa olevat nuoret ovat yksi riski Suomessa, ja kysyisinkin: kuinka tehokkaasti ohjataan — ja ohjataan — kutsuntatarkastuksessa esimerkiksi syrjäytymisvaarassa olevaksi todetut nuoret jatkotuen piiriin?

Toinen asia, mistä haluaisin kysyä, on kantasoluhoitoihin liittyvä. Kantasoluhoitoihin tarvitaan jatkuvasti terveitä nuoria luovuttajia, ja terveet nuoret miehet inttipalvelukseen astuessaan voisivat olla yksi tällainen ikäluokka, jota voisimme hyödyntää tehokkaam-

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

min. Eli onko kantasoluhoidoihin liittyen tämmöistä sylkykuppisolunäytteen antamista tehostetummin ollut esillä, kun ajatellaan näitä kutsuntatarkastuksia?

19.46 Mikko Savola kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Huoltovarmuus kuuluu olennaisena osana maamme puolustamiseen. Kiitän ministeriä niistä jämäköistä päätöksistä, joita ollaan huoltovarmuuden suhteen tehty erityisesti räjähteitten elinkaar-hallinnassa. Se, että meillä kotimaassa pysyy työvoima, pysyy osaaminen, on äärettömän tärkeä asia. Mutta huoltovarmuus liittyy äärimmäisen olennaisella tavalla myös meidän tulevaisuuden hankintoihin, näihin isoihin, ja siihen, että meillä kotimainen puolustus-teollisuus pysyy Suomessa, ja Patriahan siinä on aivan olennaisena osana tekemässä puolustustyötä. Sen vuoksi kysynkin liittyen muun muassa tähän Laivue 2020:een: kuinka paljon uskotte tästä pystyttävän meillä kotimaisen elinkeinon ja kotimaisen teollisuuden toimin toteuttamaan, jotta mahdollisimman suuri siivu ja työllisyysvaikutus myös meille (Puhemies koputtaa) Suomeen näkyisi, puhumattakaan siitä huoltovarmuudesta?

19.47 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan kiittää puolustusministeriä jämäkästä linjasta EU:n yrittäessä painostaa Suomea asedirektiivinsä taakse. Työ jatkuu vielä, asia ei ole valmis, mutta maanpuolustus tarvitsee harjoitusta ja harjoitukseen tarvitaan aseita.

Mutta kuten todettua aiemmin, maanpuolustusta on Suomessa hoidettu tosiaankin perinteisesti laajan konsensuksen kautta. Niinpä olen hyvin huolestunut eduskuntapuolue vihreiden linjauksesta. Me emme tässä salissa ole vielääkään saaneet vastausta, mikä on se pitkä aikaväli, jolla he suunnittelevat asevelvollisuusjärjestelmien käytännössä alasajoa. Se käy kovin huonosti yhteen vihreiden yleisen äkkiväärän ulkopoliitiikan kanssa. Milloin saamme tähän vastauksen?

19.47 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokonaisturvallisuudesta ja huoltovarmuudesta puhuttaessa yhä useammin käytetään sanaa "resilienssi". Asioiden määrittely on tärkeää, ja olen huomannut, että tämä sana on hieman epämääräinen. Haluatteko jotenkin tulkita sen suomeksi? Onko käytössä jotain suomenkielistä sanaa?

Sitten vähän laajempi, isompi kysymys. Itämeren turvallisuustilanne on muuttunut, toimintaa on huomattavasti enemmän kuin aikaisempina vuosina. Puolustusvoimat on yksi Suomen suurimmista koulutusorganisaatioista, mutta Puolustusvoimille kuuluu myös valmiustehtävä. Onko ajateltavissa niin, että kantahenkilökunta joutuu lisääntyneeseen valmiustehtävään ja sitä kautta paine ja mahdollisuudet koulutukseen osallistumiseen ja koulutuksen vetämiseen heikkenevät? Onko tämmöinen tilanne olemassa, ja jos on, niin näkyykö se tässä budjettikirjassa?

19.49 Markku Pakkanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Itse myös kuulun niihin, jotka pitävät yleistä asevelvollisuutta ja laajaa reserviä erinomaisena vaihtoehtona suomalaisessa puolustusjärjestelmässä, ja se takaa myös hyvän ja koulutetun joukkueen lähettämisen tuonne kansainvälisiin kriisinhallintatehtäviin. Mikäli näitä ei olisi ja mentäisiin tähän vihreitten valikoivaan vaihtoehtoon, niin — vähän niin kuin kannatan ministeri Niinistön sanontaa — lekkeripeliksihän tämä homma silloin menisi. Se on aika osuva sanonta heidän vaihtoehdostaan. Se, kuinka pitkä se vihreitten ajatus on: eilisen tv-ohjelman perusteella on viisi vuotta se toleranssiaika, kun he muuttavat suunnitelmiaan.

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

Eilen ainakin tv:ssä annettiin ymmärtää, että viisi vuotta sitten tämä asia oli jo esillä. Nyt muutetaan, kenties viiden vuoden päästä sitten (Ozan Yanar: Ei pidä paikkaansa!) teillä pelataan taas uusilla korteilla.

Mutta esitän kysymyksen kuitenkin ministerille. Ruotsi eilen laittoi 150 miestä Gotlanin saareen. Voisiko ministeri (Puhemies koputtaa) vähän arvioida Itämeren tilannetta meille?

19.50 Sofia Vikman kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vielä jatkaisin tätä meidän eilen A-studiossa aloittamaamme keskustelua vihreiden höttöisestä puolustuslinjasta. Kysyisin edustaja Mikkoselta, kun te siis linjapaperissanne esitätte yleisen asevelvollisuuden lakkauttamista ja nyt itse täällä totesitte — sanatarkka lainaus — että "ei sovi tähän aikaan": mitkä muut teidän puolustukseen tai Suomen turvallisuuteen liittyvät linjaukseenne ovat tällaista leikkihöttöä eivätkä teidän itsennekään mielestä oikeasti sovi toteutettaviksi, ja ovatko kenties jotkut teidän muutkin ohjelmapaperinne sellaisia, että (Puhemies koputtaa) ette niihin itsekään usko?

19.51 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kysyn vähän samaa asiaa kuin valiokunnan puheenjohtaja Kanerva näistä isoista hankinnoista: 1,2 miljardia laivoihin, 5—9 miljardia ehkä lentokoneisiin. Tämä budjetti, jolla nämä on tarkoitus rahoittaa, on kuuleman mukaan kehyksen ulkopuolelta tai erillirahoituksella. Tällaisia käsitteitä tietenkin viljellään siinä tilanteessa, kun on vähän tuskaa löytää näitä rahoja. Minä ymmärrän tämän myös opposition edustajana oikein hyvin — hankkeet ovat mittavia ja rahoitukset suuria. Mutta voisiko puolustusministeri pikkuisen alkaa avaamaan nyt ainakin laivojen osalta ja mahdollisesti vähän kuvaamaan, millä tavalla tämä laajamittainen lentokoneiden uusiminen pystytään rahoittamaan? Ja uudistan vielä sen aikaisemmankin kysymyksen vuosien 18 ja 19 kertausharjoitusmäärien tasosta: pystytäänkö tämä taso pitämään?

19.52 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tätä asiaa voi tarkastella myös sellaisesta näkökulmasta, että on vallalla kaksi epämieluisaa kehityskulkua: yhtäältä maanpuolustukseen suunnattavat resurssit pienenevät vuosi vuodelta, ja toisaalta se uhkakuva, jota maamme katsoo, muuttuu yhä synkemmäksi vuosi vuodelta. Eikö nyt olisi aika kuitenkin jo kääntää tämä kelkka ja alkaa satsata enemmän maanpuolustukseen? Arvoisa herra ministeri, oletteko sitä mieltä, että pohja on nyt saavutettu ja nyt tulisi muuttaa asennetta tässä asiassa?

Kehitysideana esitän nyt, kun tämä hybridivaikuttaminen ja infosota, psykologiset operaatiot ovat pinnalla, kaikenlaista infovaikuttamista tapahtuu jo rauhankin aikana, ja käsitykseni on, että valtiolta kuitenkin puuttuu strateginen viestintäsuunnitelma: voisiko puolustussektori (Puhemies koputtaa) olla aktiivinen sen suhteen (Puhemies koputtaa), että tällainen suunnitelma laadittaisiin?

19.53 Jari Ronkainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri kertoi avauspuheenvuorossaan, että nyt on Maavoimien vuoro kalustohankinnoissa. Ottawan sopimus oli erittäin suuri virhe ja kohtalokas päätös, jos ajatellaan Suomen uskottavaa puolustamista. Sopimushan kieltää maamiinojen käytön ja valmistuksen. Kysymykseni puolustusministerille on: onko pohdittu tai jopa löytymässä korvaavaa tekniikkaa tai kalustoa,

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

jolla saataisiin tämä suuri musta aukko paikattua ja Puolustusvoimat ja nimenomaan maa-joukot voisivat entistä paremmin luottaa kalustoonsa ja suorituskykyynsä?

19.53 Seppo Kääriäinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri viittasi täällä kutsuntoihin, jonne kutsuttaisiin sekä tytöt että pojat, olisi jonkunlaiset tulevaisuuskutsunnat. Onko tämä ajatusta pitemmällä oleva asia? Onko tässä suunnitelmia olemassa edetä tähän suuntaan jollakin aikajänteellä? Tähän liittyy myös kysymys siitä, että ministeri Häkämies asetti aikanaan Risto Siilasmaan työryhmineen tekemään tällaista varusmiespalvelun mielekkyyden parantamisohjelmaa. Kymmeniä ehdotuksia ymmärtääkseni Siilasmaa sai kootuksi. Mikä kuva teillä on, ministeri Niinistö, onko tästä suunnitelmasta, ohjelmasta, toteutettu jo suurin osa tai oikeastaan kaikki? Mikä on toteuttamatta?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kanerva.

19.54 Ilkka Kanerva kok (vastauspuheenvuoro): Ensin, herra puhemies, kysymys siitä, että nyt tänään on tullut tieto siitä, että Venäjän duuman puhemies Sergei Naryškin siirtyy Venäjän ulkomaantiedustelun johtoon. Se pistää tässä yhteydessä kysymään myöskin sitä — ei tämä seikka, mutta tiedämme hänen poliittisen kompetenssinsa — onko tämä seikka, joka, kun mieleen kirvoittuu, merkitsee myöskin Suomen osalta sitä, että voimme avoimesti sanoa, että onko Suomen sotilaspuolen ulkomaantiedustelu ministerin arvion mukaan ajanmukaisesti hoidettu ja onko myös siinä lainsäädännöllisiä kehittämisen tarpeita.

Toinen kysymys: Kuinka paljon painoa meillä pistetään siihen, että ulkomaisissa rauhanturva-, kriisinhallintaoperaatioissa löytyy suomalaiselle osaamiselle tilaa Esa Pulkkinen mukaisella tiellä? Toisin sanoen meillä on hyvä historia, mutta onko meillä myöskin vahva tulevaisuus tässä, koska sillä on valtavan iso merkitys arvovaltamme kannalta kansainvälisesti?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä edustaja Tanus, ja sen jälkeen ministeri saakin 3 minuuttia.

19.56 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Varusmiespalvelun aikana opitaan monia, monia hyviä taitoja, jotka olisivat tarpeen varmasti meille kaikille, ja ajattelen, että eri kriisitilanteissa erilaiset kansalaistaidot voisivat olla erittäin tarpeellisia ja hyödynnettävissä. Kysyisinkin ministeriltä: onko ollut missään vaiheessa puhetta tai suunnitelmaa, että Puolustusvoimien taholta esimerkiksi varusmiespalvelun suorittaneiden johdolla olisi jotenkin laajempaakin opetusta kansalaisille joissakin tietyissä hyvissä kansalaistaidoissa, joista voisi olla hyötyä erilaisissa kriisitilanteissa?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt ministeri vielä, josko 3 minuuttia riittäisi.

19.56 Puolustusministeri Jussi Niinistö: Arvoisa puhemies! Edustaja Tanus tarttui ensimmäisessä kysymyksessään syrjäytymisriskiin ja siihen, miten se havaitaan kutsuntatilaisuudessa. En ole asiantuntija, mutta varusmiespalvelus sinällään ehkäisee syrjäytymistä tutkitusti, ja se on myös esimerkiksi maahanmuuttajille, ainakin omasta mielestäni, paras-

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

ta kotouttamista. Kantasoluhoitoihin liittyvä kysymys: rehellisesti vastaan, että en tiedä. Sitten edustaja Tanuksen jälkimmäinen kysymys liittyi kansalaistaitoihin kriisitilanteissa. Tätä meillä kyllä epäilemättä tarvitaan, sitä en kiistä ollenkaan.

Edustaja Savola ja edustaja Kari kysyivät tästä Laivue 2020 -hankkeesta ja huoltovarmuudesta. Meillä on kyllä mielestäni hyvät edellytykset valmistaa nämä laivojen rungot Suomessa. Parhaillaan on aiesopimus tehty Rauma Marine Constructionsin kanssa, ja katsotaan, johtaako se sopimukseen, mutta meille on huoltovarmuuden takia tärkeää, että meillä säilyy tietotaitoa, koska me tarvitsemme laivoja, joiden täytyy muun muassa kulkea jäissä ja joiden pitää pystyä miinoittamaan. Nämä ovat sellaisia kykyjä, joita muualla maailmalla ei juuri harrasteta.

Edustaja Kiuru kysyi resilienssi-sanan suomenkielistä versiota. Sille ei tosiaan vielä kelpo käännöstä ole löytynyt. Sehän tarkoittaa tällaista yhteiskunnan kestävyyskykyä, sietokykyä, voisi sitä leikkimielisesti sanoa turnauskestävyydeksi. Mutta otan ehdotuksia vastaan, jotta puolustusselontekoon saataisiin hyvä suomenkielinen käännös tälle tärkeälle sanalle.

Edustaja Pakkanen kysyi Itämeren tilanteesta ja etenkin Gotlannista, kun Ruotsi sinne on viime aikoina päättänyt sijoittaa 150 sotilaan yksikön. Täytyy sanoa, että tämän kokoiset luvut ovat kaukana kylmän sodan aikaisista luvuista, mutta joka tapauksessa tämä osoittaa Ruotsin halun puolustaa Gotlantia, ja meidän kannaltamme katsottuna se tietenkin vakauttaa Itämeren turvallisuuspoliittista tilannetta, koska sotilaallisella tyhjiöllä on kriisitilanteissa tapana täyttyä.

Edustaja Kopra kysyi, onko pohja saavutettu, viittasi puolustusbudjettiin. Se on saavutettu jo tänä vuonna, on jo päästy ylöspäin, ja maanpuolustukseen satsataan nimenomaan tämän Kanervan materiaaliin keskittyvän 150 miljoonaan euroon vuoteen 2020 mennessä nousevan lisäyksen kautta. Mutta nämä toimintamenot ovat se meidän ongelma, johon puolustusselonteossa on syytä keskittyä.

Edustaja Ronkainen kysyi Ottawan sopimukseen liittyen jalkaväkimiinoja korvaavasta tekniikasta. On totta, että emme ole kyenneet minilennokeilla ja sensorilaitteilla ja raivauksenestopanoksilla ja viuhkapanoksilla täysin kattamaan tätä alue- ja pelotevaikutusta, mikä poistui jalkaväkimiinojen hävittämisen myötä, mutta odotamme, että kotimaisen teollisuuden innovaatioiden kautta tähän jo lähivuosina saamme jonkunäköisen esimerkin, jolla voimme etenkin tätä pelotevaikutusta saada parannettua Maavoimien keskuudessa.

Edustaja Kääriäinen kysyi tulevaisuuskutsunnoista. Tämähän oli keskustelu, jota kävimme viime hallitusneuvotteluissa ja toivottavasti käymme seuraavissakin hallitusneuvotteluissa ja pääsemme tässä asiassa eteenpäin. Siilasmaan raportin mukaisista tavoitteista on toteutettu valtaosa, joitain on jäänyt toteuttamatta, kuten esimerkiksi varusmiesten eläke.

Sitten oli vielä edustaja Karin kysymys kertausharjoitusten tasosta, ja kyllä, se on poliittinen prioriteetti, että vuosina 2018 ja 2019 kertausharjoitukset säilyvät tällä nykyisellä 18 000:n tasolla.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Keskustelu puolustusministeriön pääluokasta päättyy. Nyt siirrytään budjetin yleiskeskusteluun, puhujalistaan siellä.

20.01 Anne Louhelainen ps: Arvoisa puhemies! Eduskunta on siis koko tämän viikon käsitellyt ja vielä huomisen käsittelee tätä ensi vuoden budjettia. Taloudellisesti vaikeina aikoina ei ole kivaa eikä helppoa olla päättäjän saappaissa. Jokainen puolue on tässä salis-

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

sa vuorollaan ollut hallitusvastuussa ja pyrkinyt varmasti tekemään parhaansa. Tässä työssä on pienistä paloista kyettävä näkemään ja rakentamaan kokonaiskenttä, johon eurot pitäisi tasapuolisesti sijoittaa.

Suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus perustuu talouden tasapainoiseen kehitykseen talouskasvua edellyttäen. Viimeiset vuodet valitettavasti Suomen kansantalous on ollut supistumaan päin. Nyt tarvitaan rohkeutta tehdä rakenteellisia uudistuksia, jotta saamme talouden nousemaan.

Koko valtion ensi vuoden budjettiesitys on siis 55,2 miljardia euroa, mistä uuden velan osuus on noin 5,5 miljardia. Vuoden lopussa valtionvelan arvioidaan olevan 111 miljardia euroa, siis noin puolet enemmän kuin tämän vuoden budjetti. Tuo 55 miljardia jaetaan 11 eri ministeriön hallinnonalan, eduskunnan, tasavallan presidentin ja valtioneuvoston kanslian kulujen kesken.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle määrärahaesitys on peräti 14,6 miljardia euroa. Se on 1,5 miljardia euroa enemmän kuin tämän vuoden talousarviossa. Vertailun vuoksi: Sisäministeriön osuus budjetista on 1,5 miljardia euroa, mikä jakautuu siten, että poliisitoimeen tulee 49 prosenttia, Rajavartiolaitokselle 16 prosenttia, pelastustoimen ja Hätäkeskuslaitoksen osuuteen 5 prosenttia sekä maahanmuuttoon 22 prosenttia. Puolustusministeriön hallinnonalalle ehdotetaan määrärahoja 2,8 miljardia euroa, opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle 6,8 miljardia, maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle 2,5 miljardia, liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalle 3,2 miljardia euroa, työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle 2,9 miljardia euroa ja oikeusministeriön hallinnonalalle vajaa miljardi euroa.

Arvoisa puhemies! Nämä luvut osoittavat, että sosiaali- ja terveyssektorin kautta rahoitettavat palvelut ja rakenteet ovat huomasti suuremmat kuin muut hallinnonalat. Esimerkiksi eläkemenoihin käytetään 31 prosenttia. Eläkkeisiin ehdotetaan 4,5:tä miljardia euroa, mikä on 47 miljoonaa euroa enemmän kuin tämän vuoden talousarviossa. Yli 60-vuotiaille yli viisi vuotta pitkäaikaistyöttömänä olleille myönnetään kertaluonteinen eläketuki, jonka nettovaikutuksen arvioidaan olevan noin 38 miljoonaa euroa. Perhe- ja asumiskustannusten tasaukseen ja perustoimeentulotuelle ehdotetaan määrärahoja 4,1 miljardia euroa, mikä on yli 730 miljoonaa euroa enemmän kuin tänä vuonna. Sairausvakuutuksen rahoituksen määrärahaksi ehdotetaan lähes 2:tä miljardia euroa, mikä on sekin 0,7 miljardia euroa enemmän kuin tänä vuonna.

Arvoisa puhemies! Kansaneläkelaitos eli Kela on eduskunnan valvonnassa oleva itsenäinen sosiaaliturvalaitos, jonka kautta suurin osa suomalaisista saa etuuksia. Kelan hoitaman sosiaaliturvan etuusmenot olivat viime vuonna 14,3 miljardia euroa — kasvua noin 2 prosenttia vuoteen 2014 verrattuna. Ensi vuonna kulut ovat noin 15,6 miljardia euroa, mistä kansaneläkevakuutuksen kulujen osuus on 3,5 miljardia euroa, sairausvakuutuksen 4,8 miljardia ja sosiaaliturvan yleisrahaston kulut 7,2 miljardia euroa.

Arvoisa puhemies! Tässä muutamia euromääräisiä lukuja, jotka vahvistavat ja valaisevat hieman sitä, että sosiaali- ja terveyspalvelujen rahoittamiseen satsataan myös ensi vuonna.

20.05 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Suomen talouden pitkään jatkunut taantuma on näkynyt suoraan julkisessa taloudessa. Suomen pidemmän aikavälin kasvunäkymät ovat heikot pitkittyneen taantuman, työikäisen väestön määrän supistumisen ja teollisuuden rakennemuutoksen vuoksi. Julkisen velan kasvu on huolestuttavaa. Vuoden

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

2017 lopussa valtionvelan arvioidaan olevan 111 miljardia euroa, mikä on 51 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Valtionvelan korkomenoiksi arvioidaan 1,3 miljardia euroa, mikä on noin 0,2 miljardia euroa vähemmän kuin vuodelle 2016 on arvioitu. Talous-arvioesitys vuodelle 2017 on 5,5 miljardia euroa alijäämäinen, mikä katetaan ottamalla lisää velkaa.

Viime kaudella hallitus teki niin sanotusti helpot ratkaisut. Osaltaan sen seurauksena julkisen talouden tilanne heikkeni yleisen talouskehityksen rinnalla. Kokonaiskuva vuosista 2016—2018 on talouskasvun kannalta erittäin vaisu. Syynä alhaiseen kasvuun on se, että kehitys jää koko tämän kauden ajan heikoksi. Viennin kehitys jää edelleen maailmankauppaa vaisummaksi, ja siten markkinaosuuksien menettäminen kansainvälisessä kaupassa jatkuu.

Hallituksen toiminnan keskiössä on työllisyys ja yrittäjyys. Hallituksen tavoitteena on julkisen talouden velkaantumisen vähittäinen lopettaminen ja kestävän, työllisyyttä parantavan talouskasvun edistäminen.

Arvoisa puhemies! Kasvupolitiikan tärkeimpänä tavoitteena on kestäväällä pohjalla oleva korkea työllisyys. Työllisyysaste nostetaan hallituskauden aikana 72 prosenttiin, ja samalla työllisten määrä kasvaa. Työllisten määrän arvioidaan lisääntyvän 0,3 prosenttia ja työttömyysasteen arvioidaan laskevan 8,5:een vuonna 2017.

Arvoisa puhemies! Suomen verotusta on arvosteltu liian korkeaksi ja kovaksi. Verotuksen kiristymisestä huolimatta verotulojen kasvu on jäänyt vähäisemmäksi kuin menojen kasvu. Vuonna 2017 toteutetaan useita hallitusohjelman mukaisia verotusta keventäviä muutoksia. Lisäksi verotusta kevennetään kilpailukykyopimuksen tukemiseksi. Verotuksen painopistettä siirretään työn ja yrittämisen verotuksesta haittaveroihin. Kokonaisveroaste ei nouse vaalikauden aikana. Verotuksen keventämisellä parannetaan yritysten asemaa myös tällä tavoin ostovoiman paranemisen kautta.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan määrärahat ovat mittaavat. Valtiovarainministeriön hallinnonalan jälkeen kyseessä on toiseksi suurin määräraha — se on 26,4 prosenttia koko budjetista. Kysymys on suomalaisten hyvinvoinnista ja elämänlaadusta. Sosiaali- ja terveyspolitiikalla tuetaan myös työllisyysasteen nousua ja työn tuottavuutta huolehtimalla työhyvinvoinnista ja työntekijöiden terveydestä ja työ- ja toimintakyvystä.

Erityisen myönteisenä pidän sitä, että kunnille esitetään omaishoidon tukemiseen 75 miljoonaa euroa enemmän ja perhehoitoon 15 miljoonaa euroa enemmän kuin vuoden 2016 talousarviossa. Panostukset ovat merkittäviä.

Hyvänä pidän vanhemmuudesta aiheutuneiden kulujen tasaamista 2 500 eurolla kerta-korvauksena työnantajalle. Se on hyvä asia. Työmarkkinoiden jakautumista naisten ja miesten ammatteihin ja aloihin lievennetään muun muassa myös työllisyyden ja yrittäjyyden edistämistoimenpiteillä.

Arvoisa puhemies! Pidän erittäin hyvänä, että perustamme syöpäkeskuksen. Oppositiossa ollessani tein muutamia toimenpidealoitteita siihen asiaan liittyen, ja on hienoa, että asia etenee. Tänäpäin julkistettiin uusiin Roosa nauha, jonka on suunnitellut rocklegenda Michael Monroe. Toivonkin, että jokainen laittaa rintaansa Roosan nauhan, jolla taistelemme syöpää vastaan ja tuomme esiin tätä tärkeää aihetta.

Erittäin hyvänä pidin ministeri Rehulan kommenttia liittyen ikäihmisten palvelujen laatuosuituksen päivittämistyöhön. Hän kertoi, että jokainen voi lähettää ministerille vieste-

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

jä, millä tavalla toivoisi laatusuositusta kehitettävän ja mitä sinne toivottaisiin kirjattavan. Tämä on erittäin avointa ja hyvää toimintatapaa.

Lopuksi nostan vielä suomalaisen hoitohenkilöstön hyvän osaamisen vanhustyössä ja gerontologiassa. Siitä on kannettu täällä huolta. Lähihoitajat, perushoitajat ja geronomit ovat ne tulevaisuuden vanhustyön tekijät, jotka ovat siellä perustyössä auttamassa ihmisiä, ja heidän koulutuksensa on äärettömän korkealaatuista.

20.10 Lasse Hautala kes: Arvoisa rouva puhemies! Ensi vuoden talousarvion käsittely alkaa olla tässä salissa loppusuoralla. Näistä pidetyistä puheenvuoroista on voinut tulla siihen tulokseen, että meillä kansanedustajilla tämä vallitseva tilannekuva on varsin hyvin tiedossa. Ensi vuoden talousarvion loppusummasta, 55,2 miljardia euroa, katetaan velalla noin 10 prosenttia ja loppu verotuloilla.

Työttömyys on tällä hetkellä meidän yhteiskuntamme suurimpia pullonkauloja ja pulmia. Tällä hetkellä meillä viimeisimpien tilastojen mukaan on työttömiä 342 000. Se on onneksi vähentynyt viime vuoden vastaavasta ajasta noin 4 200:lla, mutta pahinta on se, että pitkäaikaistyöttömyys ja yli 50-vuotiaitten henkilöiden työttömyys on lisääntynyt. Positiivisena asiana on se, että alle 25-vuotiaiden työttömyys on vähentynyt.

Ensi vuoden talousarviota voidaan pitää työllisyyden ja työn talousarviona. Hallituksen toimet tähtäävät siihen, että saamme nostettua työllisyyden 72 prosenttiin. Se onnistuu vain yrittäjyyttä tukemalla, siten että sukupolvenvaihdoksien määrää pyritään nostamaan tukemalla niitä, yrittäjyyttä ja yrittäjyyden edellytyksiä parannetaan siten, että 5 prosentin yrittäjävähennys toteutetaan, ja myöskin sitten monia yrittäjiä auttaa arvonlisäveron osalta maksuperusteisuuteen siirtyminen.

Myöskin kilpailukyky sopimus, joka yhteiskunnassamme on saatu aikaan, on merkittävä edistysaskel siinä, että me voimme kulkea kohti tuota 72 prosentin työllisyystavoitetta. Kilpailukyky sopimukseen liittyvät läheisesti veronkevennykset, jotka tullaan suuntaamaan erityisesti pieni- ja keskituloisille, ja kuten kaikki tiedämme, ne tulevat sitä kautta pohjautumaan pitkälti kulutukseen.

Yksi yrittäjyyden parantumisen keino on myöskin se, että kotitalousvähennystä laajennetaan. Toki täytyy sanoa, että kotitalousvähennyksen laajentamisen yhteydessä tulisi kiinnittää huomiota myöskin siihen, kuinka yksinkertaista ihmisten työllistäminen yksityisille ihmisille olisi. Olisi paljon helpompaa, jos ihmiset voisivat maksaa yhden summan yhdelle tilille, jolta sitten työn sivukustannukset voitaisiin hoitaa ja loppuosa sitten työnantajalle.

Arvoisa rouva puhemies! Maatalous on puhuttanut meitä koko kuluvan vuoden ajan, ja tähän talousarvioon ja syksyn mittaan annettavaan lisätalousarvioon liittyy maatalouden kriisipaketti. Se on tarpeellinen. Me kaikki tiedämme sen, että maatalouden tilanne on todella hankala. Tämä talousarvio tulee helpottamaan maatalouden tilannetta myöskin siten, että yrittäjävähennys, joka toteutetaan, auttaa maataloutta noin 20 miljoonan osalta, ja siten viimekeväinen kehyspäättös 34 miljoonaa euroa yhdistettynä nyt sitten tähän kriisipaketin 50 miljoonaan nostaa vuoden takaiseen tilanteeseen nähden meidän maatalouden tulovirtaa runsaalla 100 miljoonalla eurolla. Sitten myöskin maatalouden tukimaksujen ennakot ja muut väliaikaiset toimenpiteet antavat edellytyksiä sille, että maatalouden olisi mahdollista tästä vakavasta tilanteesta päästä yli.

Mutta me kaikki tiedämme sen, että se ei tule olemaan helppoa. Ratkaisuja on haettava muun muassa Euroopan unionista, jossa tuotannon rajoittaminen olisi yksi toimenpide, jol-

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

la voitaisiin tilannetta helpottaa. Mutta isolta osalta kotimaisilla ratkaisuilla vaikutetaan siihen, mikä maatalouden tulevaisuus on. Kotimaisten elintarvikkeiden laatukysymykset vaikuttavat kuluttajien ratkaisuihin, ja sitten sillä, että alkuperämerkinnät tullaan laajentamaan nyt myös jalosteisiin, on keskeinen vaikutus sen varmistamiseen, että kuluttaja ostaessaan tuotteita voi olla varma siitä, että kyseessä ovat kotimaiset, laadukkaat tuotteet. Markkinoiden toiminta on kuitenkin keskeinen osa siinä, kuinka tulovirta maatalouden, jalostuksen ja kaupan välillä jakautuu. Ja sitten myöskin byrokratianpurku on yksi sellainen keino, jolla voidaan maatalouden tilannetta helpottaa.

20.16 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Talousarvion käsittely vuodelle 2017 on sujunut erittäin hyvin ja suorastaan juohevasti. Toki oppositio on roolinsa hyvin ymmärtänyt, mutta en näe sitä ongelmana, koska kuitenkin on nähty se tulevaisuudenusko, mikä budjettiin sisältyy. Pääministeri Sipilähän itse on sanonut tästä talousarvioesityksestä, että hän on tyytyväinen siihen budjettiesitykseen, koska sinne saatiin sisälle sellaisia asioita, joiden kanssa voidaan tulevaisuutta luottavaisin mielin rakentaa.

Ensimmäinen asia, joka leimaa tätä talousarvion yleiskuvaa on ehdottomasti tämä kilpailukykysojmus. Tämä kilpailukykysojmus luo sen mahdollisuuden, että me voimme tässä maassa uskoa talouskasvuun, mutta tämä kasvu ei tule itsestäänselvästi. Tämä ei ole tänne budjettikirjaan vielä kirjoitettuna sillä keinoin, että sen varaan voisimme asiat jättää ja ikään kuin ruveta lepäämään laakereillamme, se ei käy. Meidän on ensimmäisenä huolehdittava siitä, että tämän maan kaikki taloudelliset mahdollisuudet otetaan aidosti käyttöön. Kerron muutaman esimerkin, rouva puhemies:

Ensimmäisenä energiasta. En jaksa mitenkään ymmärtää sitä, että Vuotoksen ja Kollan altain rakentaminen on tässä maassa suurin piirtein niin kuin pyhä kivi, johon ei kukaan saa koskea. Onhan se käsittämätöntä tässä maassa, että me maksamme 200—300 miljoonaa euroa tuulivoimalle tukea ja samaan aikaan suljemme silmämme tällaisilta valtavilta jo valjastettujen koskien lisärakentamisilta, jotka eivät maksaisi valtiolle yhtään euroa, päinvastoin valtio voisi kerätä niistä veroja tästä eteenpäin ja rakentamisen aikana valtavat määrät. Jos me itse omaa kotitalouttamme hoitaisimme tällä tavalla kuin tässä asiassa on tehty, jokainen Suomen kotitalous olisi mennyt ajat sitten konkurssiin.

Toisena asiana maatalous. En mitenkään jaksa ymmärtää sitä, että 300 000 ihmisen työpaikoilla leikitään tässä maassa vähän niin kuin löysin rantein, että kyllä se maatalous varmaan selviää, vaikka hieman henkitoreissa onkin. Maatalous tarvitsee selvän, pitkäjänteisen politiikan tässä maassa, että voimme luottaa siihen, että kotimaiset elintarvikkeet säilyttävät hyvän kilpailuaseman aina tässä maassa, ja se on sitä paitsi tulevaisuudessa valtava vientivaltti. Se on ihan varmaa, että maailmassa elintarvikkeiden kysyntä kasvaa väestön kasvaessa, ja ennen kaikkea Suomi pystyy tarjoamaan sen, mitä missään muussa maailman maassa ei ole: täysin puhtaan maaperän, ilman ja veden. Se on meille kilpailuvaltti, joka ei vanhene koskaan.

Metsätalouden puolella olen huolestuneena seurannut tätä omien mahdollisuuksien piilaamista, jota tälläkin hetkellä tässä maassa tehdään. Kysymys on tällä hetkellä lähinnä uusiutuvan energian kestävyyskriteereistä, joita Euroopan unionin kautta yritetään kirjoittaa sellaiseen muotoon, joka vaikeuttaisi kotimaisen puun käyttöä. Tällaista epäisänmaallista toimintaa minun päähäni ei saa millään mahtumaan. Meidän on ymmärrettävä se, että suomalaisen puu pitää pystyä kaikilta osin käyttämään maksimaalisesti hyväksi. Se on koko kansakunnan hyväksi. Hakataanko se motti sitten Utsjoelta vai hakataanko se Ilomantsista

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

tai peräti Hankoniemeltä, sillä ei ole väliä, kunhan vain pidämme huolen siitä, että kotimaiset mahdollisuudet käytetään. Jos metsiä ei käytetä, silloin Suomen kansan tulevaisuus on paljon, paljon hämärämmän peitossa kuin tällä hetkellä on.

Sitten myös turveasia on lähellä sydäntäni. Minä en jaksakaan millään ymmärtää, että kansakunta nimeltä Suomi, jolla on toistasataa miljardia euroa velkaa, uskaltaa panna valtavan energiavarannon hukkaan. Jokainen voi koeponnistaa tämän päätöksen viisautta. Käykää esittämässä norjalaisille, että te ette voi käyttää maakaasuvarojanne ettekä raakaöljyvarojanne, koska se saastuttaa luontoa. Tämän kysymyksen kun jokainen esittää tänä iltana itselleen, ymmärtää, miten isosta asiasta tässä on kysymys.

Myös kaivosala on saanut hieman siipeensä viime vuosina, osittain ehkä hieman ansio-stakin, mutta pitää myös muistaa, että meillä ei ole kotimaisia kaivosyhtiöitä. Kaikki se metallin, maaperän rikkauden, lisäarvo, mikä tulee, menee tällä hetkellä muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta ulkomaille, koska kaivosyhtiöt ovat lähes poikkeuksetta ulkomaisten omistuksessa. Muun muassa Sakatin valtavan kaivosalueen, joka on vielä tietenkin käyttämättömänä, taloudellisen arvon on veikattu olevan jopa suurempi kuin Outokummun kaivoksen arvo aikanaan, ja se oli reippaan 100 miljardin euron arvoinen kaivosponnistus tuolla kotimaakunnassani.

Lopuksi, arvoisa rouva puhemies, se, että koko maan mahdollisuudet pitää vihdoin ottaa käyttöön. Minä en jaksakaan ymmärtää sitä, minkä tautta kaikki pitää keskittää tänne Helsinkiin, koska eihän täällä raaka-aineita ole. Jos joku kuvittelee, että asuntojen hintaa nostamalla ja pörssipeliä pelaamalla tämän maan velat on maksettu, niin siitä rohkenen olla eri mieltä.

Ihan viimeisenä, arvoisa rouva puhemies: Palvelujen säilyttäminen tässä maassa kaikille kansalaisille on välttämätöntä. Sote-uudistukseen on sisäänkirjattuna hyviä asioita. Asiaa pitää uudistaa, mutta siitä ei saa tulla maaseutukuntien autioittamismenettelyä. Ei voi olla niin, että jonkun kunnan terveyskeskus pannaan kiinni sen takia, että se ei vain suunnitelmaan sovi. Kyllä palvelut pitää lähtökohtaisesti olla kaikilla, kuten sote-uudistuksen tarkoitus alun perin olikin.

20.21 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat! Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala oli tuossa jokin aika sitten keskustelussa, ja kun siinä en valitettavasti puhumaan päässyt, niin lyhyesti sitä halusin kommentoida.

Pidän myönteisenä sitä, että varhaiskasvatusmaksujen korotuksista päätettiin luopua arvioinnin jälkeen. Niiden vaikutukset olisivat olleet negatiivisia monesta näkökulmasta, niin tavallisten perheiden näkökulmasta kuin kuntienkin näkökulmasta, ja siihen ei kannattanut mennä. Nyt hallitus vielä lisäksi päätti myös alentaa pienituloisimpien perheiden päiväkotij- ja varhaiskasvatusmaksuja, ja se on tärkeä arvovalinta näin vaikeana taloudellisenä aikana.

Myös vesirokkorokotuksen ottaminen kansalliseen rokotusohjelmaan on merkittävää. Se tulee muutamien vuosien aikana käytännössä hävittämään vesirokon Suomesta.

Myös opiskelijoiden siirtäminen yleisen asumistuen piiriin on myönteistä.

Ja sitten: Tuosta sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan kohdasta olisin halunnut vielä nostaa myös tämän sotaveteraanien kuntoutusmäärärahan lisäämisen ja sotainvalidien invalideettiprosentin laskemisen ja kiittää siitä. Olen täysin samaa mieltä kuin täällä salissa aiemmin esimerkiksi edustaja Savola oli, että meillä olisi hyvä aika ja korkea aika

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

nyt jo luopua näistä prosenteista ja antaa nämä arvokkaat palvelut, heidän ansaitsemansa palvelut, kaikille veteraaneille.

Kriha-veteraaniohjelma on etenemässä. Tänä vuonna jokainen kriisinhallintaveteraani saa itselleen kriha-veteraanikortin, mutta nyt budjetista puuttuu tuo — ei kovin merkittävä summa, siis talouden näkökulmasta, mutta näiden miesten ja naisten näkökulmasta erittäin merkittävä — summa, ja vetoan kyllä valtiovarainministeriöön ja maamme hallitukseen, että täydentävässä esityksessä tuo saadaan budjettiin mukaan eli kriha-veteraaniohjelma saadaan näin kokonaisuutena maaliin.

Usein tätä keskustelua on haitannut se, että vängätään vain vastaan eikä tuoda vaihtoehtoja. Sitten kun me kerromme, mitä vihreät ovat esittäneet julkisuudessa, niin siitä loukkaannutaan ja suututaan. Vihreät ensin ovat linjanneet ja sen jälkeen kiemurtelevat täällä salissa — ja nyt ei enää ketään ole sitten paikallakaan näihin kysymyksiin vastaa-massa. Minun mielestäni tämä on aika oleellinen kysymys ja viesti suomalaisille on tärkeä, tätäkin keskustelua kuuntelee moni suomalainen. Meidän maassamme on linjattu ja on ollut yksituumaisuus siitä, että koko maasta halutaan pitää huolta myös maanpuolustuksen näkökulmasta. Koko maan puolustaminen on ollut meillä kaikille puolueille tärkeä yhteinen periaate, ja nyt vihreät ovat tästä irtaantumassa. Minun mielestäni olisi ollut nyt hyvä saada selkeä vastaus siihen, minkälaisesta aikajänteestä puhutaan: onko se tuo edustaja Pakkasen mainitsema 5 vuotta, vai onko se 50 vuotta vai 100 vuotta. Se jäi epäselväksi, ja ihmiset kyllä ovat huolissaan siitä. Sen takia itse toivon, että keskustelua tästä käydään. Vihreäthän linjasivat myös, että asevelvollisuus on paitsi ihmisoikeuksien vastainen myös identiteettiä muokkaava käytäntö. Ja reservin vieminen tuohon 75 000 mieheen olisi kyllä kohtalokasta koko maan puolustamisen näkökulmasta. Hyvä, että puolustusministeri Niinistö kertoi, mitä se tarkoittaisi arjessa, ja se tuli nyt selvästi esille. Nyt suomalaisilla on myös tältä osin mahdollisuus arvioida puolueita ja puolueiden erilaisia vaihtoehtoja. Itse kannatan tätä tähän asti yleistä linjaa, jossa koko maasta kannetaan huolta ja yleisestä ja yhtenäisestä asevelvollisuudesta pidetään huolta, niin että maamme on turvassa myös tulevana vuosina.

Arvoisa puhemies! Yhdyn vielä lopuksi valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kanervan esille nostamaan näkemykseen vapaaehtoisen maanpuolustuksen määrärahojen leikkauksesta. Olen täysin samaa mieltä, että tällaisessa lähes teatraalisessa tiettyjen määrärahojen jokavuotisessa leikkaamisessa, kun tiedetään, luotetaan siihen, että eduskunta ne palauttaa, ei ole oikeastaan mitään järkeä. Itse toivoisin, että nyt tässä keskustelussa olisi jo tänään voitu ilmoittaa, että tuo määräraha esimerkiksi tullaan eduskunnan toimesta palauttamaan. (Mikko Savola: Näin pitää tehdä!) Omalta osaltani ilmoitan, että tulen näin toimimaan valtiovarainvaliokunnassa, että vapaaehtoisen maanpuolustuksen 400 000 euron leikkaus tullaan korjaamaan eduskuntakäsittelyn yhteydessä.

20.27 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Talousarvioesityksen ehkä vaietuin osa, eräänlainen keisari ilman vaatteita, ovat maahanmuuton kustannukset. Niistä ei puhu oppositio, mitä suuresti ihmettelen, eikä niistä puhu juuri hallitukseen perussuomalaisia lukuun ottamatta. Kuitenkin ilman kohonneita maahanmuuttokustannuksia velanottomme olisi huomattavasti alempaa ja/tai meidän tarvitsisi leikata huomattavasti vähemmän etuuksia ja menoja. Maahanmuuttokustannukset ovat suuri rasite kansantaloudelle hetkellisestä alenemisestaan huolimatta. Valitettavasti emme voi nykylainsäädännön puitteissa suoraan

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

päättää, paljonko turvapaikanhakijoita meille tulee. Mutta siitä me voimme päättää, paljonko rahaa käytämme per henkilö — yksikkökustannuksista.

Viime vuoden talousarviokeskustelussa pidin useita puheenvuoroja, joissa vaadin maahanmuuton ja turvapaikanhaun yksikkökustannusten laskua. Nyt nämä kustannukset ovat laskeneet vuodesta 2015 vuoteen 2016, ja useimmissa kohdissa on havaittavissa laskua myös vuodelle 2017. Siitä voin esittää kiitokset mutta samalla todeta myös, että kyse on suurelta osin kalliiden, kiireessä ja ilman kilpailutusta tehtyjen vastaanottokeskussopimusten purkautumisesta.

Arvoisa puhemies! Nämä toimet eivät siis todellakaan riitä. On löydettävä uusia keinoja leikata maahanmuuton yksikkökustannuksia. On moraalisesti mahdotonta olla leikkaamatta niistä, kun muualtakin leikataan. Niistä menoista on löydettävä leikkauksia palvelutason laskemisen ja toiminnan järjeistämisen kautta.

Ongelmallista kustannusten arvioinnissa on myöskin niiden hajautuminen eri osiin budjettia. Vaadinkin siis, että hallitus lähtee jo alun perin sovittuihin toimiin maahanmuuton kustannusten erittelemiseksi, jotta niitä voidaan tarkastella ja tarvittaessa leikata kokonaistasolla.

20.29 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä budjetin lähetekeskustelu on kertonut, että kokonaisymmärrys maamme talouden kokonaiskuvasta, työllisyystoimien vaikutuksista ja niukoista resursseista alkaa vähitellen tavoittaa salin toisenkin laidan. Tarvitsemme nimittäin enemmän kuin vuosikymmeneen todellista vastuunkantopolitiikkaa. Budjetin toteutuksessa on kyse ensisijaisesti siitä, miten sujuvoitamme päätöksentekoa, pystymmekö purkamaan ja uudistamaan julkisen puolen ja työmarkkinoiden rakenteita ja millaisin työkaluin, kannustuksin nostamme työllisyysastetta ja saamme viedin kasvun. Samalla on vähennettävä menokasvua, ja loppuviimeksi kyse on siitä, miten meillä riittää tulevaisuuskasvua toteuttaa se, mihin nykytasoa niukemmat resurssit riittävät.

Hallitusohjelman mukaisesti tavoitteenamme on, että Suomi on maailman turvallisin paikka asua, yrittää ja tehdä työtä. Jotta se voi toteutua, meiltä vastuunkantajilta odotetaan valintoja, miten niukkoja resursseja voidaan käyttää vaikuttavimmin. Tässä salissa jaamme laidasta laitaan huolen sisäisen turvallisuuden resurssien riittämättömyydestä. Esimerkiksi osa rikostorjunnan tehtävistä kuormittaa poliisia huomattavasti, vaikka niitä suorittamalla ei merkittävästi lisätä turvallisuuden tunnetta. Meillä onkin siis oltava valmiutta keskustella ja priorisoida, voidaanko joidenkin rikosten selvittämistä painottaa resursoinnissa toisia tärkeämmäksi. On hyvä, että ministeri Risikko nosti esiin viime viikolla sen, että poliisille voitaisiin laatia niin sanottu palvelulupaus, missä määriteltäisiin, mitkä palvelut milläkin resurssitasolla pystytään turvaamaan ja toteuttamaan. Samalla meidän on varmaan myös syytä kyetä arvioimaan viime kausien lainsäädäntömuutoksia, mitä on tehty viimeisen parin hallituskauden aikana ja niiden toimesta.

Arvoisa puhemies! Itsenäisen Suomen täyttäessä ensi vuonna 100 vuotta Sipilän hallitus osoittaa meidän kaikkien kiitollisuutta sotiemme veteraaneille siten, että veteraanien palvelulupaus kotona asumista tukevista palveluista ja kuntoutuksesta toteutuu. Ensi vuonna laajennetaan rintamaveteraanien maksuttomia kotiin annettavia avopalveluita, ja tarjonta laajenee kattamaan kaikki kotona asuvat veteraanit. Tässä on kuitenkin resurssien lisäksi myös tärkeä tiedotuksen paikka. Siinä, miten se toteutetaan, ei ole pulaa tahtotilasta eikä rahasta. Kyse on ajanmukaisesta kunnissa tehtävästä arvioinnista veteraanien avopalveluiden tarpeesta ja siinä tapahtuvista yllättävistä ja täysin ennakoimattomista muutoksista,

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

palvelutarpeen muutoksien huomioimisesta. Valtiokonttori on onneksi joustavoittanut toimintatapoja, ja muun muassa vuoden alussa tehdyllä ohjekirjalla on mahdollistettu se, että puolisoitkin pääsevät nyt myös päiväkuntoutukseen veteraanien kanssa.

Monia asioita, arvoisa puhemies, voisi budjetista nostaa, mutta nostan oikeastaan vain yhden asian tähän loppuun: arktiset asiat. Ne ovat jääneet liiaksi marginaaliin myös tässä budjettiehdotuksessa, varsinkin kun kyse on siitä, miten hyödynnämme erityistä osaamistamme, tärkeistä vienti- ja matkailueuroista sekä vastuullisista ympäristötekijöistä. Suomi aloittaa ensi vuonna kaksivuotiskauden Arktisen neuvoston puheenjohtajanaan. Olemme yksi kahdeksasta arktisesta valtiosta, ja katseet todellakin kääntyvät pohjoiseen monesta näkökulmasta ja syystä. Meidän on kansakuntana ja yhtenä aktiivisimmista Euroopan unionin arktisista valtioista toimittava siten, että EU:n tasolla ymmärretään arktisten asioiden merkitys ja mahdollisuudet laajalla rintamalla. Vetoan siis tässäkin yhteydessä siihen, että hallitus nopeuttaa arktisen strategian päivitystä sekä osoittaa tahtotilan ja sitä kautta myös kyseiset ministeriöt osoittavat resursseja vaikuttaa näihin tulevaisuutemme ja viennin kannalta merkityksellisiin asioihin.

Tämä budjettikeskustelu on siis puhetta Suomen taloudesta ja tilasta ja tulevaisuudesta. Tähän loppuun vielä tuon esiin valtiovarainministeriön tänään julkaiseman tutkibudjetin [fi-nettisovelluksen](http://fi-nettisovelluks.fi). Se on oiva osoitus valtiovarainministeriön viime vuosien kyvystä ja tahdosta uudistaa toimintatapoja, edistää avoimuutta ja läpinäkyvyyttä sekä keskustelua tulevaisuuden rakentamisesta. — Kiitos.

20.35 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Mistä lähtee hyvinvointi? Se lähtee yrittäjyydestä, yrittäjyyden kautta työllisyydestä, tämän kautta tulevista verotuloista ja verotuloilla saatavista palveluista. Jos tämä ketju ei ole kunnossa, jos meillä ei ole toimivia, menestyviä yrityksiä ja jos meidän yritykset eivät pysty työllistämään, me emme pysty rahoittamaan tätä meidän hyvinvointiyhteiskuntaamme.

Tämä Juha Sipilän hallitus on yrittäjähallitus. Me haluamme tällä hallituskoalitiolla sen, että yrittäjyyden kautta me pystymme nostamaan Suomen siitä suosta, missä se on viime vuodet ollut. Monet ensi vuoden talousarvion tekijät nimenomaan viittaavat siihen, ja tämä budjettikirja pitää sisällään monia siihen liittyviä hyviä asioita, esimerkiksi — mainitakseni nyt muutamia — yritysten ja metsätilojen sukupolvenvaihdokset saadaan paremmin käyntiin, perintöveron suhteen tehdään helpotuksia, vanhemmuuden kustannuksia jaetaan yrittäjien kesken 2 500 euron kertakorvauksella, yrittäjävähennys otetaan käyttöön, maksuperusteinen alv otetaan käyttöön. Ne ratkaisut, mitä pystyttiin kilpailukykysovimuksen myötä saamaan sisään, ovat yrittäjyyttä edistäviä tekijöitä. Myös kotitalousvähennyksen laajentaminen on erittäin merkittävä asia ja myös harmaata taloutta ehkäisevä tekijä. Ja kun otetaan huomioon Sipilän hallituksen biotalouskärihanke, ne kaikki voimavarat, mitä meillä metsissä on, mitä meillä maaseudulla on, mitä luonnonvaroja meillä kestävästi käytettävänä on, niin niissä on meillä tulevaisuuden eväät nostaa tämä maa ylös.

Rouva puhemies! Kun täällä käytiin keskustelua opposition ja hallituksen välisessä debattissa, verotus nousi hyvin keskeiseksi tekijäksi ja täällä saattoi vasemman laidan puheenvuoroista tulla sellainen ymmärrys kuin meillä eivät parempituloiset maksaisi veroja ollenkaan. Mutta hyvänen aika, Suomi on OECD:nkin tilaston mukaan maailman neljänneksi korkeimman veroasteen sisällään pitävä maa. Meillä on valtavan korkea veroaste, me verotamme hyvin paljon. Me verotamme työnteosta, ja meillä progressio ohjaa sitä, niin että mitä enemmän tienaat, sen enemmän veroja myöskin maksat. Ja kyllä tämä progressio

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

on meillä myös äärettömän raju: kun me kannustamme yrittäjyyteen ja työllisyyteen ja sitä kautta menestymiseen, niin jossain vaiheessa tulee myös vastaan se raja, kun pitää sanoa, että enempää ei voida rangaista niitten ihmisten työstä, jotka kuitenkin tämän hyvinvoinnin kakkua kasvattavat.

Me velkaannumme ensi vuonna, se on huono asia edelleen. 5,5 miljardia euroa meidän valtion budjetista täytyy täyttää velanotolla. Suunnitelma tähän kattamiseen on, jotta vuoteen 2021 mennessä olisimme velaton maa, mutta se vaatii valtavasti töitä, ja se vaatii myös sen, että nämä yrittäjyyteen satsattavat toimenpiteet tuottavat ja me saamme sitä kautta lisää verotuloja ja myös sitten kurottua umpeen meidän valtiontalouttamme, kun investointeja ja kasvua tähän maahan tulee.

Rouva puhemies! Maatalous ei ole vähäpätöinen asia. Me kaikki syömme, me tarvitsemme huoltovarmuudenkin näkökulmasta oman kotimaisen ruokamme, ja sen eteen on töitä tehty. Nyt tämä 50 miljoonan euron kriisipaketti on hyvä apu tähän hätään, mutta paljon on tekemistä silläkin saralla lisää. Byrokratian purku on yksi keskeisimmistä: Se näennyttää, se haittaa sen perustyön tekoa. Kaiken maailman lappujen täyttö, mikä tällä hetkellä koskee viljelijää, ja turhanpäiväinen työ, mitä tämä kaikki sääntely tekee, vaikeuttavat maatalousyrittäjien elämää huomattavasti. Alkuperämerkintöjen mukaantulo ja parantaminen kyllä parantaa kuluttajan luottamusasemaa, ja vetoankin kaikkiin meihin kuluttajiin, että ostamme mahdollisimman paljon kotimaisia tuotteita ja suomalaista ruokaa aina kun se on mahdollista.

Rouva puhemies! Sanon vielä loppuun sote-asioista sen verran, että veteraanien invalidiprosentin lasku ja veteraaneille suunnattava 20 miljoonan euron tuki tulee oikeaan osoitteeseen, kun Suomi täyttää 100 vuotta ensi vuonna.

20.40 Maria Guzenina sd: Arvoisa puhemies! Tämä käsiteltävä asia, hallituksen budjettiesitys, käsittelee Suomen pienet ja isot asiat, ja maan rajojen ulkopuolellekin ulotutaan.

Itse haluan käsitellä tässä puheessani niitä pieniä mutta suuria asioita, jotka koskettavat tässä maassa kaikkein heikoimmassa asemassa olevia ihmisiä. Aivan äskettäin eduskunnan tuotiin uusi hankintalakiesitys. Sitä on odotettu todella pitkään, siinä on paljon hyviä asioita, mutta yksi asia siinä on pahasti vinossa: se edelleenkin mahdollistaa sen, että vammaisten ja vanhusten palvelut voidaan kilpailuttaa tulevaisuudessakin raha edellä, ei laatua painottaen. Kunnat, jotka painivat tällä hetkellä hyvin vaikeissa taloudellisissa tilanteissa, odottavat tuota suurta sote-uudistusta eivätkä senkään osalta tiedä, mitä tulevaisuus tuo tullessaan, joutuvat tekemään hyvinkin vaikeita päätöksiä, ja silloin usein se, minkä se lainsäädäntö mahdollistaa, sitten toteutetaan myöskin käytännössä. Ja aina se ei tarkoita sitä, että ihmisarvoinen päätöksenteko on silloin vallalla.

Tämä pätee myöskin hoitajamitoitukseen, jota hallitus on nyt halunnut lähteä alentamaan vastoin kaikkien asiantuntijoiden mielipiteitä. Vuonna 2012:han kaikki puolueet täällä eduskunnassa sitoutuivat vanhuspalvelulakiin ja parempaan henkilöstömitoitukseen. Silloin päätettiin, että jos laatusuosituksen mukaista, vähintään 0,5-hoitajamitoitusta vuoden 2014 loppuun mennessä ei ole kaikissa meidän ympärivuorokautista hoivaa tarjoavissa laitoksissa miniminä — tietenkin pitää myöskin se hoidettavuus siinä katsoa — niin siinä tapauksessa säädetään tämä henkilöstömitoitus lakiin. Nyt tämä hallitus on laskemassa sitä tuosta 0,5:stä 0,4:ään.

Valvira laati peruspalveluministeri Rehulan pyynnöstä lausunnon hoitajamäärän minimivaatimusten alentamisen seurauksista, ja Valvira toteaa hyvin yksiselitteisesti lausun-

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

nossaan, että kun vähimmäismitoitusta alennetaan, oikeus hyvään hoitoon ei toteudu, ja Valviran ylitarkastajalausunnon laatinut Elina Uusitalo kertoo hoitajamitoituksen alentamisen pahimmillaan johtavan jopa vaaratilanteisiin.

THL on niin ikään lausunut tästä hallituksen esityksestä ja todennut, ettei tavoiteltu säästö voi edes toteutua käytännössä, sillä niin harvassa laitoksessa on enää 0,5-hoitajamitoitukseen sopivia vanhuksia. Siis hoidettavuus on kasvanut laitoksissa. Vanhukset elävät entistä pidempään, ja he elävät entistä pidempään omissa kodeissaan, mikä tietysti niille vanhuksille, jotka siellä pärjäävät, on hyvä asia, mutta kun siellä on paljon sellaisia vanhuksia, jotka eivät oikein siellä kodissaankaan enää pärjää edes riittävän kotihoidon avustuksella, niin he ovat todella huonokuntoisia, kun tulevat sitten sinne ympärivuorokautiseen hoitoon ja hoivaan.

Me Suomessa kun haluamme aina verrata itseämme — ylpeilemme sillä, että olemme naapurimaittemme kanssa vähintään samalla tasolla — niin kun katsoo tätä Nordcare-tutkimushanketta, niin siitä saatavat esitulokset ovat kertoneet jo hyvin selkeästi, että esimerkiksi päivävuoron aikana suomalainen hoivatyöntekijä työskentelee keskimäärin 12 asiakkaan kanssa, kun vastaava luku Ruotsissa on 10 ja Norjassa ja Tanskassa 8. Ja käytännössä siis tämä henkilöstömitoituksen lasku, mitä meillä nyt ollaan tekemässä, tarkoittaa, että 100 hoitajasta 20:stä luovutaan. Se on se tosiasia, mitä tämä henkilöstömitoituksen alentaminen tulee tekemään.

Vielä pieniä suuria asioita: Lastensuojelun menneisyyttä on tutkittu Suomessa, laitoin aikoinaan itse liikkeelle tämän selvitystyön. Meillä on paljon kaltoin kohdeltuja ja lastensuojelun piirissä hyvin epäinhimillisissä oloissa kasvaneita lapsia, nyt aikuisia, ja sitä asiaa lähdettiin selvittämään. Ministeri Rehulalle luovutettiin raportti tuossa keväällä, ja tein heti raportin luovuttamisen jälkeen ministeri Rehulalle kirjallisen kysymyksen. Kysyin, miten hän aikoo nyt edetä tässä asiassa, koska eihän se raportin antaminen vielä mitään ratkaise — Ruotsissa on nimittäin maksettu korvauksia, Norjassa, Tanskassa, monissa muissa Euroopan maissa, jälleen meidän referenssimaissamme on katsottu tarpeelliseksi korvata näille ihmisille heidän kärsimyksensä. Mutta ministeri Rehula ei ole palannut asiaan, vaikka hän lupasi palata, ennen kuin lehdet ovat puissa, ja nyt ovat lehdet jo puista putoamassa. Toivoisi, että täällä kun on keskustan edustajiakin salissa, niin viette ministerille terveisiä, että hän tämän asian pitäisi mielessään, ei unohtaisi. Nämä ovat pieniä mutta todella suuria ja tärkeitä asioita.

20.46 Sari Tanus kd: Arvoisa rouva puhemies! Suomi on jakautumassa yhä kahteen leiriin: niihin, joilla menee hyvin, ja niihin, jotka sinnittelevät päivästä toiseen perustoimeentulon rajoilla. Tämä hallituksen esitys valitettavasti tukee tätä kehitystä. Kuinka on mahdollista, että tilanteessa, jossa joudutaan leikkaamaan suuria summia sosiaaliturvasta ja tekemään kipeitä säästöjä, jotka vaikuttavat eniten jo ennestään pienituloisten arkeen, on hallitus samanaikaisesti valmis tuloveronkevennyksiin, jotka hyödyttävät euromääräisesti selkeästi enemmän suurituloisia? Siis verohelpotukset prosenttivaikutteisina, mutta kiristykset samansuuruisina kaikille tuloluokille.

Kävikö hallituksella mielessä, että tässä tilanteessa esimerkiksi yritysverotusta olisi ollut varaa jonkin verran korottaa? Jokainen näkee, että aiemmin tehty yritysveron alennus 26:sta 20 prosenttiin ei ole tuonut niitä silloin luvattuja työpaikkoja. Työttömyys on vain kasvanut entisestään. Se lähes miljardin verohuojennus valui täysimääräisesti kasvaneina osinkoina osakkeenomistajille. Tähän ei reagoitu.

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

Tässä budjetissa eniten hyötyvät ne, jotka jo muutenkin pärjäävät parhaiten. Jokainen voi laskea, kuinka paljon muun muassa valtionyhtiöiden jättipalkkoja nauttivat toimitusjohtajat hyötyvät euromääräisesti tästä budjetista. Ei siis puhuttakaan yhteisistä talkoista.

Kaikkein rankimmalla kädellä tämä hallitus aikoo kohdella sairaita ja eläkeläisiä. Hoitajamitoituksiin suunnitellut vähennykset ovat kuin jäätävä suihku jo entuudestaan vaikeassa tilanteessa olevalle vanhustenhoidolle. Näinkö me arvostamme isiämme ja äitejämme? Kristillisdemokraatit vastustavat ikäihmisiin ja sairaisiin kohdistuvia, heihin suunniteltuja leikkauksia ja toivovat hallituksen leikkausten sijaan osoittavan inhimillisyyttä omia vanhempiamme ja isovanhempiamme kohtaan. Heikennyksiä esimerkiksi hoitajamitoitukseen ei tule tehdä, vaan päinvastoin sitä tulee parantaa.

En voi olla ottamatta esille sitä epäkohtaa, että samalla kun olemme päätöksillämme kurjistaneet eläkeläistemme vanhuudenpäiviä, ovat eläkerahastomme kasvaneet lähes kaksinkertaisiksi suhteessa valtionvelkaan. Eläkkeisiin tarkoitetut rahat kasvavat korkoa ulkomaisissa sijoituskohteissa samanaikaisesti, kun vanhuksemme joutuvat odottamaan kiireetöntä, inhimillistä hoitoa tai taistelemaan selviämisestä köyhyysrajalla tai sen alapuolella. Voi vain kysyä, kuka syö ja kenen pöydästä.

Tämän hallituksen budjetti osoittaa, että hallitus yrittää säästää Suomen nousuun. Monet leikkaukset, esimerkiksi leikkaukset koulutuksesta ja tuotekehityksestä, ovat valitettavan lyhytnäköistä politiikkaa.

Todellisia ongelmia on joka päivä sadoillatuhansilla koululaisilla ja opiskelijoilla. Huono rakentaminen ja siitä seuranneet homeongelmat ovat todellinen ongelma, joka koskettaa sekä opiskelijoiden että heidän opettajiensa elämää. Ongelman korjaamiseksi tarvittaisiin yli miljardi. Jos tilanteeseen ei tartuta, ongelmat pahenevat ja yhä useampi koululainen ja opiskelija sairastuu pysyvästi ja kärsii sairaudesta pahimmassa tapauksessa koko loppuelämänsä. Tähän ongelmaan tulee tarttua nyt ja heti. Homesaneeraukset tulee saattaa alulle mahdollisimman pian, ja talousarvioon pitää varata riittävästi rahaa ongelmien hoitamiseksi.

Kuinka tasapaino saavutetaan, se riippuu tietysti siitä, otammeko nopeasti esimerkiksi tehtyjä lakialoitteita käytäntöön. Jätin 116 kansanedustajan allekirjoittaman lakialoitteen, joka helpottaisi munuaissiirtoja, ja esimerkiksi tämän lakialoitteen toivon toteutuvan mahdollisimman nopeasti, koska se tuo suuria säästöjä sote-menoihin. Toisaalta, sotelta odotetaan 3 miljardin säästöjä, mutta jos hallitus aikoo toteuttaa ehdotetun alkoholilain uudistuksen, voimme varmuudella sanoa, että toivotut 3 miljardin säästöt lentävät siinä saman tien.

Suomen suurin ongelma ei tällä hetkellä ole vain velkaantuminen vaan se, että säästämme itsemme kuoliaaksi ja heikennämme kansalaistemme perusoikeuksia. Suomen vahvuus on perinteisesti ollut ja tulee jatkossakin olemaan se, että jokainen sen kansalainen kokee olevansa yhtä arvokas. Tämän tulee toteutua myös ensi vuoden talousarviota tehtäessä.

20.51 Markku Pakkanen kesk: Arvoisa puhemies! Tänään on käyty laajaa keskustelua talousarviosta, niin sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalta kuin sisäasiainministeriön ja nyt viimeksi puolustusministeriön hallinnonalalta. Tähän viimeiseen osioon haluaisin itse muutamia kommentteja ja nostoja vielä tässä vaiheessa iltaa keritä antaa.

Puolustusministeriön hallinnonalalle ehdotetaan määrärahoja 2,8 miljardia. Se on 7 prosenttia enemmän kuin edellisen hallituksen vuoden 2015 budjetissa oleva rahamäärä.

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

Tässä on kuitenkin huomioitava, että jatkuva kustannusten nousu ja valmiuden parantamisen vuoksi tarve lisätä erilaisia materiaalihankintoja nostavat määrärahatarvetta enemmän kuin mikä se aikanaan edustaja Kanervan johtaman selvitysryhmän selvitystyössä oli ja mitä aikanaan osattiin ennakoita. Budjetti kuitenkin varmistaa, että varusmiesten ja reserviläisten koulutus pystytään ensi vuonna viemään läpi suunnitellusti ja 18 000 kertausharjoitusvuorokautta toteutuu. Tänä syksynä on tarkoitus myös antaa puolustuselonteko, ja se annetaan eduskunnalle näillä näkymin joulukuussa.

Sotilaallinen kriisinhallinta saa lisärahaa, noin 30 prosenttia määrärahan korotusta, ensi vuodelle, se tulee varsinaiseen talousarvioon, ja ulkoministeriön puolellahan määrärahoja tulee vielä lisää. Määrärahat suomalaisiin kriisinhallintajoukkoihin ja niiden ylläpitoon budjetoidaan ulkoministeriön puolelta. Sitten tämän sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto ja hallintomenot sekä tarkkailijatoiminnan menot tulevat PLM:n puolelta. Sotilaallinen kriisinhallintaoperaatio kohdistuu ensi vuonna euromääräisesti pääasiassa Libanoniin, UNIFIL-joukkoihin, mutta Suomi on mukana myös monessa muussa maassa, muun muassa Kosovossa, Välimeren alueella ja Afrikassa.

Maanpuolustustyö ja vapaaehtoinen maanpuolustus on tärkeä osa suomalaista rauhanturvaamista ja puolustuspolitiikkaa. Valitettavasti sille osoitetaan 400 000 euron leikkauksia, mutta — niin kuin tänä iltana ollaan kuultu, ja niin uskon — joulukuussa viimeistään tämä asia yhteisesti täällä salissa päätetään ja nämä määrärahat palautetaan ja vapaaehtoinen maanpuolustustyö pystyy jatkamaan normaalein resurssein.

Ministeri Niinistö on sanonut keväällä, että tämä kriha-veteraaniohjelman toimeenpano etenee tavoitteiden mukaisesti. Ja näin ilmeisesti kriha-veteraanikorttien lähettämisen osalta onkin toteutunut, että kortti on mennyt 40 000 suomalaiselle rauhanturvaajalle tämän vuoden aikana. Sen sijaan tämä sosiaali- ja terveysministeriössä valmisteilla oleva laki sotilastapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta on jossakin määrin vielä vaiheessa, ja toivon, että siihenkin vielä rahat löytyvät.

Suomessa yleiseen asevelvollisuuteen ja laajaan koulutettuun reserviin perustuva kansallinen puolustusmalli on toiminut hyvin, ja se nauttii laajaa suosiota kansalaisten keskuudessa ja myös täällä salissa. On todettu, että se on hyvin kustannustehokas järjestelmä. Ainoastaan vihreät tänään ja viime päivinä ovat irtautuneet tästä asiasta, ja saa nähdä, milloin saamme kuulla, mikä se heidän vastauksensa tähän suomalaiseen maanpuolustukseen on.

Keskustan ja itseni mielestä sotilasliittoon kuulumattomuus on tällä hetkellä se kestävä linjaus myös lähivuosille, mutta on hyvä Naton osalta pitää tätä rauhankumppanuusajatusta yllä, ja yhteistyön muodon tulee ollakin siinä meille se tulevaisuudenkin vaihtoehto, samoin kuin tiivistyvä yhteistyö Ruotsin kanssa antaa meille laajan turvallisuuspoliittisen tuen, ja voimme näin seurata yhdessä Itämeren tapahtumia. Se tiivistyvä yhteistyö on tärkeää suomalaiselle puolustukselle. — Kiitos.

20.56 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Muutaman kommentin vielä halusin tulla tänne kertomaan siitä, mistä olen erittäin iloinen ja mihin olen kiinnittänyt huomiota tässä keskustelussa. Meillä on Suomessa potilasturvallisuusstrategia, jolla on pyritty ennalta ehkäisemään potilasvahinkoja ja on kiinnitetty huomiota tähän tärkeään asiaan. Jo viime kaudella strategiaa oltiin päivittämässä, mutta kuinka kävikään? Sote-uudistus viivästyi sen verran, että sitä strategiaa ei saatu päivitettyä. Meillä on viime aikoina noussut keskusteluun paljon epäkohtia terveydenhuollon piiristä. On paljastunut kaltoinkohtelua, josta on

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

kirjoitettu yleiskirjoituksissa, ja on hyvin vakavia tapahtumia, jotka ovat johtaneet jopa potilasvahinkoihin. Mielestäni se, että meillä on terveydenhuoltoalalla kaltoinkohtelua, on hyvin tärkeä aihe nostaa esille. Se on arka ja vaikea aihe. Itse hoitajana hyvin pitkän uran tehneenä tiedän, miten vaikeaa näistä asioista on puhua. Niistä pitäisikin puhua samalla tavalla kuin me puhumme potilasvahingoista, ilman että häpeämme tai pelkäämme tai syylistämme toinen toisiamme, koska aina on käyttäytymiselle ja tapahtumille syy. Stressi, kiire, mitkä hoitoalalla ovat arkea, ovat monesti yksi laukaiseva tekijä.

Tein toimenpidealoitteen, jolla esitän, että tässä päivitettävässä potilasturvallisuusstrategiassa huomioidaan myös hoitotyön eettiset periaatteet ja hoitokärsimysteema. Se hoitokärsimys on juuri sitä, että ihminen, hoidettava tai hänen omaisensa, kokee muuta kuin fyysistä kipua. Tätä vastaan meidän tulisi tehdä kaikkemme, että me saamme hyvän hoidon. Onko se hyvä hoito sitten sitä, että meillä on paljon hoitajia, vai onko se sitä, että meillä ovat oikeat hoitajat oikeissa paikoissa? Me puhumme täällä vanhustenhoidosta, mutta meillä on myös akuuttisairaanhoido, meillä on sairaalat, meillä on osastot siellä. Miten siellä hoitajat jaksavat? Eli kyllä se kysymys koskee koko hoitoalaa ja terveydenhuoltoa, onko meitä tarpeeksi.

Hoitajana minun täytyy sanoa, että olen tehnyt kaikkeni sen eteen, että hoitajamitoitusheikennyksiä ei tehtäisi. Ja realistisena, sodan käyneitä ihmisiä 80-luvun lopulla hoitaneena ja 2000-luvun alussa sitten niiden sodan käyneiden ihmisten lapsia hoitaneena — koska he ovat sitten se seuraava sukupolvi, joka hoidettavana on — olen todennut, että ei se ihmisen hoitaminen kyllä ole muuttunut miksiäkään vaan ihmiset ovat samanlaisia, perustarpeet ja perushoidon laatu ovat ihan samaa. Hyvällä koulutuksella me voimme vastata siihen tarpeeseen, että henkilöstöstä pidetään hyvä huoli ja annetaan se mahdollisimman hyvä perushoito ja vastataan sitten siihen akuuttiin tarpeeseen. Myös siellä pitkäaikaishoivassa olevan ihmisen tulee päästä akuuttisairaanhoidoon, jos hän sairastuu siellä hoivapaikassa vakavasti.

Eli kyllä tämä on tärkeä asia pitää yllä ja tärkeä teema. Ja pitää muistaa, että vaikka laatusuosituksen mitoitusta ollaan laskemassa, niin se on vain suositus. Se on ollut suositus vuosi sitten, kaksi vuotta sitten, viisi vuotta sitten, vuodesta 2008, jolloin tällainen laatusuositus kirjoitettiin. Eli todellinen hoitajamäärän tarve on arvioitava siellä hoivapaikassa, ja meillä on myös vanhuslaki, joka velvoittaa, että hoivapaikassa on oltava tietty määrä hoitajia. Eli ne toimet, mitä nyt olemme tekemässä, eivät auttamattomasti tarkoita sitä, että hoitajia pitää vähentää, vaan siellä tulee käyttää tervettä järkeä. Tämä asiahan nousi myös täällä keskustelussa esille. Hoitajamitoitus on myös siinä mielessä äärettömän hankala asia — pitäisi olla melkein fläppitaulu ja kertoa — että se ei ole työvuorokohtainen, ei meillä ole yöllä monta hoitajaa. Olen itsekin työskennellyt sillä tavalla, että ainoastaan itse olen ollut siellä. Kyllä vastuu on raskas kantaa. Ja sitten täytyy olla niitä vaihtoehtoja, mihin otetaan yhteyttä, jos tulee suuri hätä. Toki hoidettavatkin ovat erilaisia.

Otin tuossa yhdessä puheessa esiin nämä raiskausrikokset ja hämmästelini sitä, että me puhumme monesti perusraiskauksista, mutta emme sitten niistä törkeistä. Tein kirjallisen kysymyksen siitä ja pyydän siihen vastausta, kuinka paljon näissä nousseissa luvuissa on sitten törkeitä raiskauksia.

Kaiken kaikkiaan elämme vaikeita aikoja. Joudumme kyllä miettimään, että suu säkkiä myöten on eletävä, ja yritämme tehdä parhaamme. Kuunnellaan pieniä ihmisiä ja tuodaan heidän viestiään myös eteenpäin. Vanha sanonta sanoo, että koskaan ei voi olla niin ylpeä,

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

ettei ole valmis muuttamaan tehtyä päätöstä. Mielestäni se meidän tulee myös muistaa, että me olemme valmiita myös tekemään toisenlaisia päätöksiä, jopa pyörittämään joitakin.

21.02 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Liittyen rajavartiointiin ja sen määrärahoihin: Jo aiemmin keskusteltiin suunnitelmista rajoittaa eräiden itärajan ylityspaikkojen, kuten Imatran, aukioloaikoja pois ympärivuorokautisista vain päivällä toimiviksi. Tätä kehitystä on mielestäni pidettävänä huolestuttavana, koska rajan yli käydään paljon kauppaa nytkin huolimatta vaikeasta maailmantilanteesta ja ruplan kurssin heikentymisestä. Miten sitten, kun ajat paranevat? Kuinka ne rajat saadaan palautettua ympärivuorokautisiksi? Se on myös rajan toisella puolella tehtävää toimintaa ja päätöksiä myös heidän puolelleen. On pelko, että tämä sulkeminen aiheuttaisi menetyksiä teollisuudelle ja työllisyydelle Itä-Suomessa, missä kumpikaan ei voi erityisen hyvin nytkään. Kysyisinkin: voidaanko tätä asiaa vielä harkita uudestaan ja etsiä nämä euromääräisesti pienet säästöt jostain muualta, kuten vaikka maahanmuuton valtavista määrärahoista? Tähän ei saatu vastausta sisäministeriltä pääluokan käsittelyssä huolimatta siitä, että huoleni jakoivat useat muutkin edustajat.

21.03 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Kokonaisuudessaan talousarvio on mielestäni hyvin laadittu, mutta haluaisin tuoda siitä esille semmoisia pieniä kohtia, joita tulisi vielä pohtia tarkemmin.

Ensinnäkin, tämä valtionapu 4H-toimintaan putoaa taas, jälleen kerran, aika paljon, miinus 16 prosenttia, ja 4H-toiminta on kuitenkin yksi olennainen asia, millä me saamme kehitettyä Suomessa yritystoimintaa, kasvatettua nuoret siihen, miten me saamme meidän luonnonvarat parhaaseen mahdolliseen käyttöön ja monimuotoiseen yrittämistoimintaan. Toivottavasti erityisesti tähän saadaan lisärahaa. Mutta mielestäni on väärin se, että vuodesta toiseen tästä samasta asiasta keskustellaan silloin viimeisen viikon aikana ja pieniä määrärahoja siinä vaiheessa annetaan — se pitäisi aivan reilusti varata jo talousarviossa oikealla lailla.

Toinen asia on sitten nämä petovahingot, joista puhun joka vuosi. Olen kiitollinen siitä, että nyt sinne varataan 7,9 miljoonaa, mikä on hyvä asia, ihan niin kuin varattiin tälle vuodellekin. Mutta meidän täytyy huomioida se asia, että tässä maksetaan viime vuoden, eliikkä edellisen vuoden, petovahingoista se loppuosa ja sitten tämän kuluvaan vuoden petovahingoista tällä korvataan vain osa. Eliikkä tällä ei pystytä korvaamaan niitä todellisia vahinkoja, mitä ensi vuonna sattuu, vaan se siirtyy jälleen seuraavalle vuodelle. Erityisesti poromiehet joutuvat odottamaan hyvin pitkään, ennen kuin he saavat korvaukset petojen tappamista eläimistä. Yleensä se tarkoittaa sitä, että 1,5 vuotta keskimäärin menee siitä, kun vahinko on tapahtunut, että saa vasta ne vahinkokorvaukset tästä vahingosta.

Seuraavaksi on nämä kalatalouden edistämismäärärahat, joita on tarkoitus vähentää 18 prosenttia. Talousarviossa on tuotu selvästi esille se, että nämä kalatalouden edistämisrahat ovat täysin riippuvaisia siitä, paljonko kalastonhoitomaksuja tuleepi, ja nyt sitten tilanne on se, että meidän uudessa kalastuslaissa laitettiin semmoinen päätös, että yli 65-vuotiaat vapautettiin kalastonhoitomaksusta. Sinänsä hieno asia, mutta kun huomattava osa kalastajista on sen ikäisiä, yli 65-vuotiaita — ja jatkossa yhä enemmän — ja meidän pitäisi saada varmistettua, että heillekin olisi kalaa ja vesistöt tulisivat hoidettua, niin minä kyllä esitän ja toivon, että me voisimme budjettilakina muuttaa sen, että myöskin yli 65-vuotiaille tulisi kalastonhoitomaksut. Tuon tämän esille Kalatalouden Keskusliiton puheenjohtajana, sillä olen todella huolissani siitä, että meidän vesienhoito ja kalojenhoito vähenee ja

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

heikkenee ja meillä eivät todellakaan ole suomalaiset vesistöt kalojen osalta jatkossa kunnossa, kun eivät ole riittävästi kunnossa tälläkään hetkellä.

Porotalouden rahoituksesta tuon esille sen, että meillä poroaitasopimusten mukaisten valtakunnan rajoilla sijaitsevien poroaitojen rakentamiseen ja kunnossapitoon varataan kyllä nytten vajaa miljoona, mutta se ei todellakaan riitä siihen, mitä kaikkea sen pitäisi olla. Elikkä meillä on poroaitojen tilanne nytten valtakunnan rajoilla heikentynyt ja niiden kunto ei kestä, elikkä siihen tarvittaisiin vielä enemmän määrärahoja.

Viimeisenä kohtana tuon esille saamen kielen opetuksen. Meidän saamen kielen opetukseen on tällä hetkellä varattu kohtalaisesti määrärahoja saamelaisten kotiseutualueella, mutta meidän pitäisi nytten saada ihan omana kohtana voimakkaammin esille saamen kielen etäopetusasiat, ja erityisesti nämä etäopetusasiat tulisi huomioida saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolella. Jo 60 prosenttia saamelaisista asuu kotiseutualueen ulkopuolella, ja siten huomattava osa saamelaislapsista syntyy saamelaisten kotiseutualueen eteläpuolella. Resurssit ovat hyvin vähäiset, ja osaaminen ja tietotaito tämän kielen opetukseen ovat todella vähäiset. Sen takia meidän pitäisi saada erityisesti koltan- ja inarinsaamen opetukseen nytten satsattua, ja se onnistuu vain sillä tavalla, että me saisimme lisättyä kunnolla, vaikka edes muutaman satatuhatta euroa, tähän saamenkieliseen etäopetukseen. Tässä tarvittaisiin sekä etäopetusmateriaali että pieniä määrärahoja siihen, miten tätä koulutusta otetaan vastaan. Itse savukoskelaisena odotan sitä, että me saisimme inarinsaamen kielen opetuksen etäopetuksena kunnolla liikkeelle, että minä sekä lapseni pääsisimme sitä opiskelemaan.

21.08 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Haluan vielä muutamalla sanalla kommentoida käytyä yleiskeskustelua talousarviosta.

Erityisesti täytyy ihmetellä puheita vihreiltä, jotka tosin ovat kaikki salista hävinneet turvallisuuspoliittisen linjansa ruotimisen säilyttäminä, ja vasemmistoliitolta, jonka edustajat tosin ovat kaikki pois, ilmeisesti 6 tunnin edustajapäivää toteuttamassa. Heidän suunnaltaan on arvosteltu hallituksen esittämää 43 miljoonan euron rahoitusta päästökauppa-kompensatioon. Kuitenkin vientiteollisuuden alojen liitot, niin työntekijä- kuin työnantajapuolelta, ovat vedonneet tämän rahoituksen puolesta. Mielestäni suomalaisen vientiteollisuuden työpaikat ovat ensiarvoisen tärkeitä, emme voi riskeerata niitä. Uskon liittojen asiantuntemukseen. Arvoisa puhemies, jos menetämme nämä työpaikat, ovat menoleikkaukset vasta alussa. Sitä minä en halua nähdä, siksi kannatan kompensatiota. Vastoin vihreiden ja vasemmistoliiton käsitystä, sähköä ei tule seinästä eikä rahaa automaattista, ellei joku ensin laita niitä seinään tai automaattiin.

Mitä tulee sosialidemokraatteihin, jotka hekin ovat kaikki salista kadonneet vastuuta kantamasta, senhän kaikki tietävät, ettei suomalaisen pienyrittäjän asia ole heitä lähellä. Pidän silti kohtuuttomana heidän syytöksiään, että kotitalousvähennys olisi näpertelyä tai että yrittäjävähennyksestä hyötyisivät vain rikkaat apteekkarit. Kyllä siitä vähennyksestä hyötyvät kymmenettuhannet itsensä ja muiden työllistäjät monilla eri toimialoilla. Heitä me tarvitsemme, jos aiomme saada työllisyyden nousuun. Olen myös saanut viestiä, etteivät ne kaikki apteekkarit ole niin varakkaita. Moni saa paljon kohuotsikkoja pienemmät tulot ja kärsii silti hallituksen päättämien lääkesäästöjen vaikutuksista, jotka ovat monin verroin vähennystä suuremmat.

Arvoisa puhemies! Tällaisella pelottelulla ja harhaanjohtavien tietojen esittämisellä ei tätä maata rakenneta. Kateus ei käyttövoimana pitkälle vie. Sen sijaan kannustaisin oppo-

Punkt i protokollet PR 88/2016 rd

sitiotakin ymmärtämään sen, että tilanne on vaikea ja vaatii uutta ajattelua. Soten surkut-
telun sijaan voisimme yhdessä pohtia vaikkapa, miten saisimme hoitajien määrän ja voi-
mat riittämään paremmin. Esimerkiksi vanhuksen voinee viedä ulkoilemaan ilman vuo-
sien koulutustakin. Näitä ajatuksia tarvitsemme.

21.10 Arja Juvonen ps: Arvoisa puhemies! Oli ilo kuulla tässä keskustelussa ministeri
Risikon kertovan, että sisäisen turvallisuuden strategiassa tullaan huomioimaan myös
ikääntyneiden turvallisuus tulevaisuudessa. Se on edistysaskel, sillä siinä edellisessä stra-
tegiassa aihetta käsiteltiin todella kevyesti. Siellä mainittiin vain muutamia kaatumistapa-
turmiin liittyviä asioita ja paloturvallisuusteemoja.

Nostan vielä muutaman hyvän asian tästä budjetista esille:

Vesirokkorokotteen ottaminen mukaan on hyvä asia. Varhaiskasvatuksen maksukoro-
tusten peruminen on aivan ensiluokkaisen tärkeää, samoin on tärkeää eläkeläisten huomi-
oiminen kilpailukykyopimuksen veroratkaisun yhteydessä. Tupakkaveron korottaminen
on hyvä asia, ja kyllä sokeriveronkin korottaminen saa minulta kannatusta.

Omais- ja perhehoitoasioissa vapaajärjestelyt ovat erittäin hyviä. Kävin tutustumassa
juuri hetki sitten Lohjalla avattuun ensimmäiseen ikäihmisten perhekotiin, ja täytyy sanoa,
että millä ihmeellä me voimmekin tätä hoitomuotoa saada esille ja kannustaa ja innostaa
siihen ihmisiä lähtemään, koska minä kävin todella paikassa, missä oli kodin henki, inhi-
millistä ja ihanaa, ja vanhukset saivat viettää siellä aikaansa aivan kuin olisivat omassa ko-
dissaan olleet. Siellä ei tarvitse herätä kellonlyönnillä seitsemältä eikä mennä kymmeneltä
nukkumaan, jos ei väsytä.

Sitten vielä tämä Lex Lindström, joka on aivan ensiluokkaisen hieno asia. Elikkä las-
kemme sieltä löysästä hirrestä niitä ihmisiä pois, jotka ovat siellä liiankin pitkään roikku-
neet.

Sitten vielä hieman suomalaisten yritysten menestymisestä ja siitä, että meillä olisi bio-,
digi-, cleantech- ja terveysalalla paljon vientimahdollisuuksia. Espoossa, juuri siellä
VTT:llä Otaniemessä, odotellaan, milloinka käynnistetään ensimmäinen robottiauto. Se on
jo ihan valmis ja odottaa vain sitä ensimmäistä starttia.

Virikekortit otettiin Espoossa käyttöön — eräs edustaja nosti aiheen esille. Perussuoma-
laisten aloitteesta omaishoitajat pääsevät uimaan ilmaiseksi. Viekkä ihmeessä tätä kuntiin.

Riksdagen avbröt debatten och behandlingen av ärendet.